

کانون کارکنان بورس و اوراق بهادار



دوره آمادگی آزمون گواهینامه های حرفه ای بازار سرمایه

قوانین و مقررات اصول بازار سرمایه

تدوین: محمد صدرايي

فرزاد ميداني

مهرماه ۱۳۹۰

فهرست:

- ۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی)..... ۲
- ۲) اصلاحیه قانون تجارت، مبحث اول شرکتهای سهامی بخش های ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱ و ۱۲..... ۱۵
- ۳) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی..... ۵۲
- ۴) آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار (مصوب ۸۶/۴/۳ هیأت وزیران)..... ۵۷
- ۵) ضوابط نظارت سازمان بورس بر فرآیند تأسیس و افزایش سرمایه شرکت های سهامی عام..... ۶۰
- ۶) دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان..... ۶۱
- ۷) دستورالعمل عضویت در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار..... ۶۷
- ۸) مقررات عضویت در کانون نهادهای سرمایه گذاری ایران..... ۷۰
- ۹) مصوبه مربوط به تعریف سرمایه گذار نهادی..... ۷۱
- ۱۰) دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار..... ۷۲
- ۱۱) دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار..... ۷۵
- ۱۲) دستورالعمل اجرائی فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران..... ۷۷
- ۱۳) مصوبه در خصوص مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون مربوطه..... ۸۰
- ۱۴) سوالات قوانین و مقررات اصول بازار سرمایه..... ۸۱
- ۱۵) پاسخ سوالات قوانین و مقررات اصول بازار سرمایه..... ۸۵

۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی)

فصل اول : تعاریف و اصطلاحات

- ماده ۱. اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشند:
۱. **شورای عالی بورس و اوراق بهادار:** شورایی است که به موجب ماده (۳) این قانون تشکیل می‌شود، و بعد از این "شورا" نامیده می‌شود.
 ۲. **سازمان بورس و اوراق بهادار:** سازمانی است که به موجب ماده (۵) این قانون تشکیل می‌شود، و بعد از این "سازمان" نامیده می‌شود.
 ۳. **بورس اوراق بهادار:** بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می‌شود) در قالب شرکت سهامی عام تأسیس و اداره می‌شود.
 ۴. **هیئت داور:** هیئتی است که به موجب ماده ۳۷ این قانون تشکیل می‌شود.
 ۵. **کانون:** کانون‌های کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکل‌های خود انتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل‌های مصوب "سازمان" به صورت مؤسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می‌رسند.
 ۶. **تشکل خودانتظام:** تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند.
 ۷. **شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:** شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می‌دهد.
 ۸. **بازارهای خارج از بورس:** بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت می‌گیرد.
 ۹. **بازار اولیه:** بازاری است که اولین عرضه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.
 ۱۰. **بازار ثانویه:** بازاری است که اوراق بهادار، پس از عرضه اولیه، در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.
 ۱۱. **بازار مشتقه:** بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا دادوستد می‌شود.
 ۱۲. **ناشر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.

- ۱۳. کارگزار:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.
- ۱۴. کارگزار/معامله‌گر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌کند.
- ۱۵. بازارگردان:** کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.
- ۱۶. مشاور سرمایه‌گذاری:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.
- ۱۷. سبذگردان:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.
- ۱۸. شرکت تأمین سرمایه:** شرکتی است که به‌عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند، و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سبذگردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از "سازمان" انجام دهد.
- ۱۹. صندوق بازنشستگی:** صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم می‌کند.
- ۲۰. صندوق سرمایه‌گذاری:** نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.
- ۲۱. نهادهای مالی:** منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادارند که از آن جمله می‌توان به "کارگزاران"، "کارگزاران/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "مؤسسات رتبه‌بندی"، "صندوق‌های سرمایه‌گذاری"، "شرکت‌های سرمایه‌گذاری"، "شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی"، "شرکت‌های تأمین سرمایه" و "صندوق‌های بازنشستگی" اشاره کرد.
- ۲۲. شرکت مادر (هلدینگ):** شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن قدر حق رأی کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیئت‌مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیئت‌مدیره مؤثر باشد.
- ۲۳. ارزش‌یاب:** کارشناس مالی‌ای است که دارایی‌ها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.
- ۲۴. اوراق بهادار:** هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. "شورا" اوراق بهادار قابل معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.
- ۲۵. انتشار:** انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.
- ۲۶. عرضه عمومی:** عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

۲۷. عرضه خصوصی: فروش مستقیم اوراق بهادار توسط "ناشر" به سرمایه گذاران

نهادی است.

۲۸. پذیرهنویسی: فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن

طبق قرارداد.

۲۹. تعهد پذیرهنویسی: تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت "پذیرهنویسی"

به فروش نرسد.

۳۰. اعلامیه پذیرهنویسی: اعلامیه ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل

پذیرهنویسی در اختیار عموم قرار می گیرد.

۳۱. بیانیه ثبت: مجموعه فرمها، اطلاعات، و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به

"سازمان" داده می شود.

۳۲. اطلاعات نهانی: هرگونه اطلاعات افشاء نشده برای عموم که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق

بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می شود، و در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه گذاران برای

معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر می گذارد.

۳۳. سبد: مجموعه دارایی های مالی است که از محل وجوه سرمایه گذاران خریداری می شود.

فصل دوم: ارکان بازار اوراق بهادار

ماده ۲. در راستای حمایت از حقوق سرمایه گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای

اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، "شورا" و "سازمان" با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج

در این قانون تشکیل می شود.

ماده ۳. "شورا" بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست های کلان آن بازار را برعهده

دارد. اعضای "شورا" به شرح ذیل می باشد:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی

۲. وزیر بازرگانی

۳. رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۴. رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون

۵. رییس "سازمان" که به عنوان دبیر "شورا" و سخنگوی "سازمان" نیز انجام وظیفه خواهد کرد

۶. دادستان کل کشور یا معاون وی

۷. یک نفر نماینده از طرف "کانون" ها

۸. سه نفر خبره مالی منحصراً از بخش خصوصی با مشورت تشکل های حرفه ای بازار اوراق بهادار به

پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران

۹. یک نفر خبره منحصراً از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی ربط و تصویب هیئت وزیران برای هر

"بورس کالایی"

تبصره ۱) ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲) مدت مأموریت اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ پنج سال است، و آنان را نمی توان از میان اعضای هیئت مدیره و کارکنان "سازمان" انتخاب کرد.

تبصره ۳) انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ این ماده حداکثر برای دو دوره امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۴) اعضای موضوع بند ۹، فقط در جلسات مربوط به تصمیم گیری همان بورس شرکت می کنند.

ماده ۴. وظایف "شورا" به شرح زیر می باشد:

۱. اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالی بر اجرای این قانون.
۲. تعیین سیاستها و خط مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاستهای کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط.
۳. پیشنهاد آیین نامه های لازم برای اجرای این قانون جهت تصویب هیئت وزیران.
۴. تصویب ابزارهای مالی جدید.
۵. صدور، تعلیق، و لغو مجوز فعالیت "بورس"ها، "بازارهای خارج از بورس"، "شرکتهای سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه" و "شرکتهای تأمین سرمایه".
۶. تصویب بودجه و صورت های مالی "سازمان".
۷. نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از "سازمان".
۸. تصویب نوع و میزان وصولی های "سازمان" و نظارت بر آنها.
۹. انتخاب بازرس/حسابرس "سازمان" و تعیین حق الزحمه آن.
۱۰. انتخاب اعضای هیئت مدیره "سازمان".
۱۱. تعیین حقوق و مزایای رییس و اعضای هیئت مدیره "سازمان".
۱۲. انتخاب اعضای "هیئت داور" و تعیین حق الزحمه آنان.
۱۳. اعطای مجوز به "بورس" به منظور عرضه اوراق بهادار شرکت های پذیرفته شده خود در بازارهای خارجی.
۱۴. اعطای مجوز پذیرش اوراق بهادار خارجی به "بورس".
۱۵. اعطای مجوز به "بورس" جهت معاملات اشخاص خارجی در "بورس".
۱۶. سایر اموری که به تشخیص هیئت وزیران، به بازار اوراق بهادار مربوط باشد.

تبصره) مصوبات شورا پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم اجراء خواهد بود.

ماده ۵. "سازمان"، مؤسسه عمومی غیردولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکتها در "بورس"ها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای آغاز فعالیت و راه اندازی سازمان یادشده از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تأمین می شود.

تبصره) اساسنامه و تشکیلات "سازمان" حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط "شورا" تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

- ماده ۶.** هیئت‌مدیره "سازمان" دارای ۵ عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصراً از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رئیس "شورا" و با تصویب "شورا" انتخاب می‌شوند. رئیس "شورا" حکم اعضای هیئت‌مدیره را صادر می‌کند.
- ماده ۷.** وظایف و اختیارات هیئت‌مدیره "سازمان" به شرح زیر است:
۱. تهیه آیین‌نامه‌های لازم برای اجرای این قانون و پیشنهاد آن به شورا.
 ۲. تهیه و تدوین دستورالعمل‌های اجرایی این قانون.
 ۳. نظارت بر حسن اجرای این قانون و مقررات مربوط.
 ۴. ثبت و صدور مجوز "عرضه عمومی" اوراق بهادار و نظارت بر آن.
 ۵. درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس "بورس"ها و سایر نهادهایی که تصویب آن‌ها بر عهده "شورا"ست.
 ۶. صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس "کانون‌ها" و "نهادهای مالی" موضوع این قانون که در حوزه عمل مستقیم "شورا" نیست.
 ۷. تصویب اساسنامه "بورس‌ها"، "کانون‌ها"، و "نهادهای مالی" موضوع این قانون.
 ۸. اتخاذ تدابیر لازم جهت پیش‌گیری از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار.
 ۹. اعلام آن‌دسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آن‌ها طبق این قانون بر عهده "سازمان" است به مراجع ذی‌صلاح و پی‌گیری آن‌ها.
 ۱۰. ارائه صورت‌های مالی و گزارش‌های ادواری در مورد عملکرد "سازمان" و همچنین وضعیت بازار اوراق بهادار به "شورا".
 ۱۱. اتخاذ تدابیر ضروری و انجام اقدامات لازم به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه‌گذاران در بازار اوراق بهادار.
 ۱۲. ایجاد هماهنگی‌های لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی.
 ۱۳. پیشنهاد به کارگیری "ابزارهای مالی" جدید در بازار اوراق بهادار به شورا.
 ۱۴. نظارت بر سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در "بورس".
 ۱۵. تهیه بودجه و پیشنهاد انواع درآمدها و نرخ‌های خدمات "سازمان" جهت تصویب توسط "شورا".
 ۱۶. تصویب سقف نرخ‌های خدمات و کارمزدهای "بورس"، و سایر "نهادهای مالی" موضوع این قانون.
 ۱۷. صدور تأییدنامه "سازمان" قبل از ثبت شرکت‌های سهامی عام نزد مرجع ثبت شرکت‌ها و نظارت "سازمان" بر آن شرکت‌ها.
 ۱۸. بررسی و نظارت بر افشای اطلاعات بااهمیت توسط شرکت‌های ثبت‌شده نزد "سازمان".
 ۱۹. همکاری نزدیک و هماهنگی با مراجع حسابداری به‌ویژه هیئت تدوین استانداردهای حسابداری.
 ۲۰. انجام تحقیقات کلان و بلندمدت برای تدوین سیاست‌های آتی بازار اوراق بهادار.
 ۲۱. همکاری و مشارکت با مراجع بین‌المللی و پیوستن به سازمان‌های مرتبط منطقه‌ای و جهانی.
 ۲۲. انجام سایر اموری که از طرف "شورا" به "سازمان" محول شده باشد.

ماده ۸. مدت عضویت هر یک از اعضای هیئت مدیره پنج سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ماده ۹. رئیس هیئت مدیره "سازمان" از بین اعضای هیئت مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب "شورا" برای مدت سی ماه تعیین خواهد شد.

تبصره ۱) رئیس هیئت مدیره، "رئیس" سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.

تبصره ۲) وظایف و حدود اختیارات رئیس "سازمان" در اساسنامه "سازمان" تعیین خواهد شد.

ماده ۱۰. اشتغال اعضای هیئت مدیره به صورت موظف و تمام وقت بوده و به هیچ وجه حق اشتغال یا پذیرش مسئولیت دیگری در سایر دستگاهها، بنگاهها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.

ماده ۱۱. در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضای هیئت مدیره، جانشین وی برای مدت باقی مانده، ظرف پانزده روز حسب مورد به ترتیب مقرر در ماده (۶) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه "سازمان" قید خواهد شد.

ماده ۱۲. اعضای هیئت مدیره قبل از شروع به کار در "سازمان" موظفاند در جلسه "شورا" سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار "سازمان" و هیئت مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه "سازمان" مندرج خواهد شد.

ماده ۱۳. حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیئت مدیره "سازمان" از محل بودجه "سازمان" پرداخت می شود.

تبصره - حق حضور اعضای غیردولتی "شورا" در جلسات شورا، به پیشنهاد رئیس "شورا" و با تصویب "شورا" تعیین و از محل بودجه "سازمان" پرداخت می شود.

ماده ۱۴. در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیئت مدیره باید فهرست دارایی های خود، همسر، و افراد تحت تکفل خود را به "شورا" گزارش نمایند.

ماده ۱۵. حسابرس/بازرس "سازمان"، از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک سال توسط "شورا" انتخاب می شود؛ انتخاب حسابرس/بازرس حداکثر برای دو دوره امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۱۶. انجام هر گونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد "سازمان" یا هر گونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" و نیز اشخاص تحت تکفل آنها ممنوع است.

ماده ۱۷. اعضای "شورا" و "سازمان" موظفاند، فعالیت های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته اند یا دارند، به رئیس قوه قضائیه گزارش دهند.

ماده ۱۸. اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" مکلفاند از افشای مستقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه ای که در اجرای وظایف خود از آنها مطلع می شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازات های مقرر در ماده (۴۶) این قانون محکوم می شود.

ماده ۱۹. "سازمان" می‌تواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز دادستان کل کشور،

اطلاعات مورد نیاز در چارچوب این قانون را از کلیه بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، شرکت‌های دولتی، دستگاه‌های دولتی و عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول حکم نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام آن‌هاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاه‌ها و اشخاص مذکور مکلف‌اند اطلاعات موردنیاز "سازمان" را در موعد تعیین شده ارائه نمایند.

فصل سوم: بازار اولیه

ماده ۲۰. "عرضه عمومی" اوراق بهادار در "بازار اولیه" منوط به ثبت آن نزد "سازمان" با رعایت مقررات این قانون می‌باشد، و "عرضه عمومی" اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده ۲۱. ثبت اوراق بهادار نزد "سازمان" به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات "سازمان" و شفافیت اطلاعاتی بوده و به منزله تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط "سازمان" نمی‌باشد. این موضوع باید در "اعلامیه پذیرهنویسی" قید گردد.

ماده ۲۲. ناشر موظف است تقاضای ثبت اوراق بهادار را همراه با "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به "سازمان" تسلیم نماید.

تبصره ۱) فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" که باید به "سازمان" تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و "سازمان" به موجب دستورالعملی است که توسط "سازمان" تنظیم و به تأیید "شورا" می‌رسد.

ماده ۲۳. "سازمان" پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به تأیید "اعلامیه پذیرهنویسی" اقدام می‌کند.

تبصره ۱) "عرضه عمومی" اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که "سازمان" تعیین می‌کند. مدت مذکور از سی روز تجاوز نخواهد کرد. "سازمان" می‌تواند مدت پذیرهنویسی را با تقاضای "ناشر" و احراز ادله موجه حداکثر به مدت سی روز دیگر تمدید کند.

تبصره ۲) "ناشر" موظف است حداکثر ظرف پانزده روز پس از اتمام مهلت "عرضه عمومی"، "سازمان" را از نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریق که "سازمان" معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد "ناشر" در خصوص عدم فروش کامل، در "اعلامیه پذیرهنویسی" مشخص می‌شود.

تبصره ۳) استفاده از وجوه تأدیه شده، پس از تأیید تکمیل فرآیند "عرضه عمومی" توسط "سازمان"، مجاز است.

تبصره ۴) در صورت عدم تکمیل فرآیند "عرضه عمومی"، وجوه گردآوری شده باید حداکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه‌گذاران عودت داده شود.

ماده ۲۴. اگر "سازمان" فرم تقاضای تکمیل شده و ضمایم ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت سی روز مراتب را به اطلاع "ناشر" رسانده و درخواست اصلاحیه می‌نماید.

"سازمان" در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حداکثر ظرف سی روز از تاریخ ثبت

درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به "ناشر" اعلام کند.

ماده ۲۵. از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، برای ثبت شرکت های سهامی عام یا افزایش سرمایه آنها، اجازه

انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" توسط مرجع ثبت شرکت ها، پس از موافقت "سازمان" صادر می شود.

ماده ۲۶. از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، وظایف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده

(۴) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ به "سازمان" واگذار می شود.

تبصره) اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد "سازمان" باشد، از شمول این ماده مستثنی

است.

ماده ۲۷. اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان "معاف" است:

۱. اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری ها
۲. اوراق مشارکت منتشره توسط بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی
۳. اوراق بهادار عرضه شده در "عرضه های خصوصی"
۴. سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین شده توسط "سازمان" باشد.
۵. سایر اوراق بهاداری که به تشخیص "شورا" نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان ها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره) "ناشر" اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که "سازمان" تعیین می کند، به "سازمان" گزارش کند.

ماده ۲۸. تأسیس "بورس" ها، "بازارهای خارج از بورس" و "نهادهای مالی" موضوع این قانون منوط به ثبت نزد "سازمان" است و فعالیت آنها تحت نظارت "سازمان" انجام می شود.

ماده ۲۹. صلاحیت حرفه ای اعضای هیئت مدیره و مدیران، حداقل سرمایه، موضوع فعالیت در اساسنامه، نحوه گزارش دهی و نوع گزارش های ویژه حسابرسی "نهادهای مالی" موضوع این قانون، باید به تأیید "سازمان" برسد.

فصل چهارم: بازار ثانویه

ماده ۳۰. پذیرش اوراق بهادار در "بورس" طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر "بورس" و به تصویب "سازمان" می رسد. "بورس" مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد "سازمان" ثبت نشده است.

تبصره) اوراق بهادار معاف از ثبت از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳۱. "بورس" مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب "سازمان" تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است، و در سوابق بورس نگاهداری خواهد شد.

ماده ۳۲. "سازمان" مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف

انجام معاملات هر یک از "بورس"ها را، حداکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب "شورا" قابل تمدید خواهد بود.

تبصره شرایط اضطرار براساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد "سازمان" به تأیید "شورا" می‌رسد.

ماده ۳۳. شروع به فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله‌گری" و "بازارگردانی" به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در "کانون" مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن است.

تبصره تا زمانی که "کانون" "کارگزاران/معامله‌گران" و "بازارگردانان" تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن "کانون" را "سازمان" انجام می‌دهد. هنگامی که تعداد اعضای "کانون" در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل "کانون" "کارگزاران/معامله‌گران" و "بازارگردانان" الزامی است.

ماده ۳۴. فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله‌گری" و "بازارگردانی" در هر "بورس" موکول به پذیرش در آن "بورس"، طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد "بورس" به تأیید "سازمان" می‌رسد.

ماده ۳۵. هیئت‌مدیره "بورس" به تخلفات انضباطی "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "ناشران" و سایر اعضای خود از هریک از مقررات این قانون یا آیین‌نامه‌های ذی‌ربط طبق آیین‌نامه انضباطی خود رسیدگی می‌نماید. رأی "بورس" به مدت یک‌ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در "سازمان" می‌باشد. رأی "سازمان" قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۳۶. اختلافات بین "کارگزاران"، "بازارگردانان"، "کارگزار/معامله‌گران"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "ناشران"، سرمایه‌گذاران، و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آن‌ها، در صورت عدم سازش در "کانون"ها توسط "هیئت داور" رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۷. "هیئت‌داوری" متشکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رییس قوه قضاییه از بین قضات باتجربه و دو عضو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد "سازمان" و تأیید "شورا" به اختلافات رسیدگی می‌نمایند. رییس قوه قضاییه و "سازمان" با تأیید "شورا" علاوه بر نماینده اصلی خود، هریک عضو علی‌البدلی تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در "هیئت‌داوری" شرکت نمایند. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصره ۱) ریاست "هیئت داور" با نماینده قوه قضاییه خواهد بود.

تبصره ۲) مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دوسال می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای دو دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۳) "هیئت داور" دارای دبیرخانه‌ای است که در محل "سازمان" تشکیل می‌گردد.

تبصره ۴) بودجه "هیئت‌داوری" در قالب بودجه "سازمان" منظور و پرداخت می‌شود.

تبصره ۵) آرای صادر شده از سوی "هیئت داور" قطعی و لازم‌الاجراست و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوایر اجرای ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

ماده ۳۸. در صورتی که "کارگزار"، "کارگزار/معامله گر"، "بازارگردان"، "مشاور

سرمایه گذاری،" و سایر تشکل های مشابه درخواست کناره گیری موقت یا دائم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به "سازمان"، "کانون" و نیز به "بورس" مربوطه اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد "کانون" تودیع می نمایند. تضمین ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام شده و سایر تعهدات آن ها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به "کارگزاران"، "کارگزار/معامله گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه گذاری"، و سایر تشکل های مشابه که عضویت آن ها براساس ماده (۳۵) این قانون تعلیق یا لغو می شود، نیز مجری است.

ماده ۳۹. "کارگزاران"، "کارگزار/معامله گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه گذاری"، و سایر تشکل های مشابه ملزم اند طبق دستورالعملی که توسط "سازمان" تنظیم و ابلاغ می شود، گزارش های لازم را تهیه و به مراجع ذی ربط تسلیم نمایند.

فصل پنجم: اطلاع رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

ماده ۴۰. "سازمان" موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرایند ثبت اوراق بهادار به دست می آورد، حداکثر ظرف مدت پانزده روز، طبق آیین نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

ماده ۴۱. "سازمان" موظف است "بورس" ها، "ناشران" اوراق بهادار، "کارگزاران"، "معامله گران" "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه گذاری"، و کلیه تشکل های فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا براساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

ماده ۴۲. "ناشر" اوراق بهادار موظف است صورت های مالی را طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارش دهی مالی و آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی که توسط "سازمان" ابلاغ می شود، تهیه کند.

ماده ۴۳. "ناشر"، "شرکت تأمین سرمایه"، "حسابرس" و "ارزش یابان" و مشاوران حقوقی ناشر، مسئول جبران خسارات وارده به سرمایه گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آن ها باشد، متضرر گردیده اند.

تبصره ۱) خسارت دیدگان موضوع این ماده، می توانند حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تاریخ کشف تخلف به هیئت مدیره "بورس" یا "هیئت داور" شکایت کنند، مشروط بر این که بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط "ناشر" نگذشته باشد.

تبصره ۲) فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می باشند.

ماده ۴۴. "سازمان" می تواند در صورت آگاهی از ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه کننده از طرف "ناشر" در "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی"، "عرضه عمومی" اوراق بهادار را در هر مرحله ای که باشد، متوقف کند.

ماده ۴۵. هرناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از "سازمان" دریافت کرده است، مکلف است حداقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط "سازمان" تعیین خواهد شد، به "سازمان" ارائه نماید:

۱. صورت های مالی سالانه حسابرسی شده.
۲. صورت های مالی میان دوره ای شامل صورت های مالی ۶ ماهه حسابرسی شده، و صورت های مالی سه ماهه

۳. گزارش هیئت مدیره به مجامع و اظهار نظر حسابرس

۴. اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه گذاران دارد.

فصل ششم: جرایم و مجازات ها

ماده ۴۶. اشخاص زیر به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که "اطلاعات نهانی" مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرار گرفته به نحوی از انحاء به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشخاصی که از طرف آنها به هر عنوان نمایندگی داشته باشد، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشاء و انتشار آنها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.
۲. هر شخصی که با استفاده از "اطلاعات نهانی" به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.
۳. هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت های کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.
۴. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگهی یا "اعلامیه پذیرهنویسی" به منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

تبصره ۱) اشخاص زیر به عنوان اشخاص دارای "اطلاعات نهانی" شرکت شناخته می شوند:

- الف) مدیران شرکت شامل اعضای هیئت مدیره، هیئت عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.
- ب) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.
- ج) سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از ده درصد سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.
- د) مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره و مدیران ذی ربط یا نمایندگان شرکت های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل ده درصد سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیئت مدیره شرکت سرمایه پذیر باشند.
- ه) سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به "اطلاعات نهانی" دسترسی دارند.

تبصره ۲) اشخاص موضوع تبصره یک این ماده موظف اند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر "اطلاعات نهانی" نباشد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به "سازمان" و "بورس" مربوط گزارش کنند.

ماده ۴۷. اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به "سازمان" و یا "بورس" ارائه نمایند یا تصدیق کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارش های موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند، حسب مورد به مجازات های مقرر در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهند شد.

ماده ۴۸. "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر"، "بازارگردان" و "مشاور سرمایه‌گذاری" که

اسرار اشخاصی را که برحسب وظیفه از آنها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشاء نماید، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهد شد.

ماده ۴۹. اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک‌ماه تا شش‌ماه یا به جزای نقدی معادل یک تا سه برابر سود به‌دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر عنوان به فعالیت‌های از قبیل "کارگزاری"،

"کارگزار/معامله‌گر" یا "بازارگردانی" که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک

از عناوین مزبور معرفی کند.

۲. هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به

"سازمان" و یا "بورس" مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

۳. هر شخصی که مسئول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی" و امثال

آنها جهت ارائه به "سازمان" می‌باشد و نیز هر شخصی که مسؤولیت بررسی و اظهارنظر یا تهیه

گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را برعهده دارد و در اجرای

وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

۴. هر شخصی که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش‌های خلاف واقع مربوط به اوراق

بهادار را به هر نحو مورد سوءاستفاده قرار دهد.

ماده ۵۰. "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر" یا "بازارگردانی" که اوراق بهادار و وجوهی را که برای انجام معامله به

وی سپرده شده و وی موظف به نگاه‌داری آن در حساب‌های جداگانه است، برخلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران

مورد استفاده قرار دهد، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۷۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهد

شد.

ماده ۵۱. در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات‌های پیش‌بینی شده بر

حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می‌شود که از طرف اشخاص حقوقی یادشده، مسؤولیت

تصمیم‌گیری را بر عهده داشته‌اند.

ماده ۵۲. "سازمان" مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرائم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به

مراجع قضایی ذی‌صلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به‌عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرائم

مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان‌دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده

و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

فصل هفتم: مقررات متفرقه

ماده ۵۳. "کارگزاران" "کارگزاران/معامله‌گران" "بازارگردانان" و سایر فعالان بازار اوراق

بهادار مکلفند ظرف شش ماه از تشکیل "سازمان" نسبت به ایجاد "قانون" خود، پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

ماده ۵۴. هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دو و نیم درصد (۲/۵٪) از سهام "بورس" را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۵. هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج درصد (۵٪) از سهام "شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه" را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۶. پس از تشکیل "سازمان"، کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورای بورس موضوع قانون تأسیس بورس اوراق بهادار تهران، مصوب ۱۳۴۵، به "سازمان" منتقل می‌شود.

ماده ۵۷. اموال و دارایی‌های سازمان کارگزاران بورس‌های موجود اعم از منقول و غیرمنقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها و همچنین وجوه ذخیره گسترش "بورس"، در کمیته‌ای مرکب از رئیس "سازمان"، نماینده منتخب کارگزاران "بورس" مربوط و نماینده "شورا" احصا و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی "بورس" مربوط و "سازمان" به ترتیب به‌عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم می‌شود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصاد و دارایی لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره) سوابق کارکنان "سازمان کارگزاران" هر "بورس"، به‌موجب مقررات قانون کار بازرخرد می‌گردد.

ماده ۵۸. دولت اقدامات لازم برای فعال کردن بورس‌های کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارائه راه‌کارهای قانونی موردنیاز را به‌عمل خواهد آورد.

ماده ۵۹. این قانون چهارماه پس از تصویب به‌طور کامل لازم‌الاجرا است و هیئت وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظف‌اند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

ماده ۶۰. پس از انقضای مهلت‌های مقرر در این قانون، قانون تأسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۴۵/۲/۲۷ و کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ اول آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۹/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

۲) اصلاحیه قانون تجارت، مبحث اول شرکتهای سهامی بخشهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱ و ۱۲

بخش ۱: تعریف و تشکیل شرکت سهامی

ماده ۱. شرکت سهامی شرکتی است که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ اسمی سهام آنها است.

ماده ۲. شرکت سهامی شرکت بازرگانی محسوب می شود و لوائیکه موضوع عملیات آن امور بازرگانی نباشد.

ماده ۳. در شرکت سهامی تعداد شرکاء نباید از سه نفر کمتر باشد.

ماده ۴. شرکت سهامی به دو نوع تقسیم می شود:

نوع اول) شرکتهائی که موسسین آنها قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تامین می کنند. اینگونه شرکتهای سهامی عام نامیده می شوند.

نوع دوم) شرکتهائی که تمام سرمایه آنها در موقع تاسیس منحصرأ توسط موسسین تامین گردیده است. اینگونه شرکتهای سهامی خاص نامیده می شوند.

تبصره) در شرکتهای سهامی عام عبارت "شرکت سهامی عام" و در شرکتهای سهامی خاص عبارت "شرکت سهامی خاص" باید قبل از نام شرکت یا بعد از آن بدون فاصله بانام شرکت در کلیه اوراق و اطلاعیه ها و آگهی های شرکت بطور روشن و خوانا قید شود.

ماده ۵. در موقع تاسیس سرمایه شرکتهای سهامی عام از پنج میلیون ریال و سرمایه شرکتهای سهامی خاص از یک میلیون ریال نباید کمتر باشد.

در صورتی که سرمایه شرکت بعد از تاسیس بهر علت از حداقل مذکور در این ماده کمتر شود باید ظرف یکسال نسبت به افزایش سرمایه تا میزان حداقل مقرر اقدام بعمل آید یا شرکت به نوع دیگری از انواع شرکتهای مذکور در قانون تجارت تغییر شکل یابد و گرنه هر ذینفع می تواند انحلال آن را از دادگاه صلاحیت دارد درخواست کند. هرگاه قبل از صدور رای قطعی موجب در خواست انحلال منتفی گردد دادگاه رسیدگی را موقوف خواهد نمود.

ماده ۶. برای تاسیس شرکتهای سهامی عام موسسین باید اقلأ بیست درصد سرمایه شرکت را خود تعهد کرده و لااقل سی و پنج درصد مبلغ تعهد شده را در حسابی بنام شرکت در شرف تاسیس نزدیکی از بانکها سپرده، سپس اظهار نامه ای به ضمیمه طرح اساسنامه شرکت و طرح اعلامیه پذیرهنویسی سهام که به امضاء کلیه موسسین رسیده باشد در تهران به اداره ثبت شرکتهای و در شهرستانها به دایره ثبت شرکتهای و در نقاطی که دایره ثبت شرکتهای وجود ندارد به اداره ثبت اسناد و املاک محل تسلیم و رسید دریافت کنند.

تبصره) هرگاه قسمتی از تعهد موسسین بصورت غیر نقد باشد باید عین آن یا مدارک مالکیت آنرا در همان بانکی که برای پرداخت مبلغ نقدی حساب باز شده است تودیع و گواهی بانک را به ضمیمه اظهارنامه و ضامنه آن به مرجع ثبت شرکتهای تسلیم نمایند.

ماده ۷. اظهارنامه مذکور در ماده ۶ باید باقید تاریخ به امضاء کلیه موسسین رسیده و موضوعات زیر مخصوصاً در آن

ذکر شده باشد.

۱. نام شرکت.
 ۲. هویت کامل و اقامتگاه موسسین.
 ۳. موضوع شرکت.
 ۴. مبلغ سرمایه شرکت و تعیین مقدار نقد و غیرنقد آن به تفکیک.
 ۵. تعداد سهام بانام و بی نام و مبلغ اسمی آنها و در صورتی که سهام ممتاز نیز مورد نظر باشد تعیین تعداد و خصوصیات و امتیازات اینگونه سهام.
 ۶. میزان تعهد هر یک از موسسین و مبلغی که پرداخت کرده اند با تعیین شماره حساب و نام بانکی که وجوه پرداختی در آن واریز شده است. در مورد آورده غیرنقد تعیین اوصاف و مشخصات و ارزش آن بنحوی که بتوان از کم و کیف آورده غیر نقد اطلاع حاصل نمود.
 ۷. مرکز اصلی شرکت.
 ۸. مدت شرکت.
- ماده ۸.** طرح اساسنامه باید با قید تاریخ به امضاء موسسین رسیده و مشتمل بر مطالب زیر باشد :
۱. نام شرکت.
 ۲. موضوع شرکت بطور صریح و منجز.
 ۳. مدت شرکت.
 ۴. مرکز اصلی شرکت و محل شعب آن اگر تاسیس شعبه مورد نظر باشد.
 ۵. مبلغ سرمایه شرکت و تعیین مقدار نقد و غیر نقد آن به تفکیک.
 ۶. تعداد سهام بی نام و بانام و مبلغ اسمی آنها و در صورتی که ایجاد سهام ممتاز مورد نظر باشد تعیین تعداد و خصوصیات و امتیازات اینگونه سهام.
 ۷. تعیین مبلغ پرداخت شده هر سهم و نحوه مطالبه بقیه مبلغ اسمی هر سهم و مدتی که ظرف آن باید مطالبه شود که بهر حال از پنج سال متجاوز نخواهد بود.
 ۸. نحوه انتقال سهام بانام.
 ۹. طریقه تبدیل سهام بانام به سهام بی نام و بالعکس.
 ۱۰. در صورت پیش بینی امکان صدور اوراق قرضه، ذکر شرایط و ترتیب آن.
 ۱۱. شرایط و ترتیب افزایش و کاهش سرمایه شرکت.
 ۱۲. مواقع و ترتیب دعوت مجامع عمومی.
 ۱۳. مقررات راجع به حدنصاب لازم جهت تشکیل مجامع عمومی و ترتیب اداره آنها.
 ۱۴. طریقه شور و اخذ رای اکثریت لازم برای معتبر بودن تصمیمات مجامع عمومی.
 ۱۵. تعداد مدیران و طرز انتخاب و مدت ماموریت آنها و نحوه تعیین جانشین برای مدیرانی که فوت یا استعفاء می کنند یا محجور یا معزول یا به جهات قانونی ممنوع می گردند.
 ۱۶. تعیین وظایف و حدود اختیارات مدیران.

۱۷. تعداد سهام تضمینی که مدیران باید به صندوق شرکت بسپارند.
۱۸. قید اینکه شرکت یک بازرس خواهد داشت یا بیشتر و نحوه انتخاب و مدت مأموریت بازرس.
۱۹. تعیین آغاز و پایان سال مالی شرکت و موعد تنظیم ترازنامه و حساب سود و زیان و تسلیم آن به بازرسان و به مجمع عمومی سالانه.
۲۰. نحوه انحلال اختیاری شرکت و ترتیب تصفیه امور آن.
۲۱. نحوه تغییر اساسنامه.
- ماده ۹.** طرح اعلامیه پذیره نویسی مذکوره در ماده ۶ باید مشتمل بر نکات زیر باشد:
۱. نام شرکت.
 ۲. موضوع شرکت و نوع فعالیت‌هایی که شرکت به منظور آن تشکیل می شود.
 ۳. مرکز اصلی شرکت و شعب آن در صورتی که تاسیس شعبه مورد نظر باشد.
 ۴. مدت شرکت.
 ۵. هویت کامل و اقامتگاه و شغل موسسین، در صورتی که تمام یا بعضی از موسسین در امور مربوط به موضوع شرکت یا امور مشابه با آن سوابق یا اطلاعات یا تجربی داشته باشند ذکر آن به اختصار.
 ۶. مبلغ سرمایه شرکت و تعیین مقدار نقد و غیر نقد آن به تفکیک و تعداد و نوع سهام در مورد سرمایه غیر نقد شرکت تعیین مقدار و مشخصات و اوصاف و ارزش آن بنحوی که بتوان از کم و کیف سرمایه غیر نقد اطلاع حاصل نمود.
 ۷. در صورتی که موسسین مزایایی برای خود در نظر گرفته‌اند تعیین چگونگی و موجبات آن مزایا به تفصیل.
 ۸. تعیین مقداری از سرمایه که موسسین تعهد کرده و مبلغی که پرداخت کرده‌اند.
 ۹. ذکر هزینه‌هایی که موسسین تا آن موقع جهت تدارک مقدمات تشکیل شرکت و مطالعاتی که انجام گرفته است پرداخت کرده‌اند و برآورد هزینه‌های لازم تا شروع فعالیت‌های شرکت.
 ۱۰. در صورتی که انجام موضوع شرکت قانوناً مستلزم موافقت مراجع خاصی باشد ذکر مشخصات اجازه نامه یا موافقت اصولی آن مراجع.
 ۱۱. ذکر حداقل تعداد سهامی که هنگام پذیره نویسی باید توسط پذیره‌نویس تعهد شود و تعیین مبلغی از آن که باید مقارن پذیره نویسی نقداً پرداخت گردد.
 ۱۲. ذکر شماره و مشخصات حساب بانکی که مبلغ نقدی سهام مورد تعهد باید به آن حساب پرداخت شود و تعیین مهلتی که طی آن اشخاص ذی‌علاقه می‌توانند برای پذیره نویسی و پرداخت مبلغی نقدی به بانک مراجعه کنند.
 ۱۳. تصریح به اینکه اظهارنامه موسسین به انضمام طرح اساسنامه برای مراجعه علاقمندان به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم شده است.
 ۱۴. ذکر نام روزنامه کثیرالانتشار که هرگونه دعوت و اطلاعیه بعدی تا تشکیل مجمع عمومی موسس منحصراً در آن منتشر خواهد شد.
 ۱۵. چگونگی تخصیص سهام به پذیره‌نویسان.

ماده ۱۰. مرجع ثبت شرکت‌ها پس از مطالعه اظهارنامه و ضامم آن و تطبیق مندرجات

آنها با قانون اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی را صادر خواهد نمود.

ماده ۱۱. اعلامیه پذیره نویسی باید توسط موسسین در جراید آگهی گردیده و نیز در بانکی که تعهد سهام نزد آن صورت می‌گیرد در معرض دید علاقمندان قرار داده شود.

ماده ۱۲. طرف مهلتی که در اعلامیه پذیره نویسی معین شده است علاقمندان به بانک مراجعه و ورقه تعهد سهام را امضاء و مبلغی را که نقداً باید پرداخت شود تادیه و رسید دریافت خواهند کرد.

ماده ۱۳. ورقه تعهد سهام باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

۱. نام و موضوع و مرکز اصلی در مدت شرکت.

۲. سرمایه شرکت.

۳. شماره و تاریخ اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی و مرجع صدور آن.

۴. تعداد سهامی که مورد تعهد واقع می‌شود و مبلغی اسمی آن و همچنین مبلغی که از بابت نقداً در موقع پذیره نویسی باید پرداخت شود.

۵. نام بانک و شماره حسابی که مبلغ لازم توسط پذیره نویسان باید به آن حساب پرداخت شود.

۶. هویت و نشانی کامل پذیره نویس.

۷. قید اینکه پذیره نویس متعهد است مبلغ پرداخت نشده سهام مورد تعهد را طبق مقررات اساسنامه شرکت پرداخت نماید.

ماده ۱۴. ورقه تعهد سهام در دو نسخه تنظیم و با قید تاریخ به امضاء پذیره‌نویس یا قائم مقام قانونی او رسیده نسخه اول نزد بانک نگاهداری و نسخه دوم با قید رسید وجه و مهر و امضاء بانک به پذیره نویس تسلیم می‌شود.

تبصره در صورتی که ورقه تعهد سهام را شخصی برای دیگری امضاء کند هویت و نشانی کامل و سمت امضاء کننده قید و مدرک سمت از اخذ و ضمیمه خواهد شد.

ماده ۱۵. امضاء ورقه تعهد سهام بخودی خود مستلزم قبول اساسنامه شرکت و تصمیمات مجامع عمومی صاحبان سهام می‌باشد.

ماده ۱۶. پس از گذشتن مهلتی که برای پذیره نویسی معین شده است و یا در صورتی که مدت تمدید شده باشد بعد از انقضای مدت تمدید شده موسسین حداکثر تا یک‌ماه به تعهدات پذیره نویسان رسیدگی و پس از احراز اینکه تمام سرمایه شرکت صحیحاً تعهد گردیده و اقلأً ۳۵ درصد آن پرداخت شده است تعداد سهام هر یک از تعهدکنندگانی را تعیین و اعلام و مجمع عمومی موسس را دعوت خواهند نمود.

ماده ۱۷. مجمع عمومی موسس با رعایت مقررات این قانون تشکیل می‌شود و پس از رسیدگی احراز پذیره نویسی کلیه سهام شرکت و تادیه مبالغ لازم و شور درباره اساسنامه شرکت و تصویب آن اولین مدیران و بازرس یا بازرسان شرکت را انتخاب می‌کند. مدیران و بازرسان شرکت باید کتباً قبول سمت نمایند قبول سمت به خودی خود دلیل بر این است که مدیر و بازرس با علم به تکالیف و مسئولیت‌های سمت خود عهده دار آن گردیده‌اند از این تاریخ شرکت تشکیل شده محسوب می‌شود.

تبصره هرگونه دعوت و اطلاعیه برای صاحبان سهام تا تشکیل مجمع عمومی سالانه باید دو روزنامه کثیرالانتشار

منتشر شود یکی از این دو روزنامه بوسیله مجمع عمومی موسس و روزنامه دیگر از طرف وزارت اطلاعات و جهانگردی تعیین می شود.

ماده ۱۸. اساسنامه‌ای که به تصویب مجمع عمومی موسس رسیده و ضمیمه صورت جلسه مجمع و اعلامیه قبولی مدیران و بازرسان جهت ثبت شرکت به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم خواهد شد.

ماده ۱۹. در صورتی که شرکت تا شش ماه از تاریخ تسلیم اظهارنامه مذکور در ماده ۶ این قانون به ثبت نرسیده باشد به درخواست هر یک از موسسین یا پذیره‌نویسان مرجع ثبت شرکت‌ها که اظهارنامه به آن تسلیم شده است گواهینامه‌ای حاکی از عدم ثبت شرکت صادر و به بانکی که تعهد سهام و تادیه وجوه در آن بعمل آمده است ارسال می‌دارد تا موسسین و پذیره‌نویسان به بانک مراجعه و تعهدنامه و وجوه پرداختی خود را مسترد دارند. در این صورت هرگونه هزینه‌ای که برای تاسیس شرکت پرداخت یا تعهد شده باشد بعهده موسسین خواهد بود.

ماده ۲۰. برای تاسیس و ثبت شرکت‌های سهامی خاص فقط تسلیم اظهارنامه به ضمیمه مدارک زیر به مرجع ثبت شرکت‌ها کافی خواهد بود.

۱. اساسنامه شرکت که باید به امضاء کلیه سهامداران رسیده باشد.

۲. اظهارنامه مشعر بر تعهد کلیه سهام و گواهینامه بانکی حاکی از تادیه قسمت نقدی آن که نباید کمتر از ۳۵ درصد کل سهام باشد. اظهارنامه مذکور باید به امضای کلیه سهامداران رسیده باشد. هرگاه تمام یا قسمتی از سرمایه بصورت غیرنقد باشد باید تمام آن تادیه گردیده و صورت تقویم آن به تفکیک در اظهارنامه منعکس شده باشد و در صورتی که سهام ممتاز وجود داشته باشد باید شرح امتیازات و موجبات آن در اظهارنامه منعکس شده باشد.

۳. انتخاب اولین مدیران و بازرسان یا بازرسان شرکت باید در صورت جلسه‌ای قید و به امضای کلیه سهامداران رسیده باشد.

۴. قبول سمت مدیریت و بازرسی با رعایت قسمت اخیر ماده ۱۷.

۵. ذکر نام روزنامه کثیرالانتشار که هرگونه آگهی راجع به شرکت تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی در آن منتشر خواهد شد.

تبصره) سایر قیود و شرایطی که در این قانون برای تشکیل و ثبت شرکت‌های سهامی عام مقررات در مورد شرکت‌های سهامی خاص لازم‌الرعایه نخواهد بود.

ماده ۲۱. شرکت‌های سهامی خاص نمی‌توانند سهام خود را برای پذیره نویسی یا فروش در بورس اوراق بهادار یا توسط بانکها عرضه نمایند و یا به انتشار آگهی و اطلاعیه و یا هر نوع اقدام تبلیغاتی برای فروش سهام خود مبادرت کنند مگر اینکه از مقررات مربوط به شرکت‌های سهامی عام بنحوی که در این قانون مذکور است تبعیت نمایند.

ماده ۲۲. استفاده از وجوه تادیه شده بنام شرکت‌های سهامی در شرف تاسیس ممکن نیست مگر پس از ثبت رسیدن شرکت و یا در مورد مذکور در ماده ۱۹.

ماده ۲۳. موسسین شرکت نسبت به کلیه اعمال و اقداماتی که به منظور تاسیس و به ثبت رسانیدن شرکت انجام می‌دهند مسئولیت تضامنی دارند.

بخش ۲: سهام

ماده ۲۴. سهم قسمتی است از سرمایه شرکت سهامی که مشخص میزان مشارکت و تعهدات و منافع صاحب آن در شرکت سهامی می باشد و رقه سهم سند قابل معامله ای است که نماینده تعداد سهامی است که صاحب آن در شرکت سهامی دارد.

تبصره (۱) سهم ممکن است بانام یا بی نام باشد.

تبصره (۲) در صورتی که برای بعضی از سهام شرکت با رعایت مقررات این قانون مزایائی قائل شوند اینگونه سهام، سهام ممتاز نامیده می شود.

ماده ۲۵. اوراق سهام باید متحدالشکل و چاپی و دارای شماره ترتیب بوده و به امضای لاقبل دو نفر که بموجب مقررات اساسنامه تعیین می شوند برسد.

ماده ۲۶. در ورقه سهم نکات زیر باید قید شود:

۱. نام شرکت و شماره ثبت آن در دفتر ثبت شرکتها.
۲. مبلغ سرمایه ثبت شده و مقدار پرداخت شده آن.
۳. تعیین نوع سهم.
۴. مبلغ اسمی سهم و مقدار پرداخت شده آن به حروف و اعداد.
۵. تعداد سهامی که هر ورقه نماینده آنست.

ماده ۲۷. تا زمانی که اوراق سهام صادر نشده است شرکت باید به صاحبان سهام گواهینامه موقت سهم بدهد که معرف تعداد و نوع سهام و مبلغ پرداخت شده آن باشد. این گواهینامه در حکم سهم است ولی در هر حال ظرف مدت یکسال پس از پرداخت تمامی مبلغ اسمی سهم باید ورقه سهم صادر و به صاحب سهم تسلیم و گواهینامه موقت سهم مسترد و ابطال گردد.

ماده ۲۸. تا وقتی که شرکت به ثبت نرسیده صدور ورقه سهم یا گواهینامه موقت سهم ممنوع است. در صورت تخلف امضاءکنندگان مسئول جبران خسارات اشخاص ثالث خواهند بود.

ماده ۲۹. در شرکت های سهامی عام مبلغ اسمی هر سهم نباید از ده هزار ریال بیشتر باشد.

ماده ۳۰. مادام که تمامی مبلغ اسمی هر سهم پرداخت نشده صدور ورقه سهم بی نام یا گواهینامه موقت بی نام ممنوع است. به تعهد کننده اینگونه سهام گواهینامه موقت بانام داده خواهد شد که نقل و انتقال آن تابع مقررات مربوط به نقل و انتقال سهام بانام است.

ماده ۳۱. در مورد صدور گواهینامه موقت سهم مواد ۲۵ و ۲۶ باید رعایت شود.

ماده ۳۲. مبلغ اسمی سهام و همچنین قطعات سهام در صورت تجزیه باید متساوی باشد.

ماده ۳۳. مبلغ پرداخت نشده سهام هر شرکت سهامی باید ظرف مدت مقرر در اساسنامه مطالبه شود. در غیر اینصورت هیات مدیره شرکت باید به مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را به منظور تقلیل سرمایه شرکت تا میزان مبلغ پرداخت شده سرمایه دعوت کند و تشکیل دهد و گرنه هر ذینفع حق خواهد داشت که برای تقلیل سرمایه ثبت شده شرکت تا میزان مبلغ پرداخت شده به دادگاه رجوع کند.

تبصره) مطالبه مبلغ پرداخت نشده سهام یا هر مقدار از آن باید از کلیه صاحبان

سهام و بدون تبعیض بعمل آید.

ماده ۳۴. کسی که تعهدات بابت سهام را نموده مسئول پرداخت تمام مبلغ اسمی آن می باشد و در صورتی که قبل از تادیه تمام مبلغ اسمی سهام آن را به دیگری انتقال دهد بعد از انتقال سهام دارنده سهام مسئول پرداخت بقیه مبلغ اسمی آن خواهد بود.

ماده ۳۵. در هر موقع که شرکت بخواهد تمام یا قسمتی از مبلغ پرداخت نشده سهام را مطالبه کند باید مراتب را از طریق نشر آگهی در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن منتشر می شود به صاحبان فعلی سهام اطلاع دهد و مهلت معقول و متناسبی برای پرداخت مبلغ مورد مطالبه مقرر دارد. پس از انقضای چنین مهلتی هر مبلغ که تادیه نشده باشد نسبت به آن خسارت دیر کرد از قرار نرخ رسمی بهره بعلاوه چهار درصد در سال به مبلغ تادیه نشده علاوه خواهد شد و پس از اخطار از طرف شرکت به صاحب سهام و گذشتن یک ماه اگر مبلغ مورد مطالبه و خسارت تاخیر آن تماماً پرداخت نشود شرکت اینگونه سهام را در صورتی که در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد از طریق بورس و گرنه از طریق مزایده به فروش خواهد رسانید از حاصل فروش سهام بدو کلیه هزینه های مترتبه برداشت گردیده و در صورتی که خالص حاصل فروش از بدهی صاحب سهام (بابت اصل و هزینه ها و خسارت دیر کرد) بیشتر باشد مازاد به وی پرداخت می شود.

ماده ۳۶. در مورد ماده ۳۵ آگهی فروش سهام باقیمانده مشخصات سهام مورد مزایده فقط یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن نشر می گردد منتشر و یک نسخه از آگهی وسیله پست سفارشی برای صاحب سهام ارسال می شود هرگاه قبل از تاریخی که برای فروش معین شده است کلیه بدهی های مربوط به سهام اعم از اصل، خسارات، هزینه ها به شرکت پرداخت شود شرکت از فروش سهام خودداری خواهد کرد. در صورت فروش سهام نام صاحب سهام سابق از دفاتر شرکت حذف و اوراق سهام یا گواهینامه موقت سهام قبلی ابطال می شود و مراتب برای اطلاع عموم آگهی می گردد.

ماده ۳۷. دارندگان سهام مذکور در ماده ۳۵ حق حضور و رای در مجامع عمومی صاحبان سهام شرکت را نخواهند داشت و در احتساب حد نصاب تشکیل مجامع تعداد اینگونه سهام از کل تعداد سهام شرکت کسر خواهد شد. بعلاوه حق دریافت سود قابل تقسیم و حق رجحان در خرید سهام جدید شرکت و همچنین حق دریافت اندوخته قابل تقسیم نسبت به این گونه سهام معلق خواهد ماند.

ماده ۳۸. در مورد ماده ۳۷ هرگاه دارندگان سهام قبل از فروش سهام بدهی خود را بابت اصل و خسارات و هزینه ها به شرکت پرداخت کنند مجدداً احق حضور و رای در مجامع عمومی را خواهند داشت و می توانند حقوق مالی وابسته به سهام خود را که مشمول مرور زمان نشده باشد مطالبه کنند.

ماده ۳۹. سهام بی نام بصورت سند در وجه حامل تنظیم و ملک دارنده آن شناخته می شود مگر خلاف آن ثابت گردد. نقل و انتقال اینگونه سهام به قبض و اقباض بعمل می آید.

گواهی نامه موقت سهام بی نام در حکم سهام بی نام است و از لحاظ مالیات بر درآمد مشمول مقررات سهام بی نام می باشد.

ماده ۴۰. انتقال سهام بانام باید در دفتر ثبت سهام شرکت به ثبت برسد و انتقال دهنده یا وکیل یا نماینده قانونی او

باید انتقال را در دفتر مزبور امضاء کند.

در موردی که تمامی مبلغ اسمی سهم پرداخت نشده است نشانی کامل انتقال گیرنده نیز در دفتر ثبت سهام شرکت قید و به امضای انتقال گیرنده یا وکیل یا نماینده قانونی او رسیده و از نظر اجرای تعهدات ناشی از نقل و انتقال سهم معتبر خواهد بود. هر گونه تغییر اقامتگاه نیز باید بهمان ترتیب رسیده و امضاء شود. هر انتقالی که بدون رعایت شرایط فوق بعمل آید از نظر شرکت و اشخاص ثالث فاقد اعتبار است.

ماده ۴۱. در شرکتهای سهامی عام نقل و انتقال سهام نمی‌تواند مشروط به موافقت مدیران شرکت یا مجامع عمومی صاحبان سهام بشود.

ماده ۴۲. هر شرکت سهامی می‌تواند بموجب اساسنامه و همچنین تا موقعی که شرکت منحل نشده است طبق تصویب مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام ممتاز ترتیب دهد. امتیازات اینگونه سهام و نحوه استفاده از آن باید بطور وضوح تعیین گردد. هر گونه تغییر در امتیازات وابسته به سهام ممتاز باید به تصویب مجمع عمومی فوق العاده شرکت با جلب موافقت دارندگان نصف بعلاوه یک این گونه سهام انجام گیرد.

بخش ۳: تبدیل سهام

ماده ۴۳. هر گاه شرکت بخواهد بموجب مقررات اساسنامه یا بنا به تصمیم مجمع عمومی فوق العاده سهامداران خود سهام بی‌نام شرکت رابه سهام بانام و یا آنکه سهام بانام را به سهام بی‌نام تبدیل نماید باید بر طبق مواد زیر عمل کند.

ماده ۴۴. در مورد تبدیل سهام بی‌نام به سهام بانام باید مراتب در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوطه به شرکت در آن نشر می‌گردد سه نوبت هر یک بفاصله پنج روز منتشر و مهلتی که کمتر از شش ماه از تاریخ اولین آگهی نباشد به صاحبان سهام داده شود تا تبدیل سهام خود به مرکز شرکت مراجعه کنند. در آگهی تصریح سهام خود که پس از انقضای مهلت مزبور کلیه سهام بی‌نام شرکت باطل شده تلقی می‌گردد.

ماده ۴۵. سهام بی‌نامی که ظرف مهلت مذکور در ماده ۴۴ برای تبدیل به سهام بانام به مرکز شرکت تسلیم نشده باشد باطل شده محسوب و برابر تعداد آن سهام بانام صادر و توسط شرکت در صورتی که سهام شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد از طریق بورس و گرنه از طریق حراج فروخته خواهد شد. آگهی حراج حداکثر تا یک ماه پس از انقضای مهلت شش ماه مذکور فقط یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی‌های مربوط به شرکت در آن نشر می‌گردد منتشر خواهد شد. فاصله بین آگهی و تاریخ حراج حداقل ده روز و حداکثر یک ماه خواهد بود. در صورتی که در تاریخ تعیین شده تمام یا قسمتی از سهام به فروش نرسد حراج تا دو نوبت طبق شرایط مندرج در این ماده تجدید خواهد شد.

ماده ۴۶. از حاصل فروش سهامی که بر طبق ماده ۴۵ فروخته می‌شود بدواً هزینه‌های مترتبه از قبیل هزینه آگهی حراج یا حق الزحمه کارگزار بورس کسر و مازاد آن توسط شرکت در حساب بانکی بهره‌دار سپرده می‌شود، در صورتی که ظرف ده سال از تاریخ فروش سهام باطل شده به شرکت مسترد شود مبلغ سپرده و بهره مربوطه به دستور شرکت از طرف بانک به مالک سهم پرداخت می‌شود. پس از انقضای ده سال باقی مانده وجوه در حکم مال بلاصاحب بوده

و باید از طرف بانک و با اطلاع دادستان شهرستان بخزانة دولت منتقل گردد.

تبصره ۵) در مورد مواد ۴۵ و ۴۶ هرگاه پس از تجدید حراج مقداری از سهام به فروش نرسد صاحبان سهام بی نام که به شرکت مراجعه می کنند به ترتیب مراجعه به شرکت اختیار خواهند داشت از خالص حاصل فروش سهامی که فروخته شده به نسبت سهام بی نام که در دست دارند وجه نقد دریافت کنند و یا آنکه برابر تعداد سهام بی نام خود سهام بانام تحصیل نمایند و این ترتیب تا وقتی که وجه نقد و سهم فروخته نشده هر دو در اختیار شرکت قرار دارد رعایت خواهد شد.

ماده ۴۷. برای تبدیل سهام بانام به سهام بی نام مراتب فقط یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن نشر می گردد منتشر و مهلتی که نباید کمتر از دو ماه باشد به صاحبان سهام داده می شود تا برای تبدیل سهام خود به مرکز شرکت مراجعه کنند. پس از انقضای مهلت مذکور برابر تعداد سهام که تبدیل نشده است سهام بی نام صادر و در مرکز شرکت نگاهداری خواهد شد تا هر موقع که دارندگان سهام بانام شرکت مراجعه کنند سهام بانام به شرکت مراجعه کنند سهام بانام آنان اخذ و ابطال و سهام بی نام به آنها داده شود.

ماده ۴۸. پس از تبدیل کلیه سهام بی نام به سهام بانام و یا تبدیل سهام با نام به سهام بی نام و یا حسب مورد پس از گذشتن هریک از مهلت های مذکور در مواد ۴۴ و ۴۷ شرکت باید مرجع ثبت شرکت ها را از تبدیل سهام خود کتباً مطلع سازد تا مراتب طبق مقررات به ثبت رسیده و برای اطلاع عموم آگهی شود.

ماده ۴۹. دارندگان سهامی که بر طبق مواد فوق سهام خود را تعویض ننموده باشند نسبت به آن سهام حق حضور و رای در مجامع عمومی صاحبان سهام را نخواهند داشت.

ماده ۵۰. در مورد تعویض گواهی نامه موقت سهام با اوراق سهام بانام یا بی نام بر طبق مفاد مواد ۴۷ و ۴۹ عمل خواهد شد.

بخش ۵: مجامع عمومی

ماده ۷۲. مجمع عمومی شرکت سهامی از اجتماع صاحبان سهام تشکیل می شود. مقررات مربوط به حضور عده لازم برای تشکیل مجمع عمومی و آراء لازم جهت اتخاذ تصمیمات در اساسنامه معین خواهد شد مگر در مواردی که بموجب قانون تکلیف خاص برای آن مقرر شده باشد.

ماده ۷۳. مجامع عمومی به ترتیب عبارتند از:

۱. مجمع عمومی موسس.
۲. مجمع عمومی عادی.
۳. مجمع عمومی فوق العاده.

ماده ۷۴. وظایف مجمع عمومی موسس به قرار زیر است:

۱. رسیدگی به گزارش موسسین و تصویب آن و همچنین احراز پذیره نویسی کلیه سهام شرکت و تادیه مبالغ لازم.
۲. تصویب طرح اساسنامه شرکت و در صورت لزوم اصلاح آن.
۳. انتخاب اولین مدیران و بازرسان یا بازرسان شرکت.

۴. تعیین روزنامه کثیرالانتشاری که هرگونه دعوت و اطلاعیه بعدی برای سهامداران

تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی در آن منتشر خواهد شد.

تبصره) گزارش موسسین باید حداقل پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی موسس در محلی که در آگهی

دعوت مجمع تعیین شده است برای مراجعه پذیره - نویسان سهام آماده باشد.

ماده ۷۵. در مجمع عمومی موسس حضور عده‌ای از پذیره نویسان که حداقل نصف سرمایه شرکت را تعهد نموده باشند ضروری است. اگر در اولین دعوت اکثریت مذکور حاصل نشد مجامع عمومی جدید فقط تا دو نوبت توسط موسسین دعوت می شوند مشروط بر اینکه لااقل بیست روز قبل از انعقاد آن مجمع آگهی دعوت آن باقید دستور جلسه قبل و نتیجه آن در روزنامه کثیرالانتشاری که در اعلامیه پذیره نویسی معین شده است منتشر گردد. مجمع عمومی جدید وقتی قانونی است که صاحبان لااقل یک سوم سرمایه شرکت در آن حاضر باشند. در هر یک از دو مجمع فوق کلیه تصمیمات باید به اکثریت دو ثلث آراء حاضرین اتخاذ شود. در صورتی که در مجمع عمومی سوم اکثریت لازم حاضر نشد موسسین عدم تشکیل شرکت را اعلام می‌دارند.

تبصره) در مجمع عمومی موسس کلیه موسسین و پذیره نویسان حق حضور دارند و هر سهم دارای یک رای

خواهد بود.

ماده ۷۶. هر گاه یک یا چند نفر از موسسین آورده غیر نقد داشته باشند موسسین باید قبل از اقدام به دعوت مجمع عمومی موسس نظر کتبی کارشناس رسمی وزارت دادگستری را در مورد ارزیابی آورده‌های غیر نقد جلب و آن را جزء گزارش اقدامات خود در اختیار مجمع عمومی موسس بگذارند. در صورتی که موسسین برای خود مزایایی مطالبه کرده باشند باید توجیه آن به ضمیمه گزارش مزبور به مجمع موسس تقدیم شود.

ماده ۷۷. گزارش مربوط به ارزیابی آورده‌های غیرنقد و علل و موجبات مزایای مطالبه شده باید در مجمع عمومی موسس مطرح گردد.

دارندگان آورده غیرنقد و کسانی که مزایای خاصی برای خود مطالبه کرده‌اند در موقعی که تقویم آورده غیرنقدی که تعهد کرده اند یا مزایای آنها موضوع رای است حق رای ندارند و آن قسمت از سرمایه غیرنقد که موضوع مذاکره و رای است از حیث حدنصاب جزء سرمایه شرکت منظور نخواهد شد.

ماده ۷۸. مجمع عمومی نمی تواند آورده‌های غیرنقد را بیش از آنچه که از طرف کارشناس رسمی دادگستری ارزیابی شده است قبول کند.

ماده ۷۹. هرگاه آورده غیرنقد یا مزایایی که مطالبه شده است تصویب نگردد دومین جلسه مجمع به فاصله مدتی که از یک‌ماه تجاوز نخواهد کرد تشکیل خواهد شد و در فاصله دو جلسه اشخاصی که آورده غیرنقد آن‌ها قبول نشده است در صورت تمایل می توانند تعهد غیرنقد خود را به تعهد نقد تبدیل و مبالغ لازم را تادیه نمایند و اشخاصی که مزایای مورد مطالبه آنها تصویب نشده می توانند با انصراف از آن مزایا در شرکت باقی بمانند. در صورتی که صاحبان آورده غیر نقد و مطالبه کنندگان مزایا بنظر مجمع تسلیم نشوند تعهد آنها نسبت به سهام خود باطل شده محسوب می‌گردد و سایر پذیره نویسان می‌توانند به جای آنها سهام شرکت را تعهد مبالغ لازم را تادیه کنند.

ماده ۸۰. در جلسه دوم مجمع عمومی موسس که برطبق ماده قبل بمنظور رسیدگی به وضع آورده‌های غیرنقد و مزایای مطالبه شده تشکیل می‌گردد باید بیش از نصف پذیره نویسان هر مقدار از سهام شرکت که تعهد شده است

حاضر باشند. در آگهی دعوت این جلسه باید نتیجه جلسه قبل و دستور جلسه دوم قیدگردد.

ماده ۸۱. در صورتی که در جلسه دوم معلوم گردد که در اثر خروج دارندگان آورده غیرنقد و یا مطالبه کنندگان مزایا و عدم تعهد و تادیه سهام آنها از طرف سایر پذیرهنویسان قسمتی از سرمایه شرکت تعهد نشده است و به این ترتیب شرکت قابل تشکیل نباشد موسسین باید ظرف ده روز از تاریخ تشکیل آن مجمع مراتب را به مرجع ثبت شرکتها اطلاع دهند تا در مرجع مزبور گواهینامه مذکور در ماده ۱۹ این قانون را صادر کند.

ماده ۸۲. در شرکت‌های سهامی خاص تشکیل مجمع عمومی موسس الزامی نیست لیکن جلب نظر کارشناس مذکور در ماده ۷۶ این قانون ضروری است و نمی‌توان آورده‌های غیرنقد را به مبلغی بیش از ارزیابی کارشناس قبول نمود.

ماده ۸۳. هرگونه تغییر در مواد اساسنامه یا در سرمایه شرکت یا انحلال شرکت قبل از موعد منحصراً در صلاحیت مجمع عمومی فوق العاده می باشد.

ماده ۸۴. در مجمع عمومی فوق العاده دارندگان بیش از نصف سهامی که حق رای دارند باید حاضر باشند. اگر در اولین دعوت حد نصاب مذکور حاصل نشد مجمع برای بار دوم دعوت و با حضور دارندگان بیش از یک سوم سهامی که حق رای دارند رسمیت یافته و اتخاذ تصمیم خواهد نمود بشرط آنکه در دعوت دوم نتیجه دعوت اول قیدشده باشد.

ماده ۸۵. تصمیمات مجمع عمومی فوق العاده همواره به اکثریت دوسوم آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

ماده ۸۶. مجمع عمومی عادی می‌تواند نسبت به کلیه امور شرکت بجز آنچه که در صلاحیت مجمع عمومی موسس و فوق العاده است تصمیم بگیرد.

ماده ۸۷. در مجمع عمومی عادی حضور دارندگان اقلماً بیش از نصف سهامی که حق رای دارند ضروری است. اگر در اولین دعوت حد نصاب مذکور حاصل نشد مجمع برای بار دوم دعوت خواهد شد و با حضور هر عده از صاحبان سهامی که حق رای دارد رسمیت یافته و اخذ تصمیم خواهند نمود. بشرط آنکه در دعوت دوم نتیجه دعوت اول قید شده باشد.

ماده ۸۸. در مجمع عمومی عادی تصمیمات همواره به اکثریت نصف بعلاوه یک آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود. مگر در مورد انتخاب مدیران و بازرسان که اکثریت نسبی کافی خواهد بود.

در مورد انتخاب مدیران تعداد آراء هر رای دهنده در عدد مدیرانی که باید انتخاب شوند ضرب می شود و حق رای هر رای دهنده برابر حاصل ضرب مذکور خواهد بود رای دهنده می تواند آراء خود را به یک نفر بدهد یا آنرا بین چند نفری که مایل باشد تقسیم کند ، اساسنامه شرکت نمی تواند خلاف این ترتیب را مقرر دارد.

ماده ۸۹. مجمع عمومی عادی باید سالی یکبار در موقعی که در اساسنامه پیش بینی شده است برای رسیدگی به ترازنامه و حساب سود و زیان سال مالی قبل و صورت دارائی و مطالبات و دیون شرکت و صورتحساب دوره و عملکرد سالیانه شرکت و رسیدگی به گزارش مدیران و بازرس یا بازرسان و سایر امور مربوط به حساب‌های سال مالی تشکیل شود.

تبصره) بدون قرائت گزارش بازرس یا بازرسان شرکت در مجمع عمومی اخذ تصمیم نسبت به ترازنامه و حساب سود و زیان سال مالی معتبر نخواهد بود.

ماده ۹۰. تقسیم سود و اندوخته بین صاحبان سهام فقط پس از تصویب مجمع عمومی

جائز خواهد بود و در صورت وجود منافع تقسیم ده درصد از سود ویژه سالانه بین صاحبان سهام الزامی است.

ماده ۹۱. چنانچه هیئت مدیره مجمع عمومی عادی سالانه را در موعد مقرر دعوت نکند بازررس یا بازرسان شرکت مکلفند رأساً اقدام بدعوت مجمع مزبور نمایند.

ماده ۹۲. هیئت مدیره و همچنین بازررس یا بازرسان شرکت می توانند در مواقع مقتضی مجمع عمومی عادی را بطور فوق العاده دعوت نمایند. در این صورت دستور جلسه مجمع باید در آگهی دعوت قیدشود.

ماده ۹۳. در هر موقع که مجمع عمومی صاحبان سهام بخواهد در حقوق نوع مخصوصی از سهام شرکت تغییر بدهد تصمیم مجمع عمومی قطعی نخواهد بود مگر بعد از آنکه دارندگان این گونه سهام در جلسه خاصی آن تصمیم را تصویب کنند و برای آنکه تصمیم جلسه خاص مذکور معتبر باشد باید دارندگان لااقل نصف اینگونه سهام در جلسه حاضر باشند و اگر در این دعوت این حدنصاب حاصل نشود در دعوت دوم حضور دارندگان اقلأ یک سوم اینگونه سهام کافی خواهد بود.

تصمیمات همواره به اکثریت دوسوم آراء معتبر خواهد بود.

ماده ۹۴. هیچ مجمع عمومی نمی تواند تابعیت شرکت را تغییر بدهد و با هیچ اکثریتی نمی تواند برتعهدات صاحبان سهام بیفزاید.

ماده ۹۵. سهامدارانی که اقلأ یک پنجم سهام شرکت را مالک باشند حق دارند که دعوت صاحبان سهام را برای تشکیل مجمع عمومی از هیئت مدیره خواستار شوند و هیئت مدیره باید حداکثر تالیست روز مجمع مورد درخواست را با رعایت تشریفات مقرر دعوت کند در غیر اینصورت درخواست کنندگان می توانند دعوت مجمع را از بازررس یا بازرسان شرکت خواستار شوند و بازررس یا بازرسان مکلف خواهند بود که با رعایت تشریفات مقرر مجمع مورد تقاضا را حداکثر تا ده روز دعوت نمایند وگرنه آن گونه صاحبان سهام حق خواهند داشت مستقیماً دعوت مجمع اقدام کنند بشرط آنکه کلیه تشریفات راجع به دعوت مجمع را رعایت نموده و در آگهی دعوت به عدم اجابت درخواست خود توسط هیئت مدیره و بازرسان تصریح نمایند.

ماده ۹۶. در مورد ماده ۹۵ دستور مجمع منحصرأ موضوعی خواهد بود که در تقاضانامه ذکر شده است و هیئت رئیسه مجمع از بین صاحبان سهام انتخاب خواهد شد.

ماده ۹۷. در کلیه موارد دعوت صاحبان سهام برای تشکیل مجامع عمومی باید از طریق نشر آگهی در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوطه به شرکت در آن نشر می گردد به عمل آید. هر یک از مجامع عمومی سالیانه باید روزنامه کثیرالانتشاری را که هرگونه دعوت و اطلاعیه بعدی برای سهامداران تا تشکیل مجمع عمومی سالانه بعد در آن منتشر خواهد شد تعیین نماید. این تصمیم باید در روزنامه کثیرالانتشاری که تا تاریخ چنین تصمیمی جهت نشر دعوتنامه و اطلاعیه های مربوط به شرکت قبلاً تعیین شده منتشر گردد.

تبصره - در مواقعی که کلیه سهام در مجمع حاضر باشند نشر آگهی و تشریفات دعوت الزامی نیست.

ماده ۹۸. فاصله بین نشر دعوتنامه مجمع عمومی و تاریخ تشکیل آن حداقل ده روز و حداکثر چهل روز خواهد بود.

ماده ۹۹. قبل از تشکیل مجمع عمومی هر صاحب سهمی که مایل به حضور در مجمع عمومی باشد باید با ارائه ورقه سهم یا تصدیق موقت سهم متعلق بخود به شرکت مراجعه و ورقه ورود به جلسه را دریافت کند.

فقط سهامدارانی حق ورود به مجمع را دارند که ورقه ورودی دریافت کرده باشند.

از حاضرین در مجمع صورتی ترتیب داده خواهد شد که در آن هویت و اقامتگاه و تعداد سهام و تعداد آراء هر یک از حاضرین قید و به امضاء آنان خواهد رسید.

ماده ۱۰۰. در آگهی دعوت صاحبان سهام برای تشکیل مجمع عمومی دستور جلسه و تاریخ و محل تشکیل مجمع با قید ساعت و نشانی کامل باید قید شود.

ماده ۱۰۱. مجامع عمومی توسط هیئت رئیسه ای مرکب از یک رئیس و یک منشی و دو ناظر اداره می شود. در صورتی که ترتیب دیگری در اساسنامه پیش بینی نشده باشد ریاست مجمع با رئیس هیئت مدیره خواهد بود مگر در مواقعی که انتخاب یا عزل بعضی از مدیران یا کلیه آنها جزو دستور جلسه مجمع باشد که در این صورت رئیس مجمع از بین سهامداران حاضر در جلسه به اکثریت نسبی انتخاب خواهد شد. ناظران از بین صاحبان سهام انتخاب خواهند شد ولی منشی جلسه ممکن است صاحب سهم نباشد.

ماده ۱۰۲. در کلیه مجامع عمومی حضور وکیل یا قائم مقام قانونی صاحب سهم و همچنین حضور نماینده یا نمایندگان شخصیت حقوقی بشرط ارائه مدارک وکالت یا نمایندگی به منزله حضور خود صاحب سهم است.

ماده ۱۰۳. در کلیه مواردی که در این قانون اکثریت آراء در مجامع عمومی ذکر شده است مراد اکثریت آراء حاضرین در جلسه است.

ماده ۱۰۴. هر گاه در مجمع عمومی تمام موضوعات مندرج در دستور مجمع مورد اخذ تصمیم واقع نشود هیئت رئیسه مجمع با تصویب مجمع می تواند اعلام تنفس نموده و تاریخ جلسه بعد را که نباید دیرتر از دو هفته باشد تعیین کند، تمدید جلسه محتاج به دعوت و آگهی مجدد نیست و در جلسات بعد مجمع با همان حد نصاب جلسه اول رسمیت خواهد داشت.

ماده ۱۰۵. از مذاکرات و تصمیمات مجمع عمومی صورت جلسه ای توسط منشی ترتیب داده می شود که به امضاء هیئت رئیسه مجمع رسیده و یک نسخه از آن در مرکز شرکت نگهداری خواهد شد.

ماده ۱۰۶. در مواردی که تصمیمات مجمع عمومی متضمن یکی از امور ذیل باشد یک نسخه از صورت جلسه مجمع باید جهت ثبت به مرجع ثبت شرکت ها ارسال گردد:

۱. انتخاب مدیران و بازرسان یا بازرسان.

۲. تصویب ترازنامه.

۳. کاهش یا افزایش سرمایه و هر نوع تغییر در اساسنامه.

۴. انحلال شرکت و نحوه تصفیه آن.

بخش ۶: هیئت مدیره

ماده ۱۰۷. شرکت سهامی بوسیله هیئت مدیره ای که از بین صاحبان سهام انتخاب شده و کلاً یا بغضاً قابل عزل می باشند اداره خواهد شد. عده اعضای هیئت مدیره در شرکت های سهامی عمومی نباید از پنج نفر کمتر باشد.

ماده ۱۰۸. مدیران شرکت توسط مجمع عمومی موسس و مجمع عمومی عادی انتخاب می شوند.

ماده ۱۰۹. مدت مدیران در اساسنامه معین می شود لیکن این مدت از دو سال تجاوز نخواهد کرد.

ماده ۱۱۰. اشخاص حقوقی را می‌توان به مدیریت شرکت انتخاب نمود. در این صورت

شخص حقوقی همان مسئولیت‌های مدنی شخص حقیقی عضو هیئت مدیره را داشته و باید یک نفر را به نمایندگی دائمی خود جهت انجام وظایف مدیریت معرفی نماید.

چنین نماینده‌ای مشمول همان شرایط و تعهدات و مسئولیت‌های مدنی و جزائی عضو هیئت مدیره بوده از جهت مدنی با شخص حقوقی که او را به نمایندگی تعیین نموده است مسئولیت تضامنی خواهدداشت.

شخص حقوقی عضو هیئت مدیره می‌تواند نماینده خود را عزل کند بشرط آنکه در همان موقع جانشین او را کتباً به شرکت معرفی نماید و گرنه غایب محسوب می‌شود.

ماده ۱۱۱. اشخاص ذیل نمی‌توانند به مدیریت شرکت انتخاب شوند.

۱ - مجبورین و کسانی که حکم ورشکستگی آنها صادر شده است.

۲ - کسانی که بعلت ارتکاب جنایت یا یکی از جنحه‌های ذیل به موجب حکم قطعی از حقوق اجتماعی کلاً یا بعضاً محروم شده باشند در مدت محرومیت.

سرقت، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جنحه هائی که به موجب قانون در حکم خیانت در امانت یا کلاهبرداری شناخته شده است، اختلاس، تدلیس، تصرف غیر قانونی در اموال عمومی.

تبصره) دادگاه شهرستان به تقاضای هر ذینفع حکم عزل هر مدیری را که برخلاف مفاد این ماده انتخاب

شود یا پس از انتخاب مشمول مفاد این ماده گردد صادر خواهد کرد و حکم دادگاه مزبور قطعی خواهدبود.

ماده ۱۱۲. در صورتی که بر اثر فوت یا استعفا یا سلب شرایط از یک یا چند نفر از مدیران تعداد اعضاء هیئت مدیره از حداقل مقرر در این قانون کمتر شود اعضاء علی‌البدل به ترتیب مقرر در اساسنامه والا به ترتیب مقرر توسط مجمع عمومی جای آنان را خواهندگرفت و در صورتیکه عضو علی‌البدل تعیین نشده باشد و یا تعداد اعضاء علی‌البدل کافی برای تصدی محل‌های خالی در هیئت مدیره نباشد مدیران باقیمانده باید بلافاصله مجمع عمومی عادی شرکت را جهت تکمیل اعضاء هیئت مدیره دعوت نمایند.

ماده ۱۱۳. در مورد ماده ۱۱۲ هرگاه هیئت مدیره حسب مورد از دعوت مجمع عمومی برای انتخاب مدیری که سمت او بلامتصدی مانده خودداری کند هر ذینفع حق دارد از بازرس یا بازرسان شرکت بخواهد که به دعوت مجمع عمومی عادی جهت تکمیل عده مدیران با رعایت تشریفات لازم اقدام کنند و بازرس یا بازرسان مکلف به انجام چنین درخواستی می‌باشند.

ماده ۱۱۴. مدیران باید تعداد سهامی را که اساسنامه شرکت مقرر کرده است دارا باشند. این تعداد سهام نباید از تعداد سهامی که به موجب اساسنامه جهت دادن رای در مجامع عمومی لازم است کمتر باشد. این سهام برای تضمین خساراتی است که ممکن است از تقصیرات مدیران منفرداً یا مشترکاً بر شرکت وارد شود. سهام مذکور با اسم بوده و قابل انتقال نیست و مادام که مدیری مفاصلاً حساب دوره تصدی خود در شرکت را دریافت نداشته است سهام مذکور در صندوق شرکت بعنوان وثیقه باقی خواهدماند.

ماده ۱۱۵. در صورتی که مدیری در هنگام انتخاب مالک تعداد سهام لازم بعنوان وثیقه نباشد و همچنین در صورت انتقال قهری سهام مورد وثیقه و یا افزایش یافتن تعداد سهام لازم بعنوان وثیقه و یا افزایش یافتن تعداد سهام لازم بعنوان وثیقه مدیر باید ظرف مدت یک‌ماه تعداد سهام لازم بعنوان وثیقه را تهیه و به صندوق شرکت بسپارد و گرنه

مستعفی محسوب خواهد شد.

ماده ۱۶۶. تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان هر دوره مالی شرکت به منزله مفاسد حساب مدیران برای همان دوره مالی می باشد و پس از تصویب ترازنامه و حساب و سود و زیان دوره مالی که طی آن مدت مدیریت مدیران منقضی یا بهر نحو دیگری از آنان سلب سمت شده است سهام مورد وثیقه اینگونه مدیران خودبخود از قید وثیقه آزاد خواهد شد.

ماده ۱۱۷. بازرس یا بازرسان شرکت مکلفند هرگونه تخلفی از مقررات قانونی و اساسنامه شرکت در مورد سهام وثیقه مشاهده کنند به مجمع عمومی عادی گزارش دهند.

ماده ۱۱۸. جز درباره موضوعاتی که بموجب مقررات این قانون اخذ تصمیم و اقدام درباره آنها در صلاحیت خاص مجامع عمومی است مدیران شرکت دارای کلیه اختیارات لازم برای اداره امور شرکت می باشند مشروط بر آنکه تصمیمات و اقدامات آنها در حدود موضوع شرکت باشد. محدود کردن اختیارات مدیران در اساسنامه یا به موجب تصمیمات مجامع عمومی فقط از لحاظ روابط بین مدیران و صاحبان سهام معتبر بوده و در مقابل اشخاص ثالث باطل و کان لم یکن است.

ماده ۱۱۹. هیئت مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضای هیئت مدیره یک رئیس و یک نایب رئیس که باید شخص حقیقی باشند برای هیئت مدیره تعیین می نماید. مدت ریاست رئیس و نایب رئیس هیئت مدیره بیش از مدت عضویت آنها در هیئت مدیره نخواهد بود. هیئت مدیره در هر موقع می تواند رئیس و نایب رئیس هیئت مدیره را از سمت های مذکور عزل کند. هر ترتیبی خلاف این ماده مقرر شود کان لم یکن خواهد بود.

تبصره (۱) از نظر اجرای مفاد این ماده شخص حقیقی که بعنوان نماینده شخص حقوقی عضو هیئت مدیره معرفی شده باشد در حکم عضو هیئت مدیره تلقی خواهد شد.

تبصره (۲) هرگاه رئیس هیئت مدیره موقتاً نتواند وظایف خود را انجام دهد وظایف او را نایب رئیس هیئت مدیره انجام خواهد داد.

ماده ۱۲۰. رئیس هیئت مدیره علاوه بر دعوت و اداره جلسات هیئت مدیره موظف است که مجامع عمومی صاحبان سهام را در مواردی که هیئت مدیره مکلف به دعوت آنها می باشد دعوت نماید.

ماده ۱۲۱. برای تشکیل جلسات هیئت مدیره حضور بیش از نصف اعضاء هیئت مدیره لازم است. تصمیمات باید به اکثریت آراء حاضرین اتخاذ گردد مگر آنکه در اساسنامه اکثریت بیشتری مقرر شده باشد.

ماده ۱۲۲. ترتیب دعوت و تشکیل جلسات هیئت مدیره را اساسنامه تعیین خواهد کرد. ولی در هر حال عده ای از مدیران که اقلاً یک سوم اعضاء هیئت مدیره را تشکیل دهند می توانند در صورتی که از تاریخ تشکیل آخرین جلسه هیئت مدیره حداقل یک ماه گذشته باشد با ذکر دستور جلسه هیئت مدیره را دعوت نمایند.

ماده ۱۲۳. برای هر یک از جلسات هیئت مدیره باید صورت جلسه ای تنظیم و لاقلاً به امضاء اکثریت مدیران حاضر در جلسه برسد. در صورت جلسات هیئت مدیره نام مدیرانی که حضور دارند یا غایب می باشند و خلاصه ای از مذاکرات و همچنین تصمیمات متخذ در جلسه با قید تاریخ در آن ذکر می گردد. هر یک از مدیران که با تمام یا بعضی از تصمیمات مندرج در صورت جلسه مخالف باشد نظر او باید در صورت جلسه قید شود.

ماده ۱۲۴. هیئت مدیره باید اقلاً یک نفر شخص حقیقی را به مدیریت عامل شرکت برگزیند و حدود اختیارات و

مدت تصدی و حق الزحمه او را تعیین کند در صورتی که مدیرعامل عضو هیئت مدیره باشد دوره مدیریت عامل او از مدت عضویت او در هیئت مدیره بیشتر نخواهد بود. مدیرعامل شرکت نمی تواند در عین حال رئیس هیئت مدیره همان شرکت باشد مگر با تصویب سه چهارم آراء حاضر در مجمع عمومی.

تبصره) هیئت مدیره در هر موقع می تواند مدیرعامل را عزل نماید.

ماده ۱۲۵. مدیرعامل شرکت در حدود اختیاراتی که توسط هیئت مدیره به او تفویض شده است نماینده شرکت محسوب و از طرف شرکت حق امضاء دارد.

ماده ۱۲۶. اشخاص مذکور در ماده ۱۱۱ نمی توانند به مدیریت عامل شرکت انتخاب شوند و همچنین هیچکس نمی تواند در عین حال مدیریت عامل بیش از یک شرکت را داشته باشد. تصمیمات و اقدامات مدیرعاملی که برخلاف مفاد این ماده انتخاب شده است در مقابل صاحبان سهام و اشخاص ثالث معتبر و مسئولیت های سمت مدیریت عامل شامل حال او خواهد شد.

ماده ۱۲۷. هر کس برخلاف ماده ۱۲۶ به مدیریت عامل انتخاب شود یا پس از انتخاب مشمول ماده مذکور گردد دادگاه شهرستان به تقاضای هر ذینفع حکم عزل او را صادر خواهد کرد و چنین حکمی قطعی خواهد بود.

ماده ۱۲۸. نام و مشخصات و حدود اختیارات مدیرعامل باید با ارسال نسخه ای از صورت جلسه هیئت مدیره به مرجع ثبت شرکت ها اعلام و پس از ثبت در روزنامه رسمی آگهی شود.

ماده ۱۲۹. اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت و همچنین موسسات و شرکت هایی که اعضای هیئت مدیره و یا مدیرعامل شرکت شریک یا عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل آنها باشند نمی توانند بدون اجازه هیئت مدیره در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت می شود بطور مستقیم یا غیرمستقیم طرف معامله واقع و یا سهام شوند و در صورت اجازه نیز هیئت مدیره مکلف است بازرس شرکت را از معامله ای که اجازه آن داده شده بلافاصله مطلع نماید و گزارش آن را به اولین مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بدهد و بازرس نیز مکلف است ضمن گزارش خاصی حاوی جزئیات معامله نظر خود را درباره چنین معامله ای به همان مجمع تقدیم کند. عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل ذینفع در معامله در جلسه هیئت مدیره و نیز در مجمع عمومی عادی هنگام اخذ تصمیم نسبت به معامله مذکور حق رای نخواهد داشت.

ماده ۱۳۰. معاملات مذکور در ماده ۱۲۹ در هر حال ولو آنکه توسط مجمع عادی تصویب نشود در مقابل اشخاص ثالث معتبر است مگر در موارد تدلیس و تقلب که شخص ثالث در آن شرکت کرده باشد. در صورتی که بر اثر انجام معامله به شرکت خسارتی وارد آمده باشد جبران خسارت برعهده هیئت مدیره و مدیرعامل یا مدیران ذینفع و مدیرانی است که اجازه آن را داده اند که همگی آنها متضامناً مسئول جبران خسارات وارده معامله به شرکت می باشند.

ماده ۱۳۱. در صورتی که معاملات مذکور در ماده ۱۲۹ این قانون بدون اجازه هیئت مدیره صورت گرفته باشد هرگاه مجمع عمومی عادی شرکت آنها را تصویب نکند آن معاملات قابل ابطال خواهد بود و شرکت می تواند تا سه سال از تاریخ انعقاد معامله و در صورتی که معامله مخفیانه انجام گرفته باشد تا سه سال از تاریخ کشف آن بطلان معامله را از دادگاه صلاحیتدار درخواست کند. لیکن در هر حال مسئولیت مدیر و مدیران و یا مدیرعامل ذینفع در مقابل شرکت باقی خواهد بود. تصمیم به در خواست بطلان معامله با مجمع عمومی عادی صاحبان سهام است که پس از استماع گزارش بازرس مشعر بر عدم عایت تشریفات لازم جهت انجام معامله در این مورد رای خواهد داد. مدیر

یا مدیرعامل ذینفع در معامله حق شرکت در رای نخواهد داشت. مجمع عمومی مذکور در این ماده به دعوت هیئت مدیره یا بازرس شرکت تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۳۲. مدیرعامل شرکت و اعضاء هیئت مدیره به استثناء اشخاص حقوقی حق ندارند هیچگونه وام یا اعتبار از شرکت تحصیل نمایند و شرکت نمی تواند دیون آنان را تضمین یا تعهد کند. اینگونه عملیات بخودی خود باطل است. در مورد بانکها و شرکتهای مالی و اعتباری معاملات مذکور در این ماده به شرط آنکه تحت قیود و شرایط عادی و جاری انجام گیرد معتبر خواهد بود ممنوعیت مذکور در این ماده شامل اشخاصی نیز که به نمایندگی شخص حقوقی عضو هیئت مدیره در جلسات هیئت مدیره شرکت می کنند و همچنین شامل همسر و پدر و مادر و اجداد و اولاد و اولاد اولاد و برادر و خواهر اشخاص مذکور در این ماده می باشد.

ماده ۱۳۳. مدیران و مدیرعامل نمی توانند معاملاتی نظیر معاملات شرکت که متضمن رقابت با عملیات شرکت باشد انجام دهند. هر مدیری که از مقررات این ماده تخلف کند و تخلف او موجب ضرر شرکت گردد مسئول جبران آن خواهد بود منظور از ضرر در این ماده اعم است از ورود خسارت یا تقویت منفعت.

ماده ۱۳۴. مجمع عمومی عادی صاحبان سهام می تواند با توجه به ساعات حضور اعضاء غیرموظف هیئت مدیره در جلسات هیئت مزبور پرداخت مبلغی را به آنها بطور مقطوع بابت حق حضور آنها در جلسات تصویب کند مجمع عمومی این مبلغ را با توجه به تعداد ساعات و اوقاتی که هر عضو هیئت مدیره در جلسات هیئت حضور داشته است تعیین خواهد کرد. همچنین در صورتی که در اساسنامه پیش بینی شده باشد مجمع عمومی می تواند تصویب کند که نسبت معینی از سود خالص سالانه شرکت بعنوان پاداش به اعضاء هیئت مدیره تخصیص داده شود اعضاء غیر موظف هیئت مدیره حق ندارند بجز آنچه در این ماده پیش بینی شده است در قبال سمت مدیریت خود بطور مستمر یا غیرمستمر بابت حقوق یا پاداش یا حق الزحمه وجهی از شرکت دریافت کنند.

ماده ۱۳۵. کلیه اعمال و اقدامات مدیران و مدیرعامل شرکت در مقابل اشخاص ثالث نافذ و معتبر است و نمی توان بعد از عدم اجرای تشریفات مربوط بطرز انتخاب آنها اعمال و اقدامات آنان را غیر معتبر دانست.

ماده ۱۳۶. در صورت انقضاء مدت ماموریت مدیران تا زمان انتخاب مدیران جدید مدیران سابق کماکان مسئول امور شرکت و اداره آن خواهند بود. هر گاه مراجع موظف به دعوت مجمع عمومی به وظیفه خود عمل نکنند هر ذینفع می تواند از مرجع ثبت شرکت ها دعوت مجمع عمومی عادی را برای انتخاب مدیران تقاضا نماید.

ماده ۱۳۷. هیئت مدیره باید لااقل هر شش ماه یکبار خلاصه صورت دارائی و قروض شرکت را تنظیم کرده به بازرسان بدهد.

ماده ۱۳۸. هیئت مدیره موظف است بعد از انقضای سال مالی شرکت ظرف مهلتی که در اساسنامه پیش بینی شده است مجمع عمومی سالانه را برای تصویب عملیات سال مالی قبل و تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت دعوت نماید.

ماده ۱۳۹. هر صاحب سهم می تواند از پانزده روز قبل از انعقاد مجمع عمومی در مرکز شرکت بصورت حسابها مراجعه کرده و از ترازنامه و حساب سود و زیان و گزارش عملیات مدیران و گزارش بازرسان رونوشت بگیرد.

ماده ۱۴۰. هیئت مدیره مکلف است هر سال یک بیستم از سودخالص شرکت را بعنوان اندوخته قانونی موضوع نماید. همین که اندوخته به یک دهم سرمایه شرکت رسید موضوع کردن آن اختیاری است و در صورتی که سرمایه

شرکت افزایش یابد کسر یک‌بیستم مذکور ادامه خواهد یافت تا وقتی که اندوخته قانونی به یک دهم سرمایه بالغ گردد.

ماده ۱۴۱. اگر بر اثر زیان‌های وارده حداقل نصف سرمایه شرکت از میان برود هیئت مدیره مکلف است بلافاصله مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را دعوت نماید تا موضوع انحلال یا بقاء شرکت مورد شور و رای واقع شود. هرگاه مجمع مزبور رای به انحلال شرکت ندهد در همان جلسه و با رعایت مقررات ماده ۶ این قانون سرمایه شرکت را به مبلغ سرمایه موجود کاهش دهد. در صورتی که هیئت مدیره برخلاف این ماده به دعوت مجمع عمومی فوق العاده مبادرت ننماید و یا مجمعی که دعوت می‌شود نتواند مطابق مقررات قانونی منعقد گردد هر ذینفعی می‌تواند انحلال شرکت را از دادگاه صلاحیتدار درخواست کند.

ماده ۱۴۲. مدیران و مدیرعامل شرکت در مقابل شرکت و اشخاص ثالث نسبت به تخلف از مقررات قانونی با اساسنامه شرکت و یا مصوبات مجمع عمومی برحسب مورد منفرداً یا مشترکاً مسئول می‌باشند و دادگاه حدود مسئولیت هریک را برای جبران خسارت تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۴۳. در صورتی که شرکت ورشکسته شود یا پس از انحلال معلوم شود که دارائی شرکت برای تادیه دیون آن کافی نیست دادگاه صلاحیتدار می‌تواند تقاضای هر ذینفع هریک از مدیران و یا مدیرعاملی را که ورشکستگی شرکت یا کافی نبودن دارائی شرکت بنحوی از انحاء معلول تخلفات او بوده است منفرداً یا متضامانه تادیه آن قسمت از دیونی که پرداخت آن از دارائی شرکت ممکن نیست محکوم نماید.

بخش ۷: بازرسان

ماده ۱۴۴. مجمع عمومی عادی در هر سال یک یا چند بازرس انتخاب می‌کند تا بر طبق قانون به وظایف خود عمل کنند. انتخاب مجدد بازرس یا بازرسان بلامانع است. مجمع عمومی عادی در هر موقع می‌تواند بازرس یا بازرسان را عزل کند به شرط آنکه جانشین آنها را نیز انتخاب نماید.

تبصره) در حوزه‌هایی که وزارت اقتصاد اعلام می‌کند وظایف بازرسی شرکت‌ها را در شرکت‌های سهامی عام اشخاصی می‌توانند ایفاکنند که نام آنها در فهرست رسمی بازرسان شرکت‌ها درج شده باشد. شرایط تنظیم فهرست و احراز صلاحیت بازرسی در شرکت‌های سهامی عام و درج نام اشخاص صلاحیتدار در فهرست مذکور و مقررات و تشکیلات شغلی بازرسان تابع آئیننامه‌ای می‌باشد که به پیشنهاد وزارت اقتصاد و تصویب کمیسیون‌های اقتصاد مجلسین قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۴۵. انتخاب اولین بازرس یا بازرسان شرکت‌های سهامی عام در مجمع عمومی موسس و انتخاب اولین بازرس یا بازرسان شرکت‌های سهامی خاص طبق ماده ۲۰ این قانون بعمل خواهد آمد.

ماده ۱۴۶. مجمع عمومی عادی باید یک یا چند بازرس علی‌البدل نیز انتخاب کند تا در صورت معذوریت یا فوت یا استعفاء یا سلب شرایط یا عدم قبول سمت توسط بازرس یا بازرسان اصلی جهت انجام وظایف بازرسی دعوت شوند.

ماده ۱۴۷. اشخاص زیر نمی‌توانند به سمت بازرسی شرکت سهامی انتخاب شوند:

۱. اشخاص مذکور در ماده ۱۱۱ این قانون.

۲. مدیران و مدیرعامل شرکت.

۳. اقرباء سببی و نسبی مدیران و مدیرعامل تا درجه سوم از طبقه اول و دوم.

۴. هرکس که خود یا همسرش ز اشخاص مذکور در بند ۲ موظفان حقوق دریافت می دارد.

ماده ۱۴۸. بازرس یا بازرسان علاوه بر وظایفی که در سایر مواد این قانون برای آنان مقرر شده است مکلفند درباره صحت و درستی صورت دارائی و صورت حساب دوره عملکرد و حساب سود و زیان ترازنامه‌ای که مدیران برای تسلیم به مجمع عمومی تهیه می‌کنند و همچنین درباره صحت مطالب و اطلاعاتی که مدیران در اختیار مجمع عمومی گذاشته اند اظهار نظر کنند. بازرسان باید اطمینان حاصل نمایند که حقوق صاحبان سهام در حدودی که قانون و اساسنامه شرکت تعیین کرده است بطور یکسان رعایت شده باشد و در صورتی که مدیران اطلاعاتی برخلاف حقیقت در اختیار صاحبان سهام قرار دهند بازرسان مکلفند که مجمع عمومی را از آن آگاه سازند.

ماده ۱۵۰. بازرس یا بازرسان موظفند با توجه به ماده ۱۴۸ این قانون گزارش جامعی راجع به وضع شرکت به مجمع عمومی عادی تسلیم کنند. گزارش بازرسان باید لااقل ده روز قبل از تشکیل مجمع عمومی عادی جهت مراجعه صاحبان سهام در مرکز شرکت آماده باشد.

تبصره) در صورتی که شرکت بازرسان متعدد داشته هر یک می توانند به تنهایی وظایف خود را انجام دهد لیکن کلیه بازرسان باید گزارش واحدی تهیه کنند. در صورت وجود اختلاف نظر بین بازرسان موارد اختلاف با ذکر دلیل در گزارش قید خواهد شد.

ماده ۱۵۱. بازرس یا بازرسان باید هر گونه تخلف یا تقصیری در امور شرکت از ناحیه مدیران و مدیرعامل مشاهده کنند به اولین مجمع عمومی اطلاع دهند و در صورتی که ضمن انجام مأموریت خود از وقوع جرمی مطلع شوند باید به مرجع قضائی صلاحیتدار اعلام نموده و نیز جریان را به اولین مجمع عمومی گزارش دهند.

ماده ۱۵۲. در صورتی که مجمع عمومی بدون دریافت گزارش بازرس یا بر اساس گزارش اشخاصی که برخلاف ماده ۱۴۷ این قانون بعنوان بازرس تعیین شده اند صورت دارائی و ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت را مورد تصویب قرار دهد این تصویب به هیچ وجه اثر قانونی نداشته از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

ماده ۱۵۳. در صورتی که مجمع بازرس معین نکرده باشد یا یک یا چند نفر از بازرسان بعلی نتواند گزارش بدهند یا از دادن گزارش امتناع کنند رئیس دادگاه شهرستان به تقاضای هر ذینفع بازرس یا بازرسان را به تعداد مقرر در اساسنامه شرکت انتخاب خواهد کرد تا وظایف مربوطه را تا انتخاب بازرس بوسیله مجمع عمومی انجام دهند. تصمیم رئیس دادگاه شهرستان در این مورد غیرقابل شکایت است.

ماده ۱۵۴. بازرس یا بازرسان در مقابل شرکت و اشخاص ثالث نسبت به تخلفاتی که در انجام وظایف خود مرتکب می شوند طبق قواعد عمومی مربوط به مسئولیت مدنی مسئول جبران خسارت وارده خواهند بود.

ماده ۱۵۵. تعیین حق الزحمه بازرس با مجمع عمومی عادی است.

ماده ۱۵۶. بازرس نمی‌تواند در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت انجام می‌گیرد بطور مستقیم یا غیرمستقیم ذینفع شود.

بخش ۸: تغییرات در سرمایه شرکت

ماده ۱۵۷. سرمایه شرکت را می‌توان از طریق صدور سهام جدید و یا از طریق بالابردن مبلغ اسمی سهام موجود افزایش داد.

ماده ۱۵۸. تادیه مبلغ اسمی سهام جدید به یکی از طریق زیرامکان پذیر است:

۱. پرداخت مبلغ اسمی به نقد.
۲. تبدیل مطالبات نقدی حاصل شده اشخاص از شرکت به سهام جدید.
۳. انتقال سودتقسیم نشده یا اندوخته یا عواید حاصله از اضافه ارزش سهام جدید به سرمایه شرکت.
۴. تبدیل اوراق قرضه به سهام.

تبصره (۱) فقط در شرکت سهامی خاص تادیه مبلغ اسمی سهام جدید به غیر نقد نیز مجاز است.

تبصره (۲) انتقال اندوخته قانونی به سرمایه ممنوع است.

ماده ۱۵۹. افزایش سرمایه از طریق بالابردن مبلغ اسمی سهام موجود در صورتی که برای صاحبان سهام ایجاد تعهد کند ممکن نخواهد بود مگر آنکه کلیه صاحبان سهام با آن موافق باشند.

ماده ۱۶۰. شرکت می‌تواند سهام جدید را برابر مبلغ اسمی بفروشد یا این که مبلغی علاوه بر مبلغ اسمی سهم بعنوان اضافه ارزش سهم از خریداران دریافت کند. شرکت می‌تواند عواید حاصله از اضافه ارزش سهم فروخته شده را به اندوخته منتقل سازد یا نقداً بین صاحبان سهام سابق تقسیم کند یا در ازاء آن سهام جدید به صاحبان سهام سابق بدهد.

ماده ۱۶۱. مجمع عمومی فوق العاده به پیشنهاد هیئت مدیره پس از قرائت گزارش بازرسان یا بازرسان شرکت در مورد افزایش سرمایه شرکت اتخاذ تصمیم می‌کند.

تبصره (۱) مجمع عمومی فوق العاده که در مورد افزایش سرمایه اتخاذ تصمیم می‌کند شرایط مربوط به

فروش سهام جدید و تادیه قیمت آن را تعیین یا اختیار تعیین آن را به هیئت مدیره واگذار خواهد کرد.

تبصره (۲) پیشنهاد هیئت مدیره راجع به افزایش سرمایه باید متضمن توجیه لزوم افزایش سرمایه و نیز شامل

گزارشی درباره امور شرکت از بدو سال مالی در جریان و اگر تا آن موقع مجمع عمومی نسبت به حسابهای

سال مالی قبل تصمیم نگرفته باشد حاکی از وضع شرکت از ابتدای سال مالی قبل باشد گزارش بازرسان

یا بازرسان باید شامل اظهار نظر درباره پیشنهاد هیئت مدیره باشد.

ماده ۱۶۲. مجمع عمومی فوق العاده می‌تواند به هیئت مدیره اجازه دهد که ظرف مدت معینی که نباید از پنج سال

تجاوز کند سرمایه شرکت را تا میزان مبلغ معینی به یکی از طرق مذکور در این قانون افزایش دهد.

ماده ۱۶۳. هیئت مدیره در هر حال مکلف است در هر نوبت پس از عملی ساختن افزایش سرمایه حداکثر ظرف

یک‌ماه مراتب را ضمن اصلاح اساسنامه در قسمت مربوط به مقدار سرمایه ثبت شده شرکت به مرجع ثبت شرکتها

اعلام کند تا پس از ثبت جهت اطلاع عموم آگهی شود.

ماده ۱۶۴. اساسنامه شرکت نمی‌تواند متضمن اختیار افزایش سرمایه برای هیئت مدیره باشد.

ماده ۱۶۵. مادام که سرمایه قبلی شرکت تماماً تادیه نشده است افزایش سرمایه شرکت تحت هیچ عنوانی مجاز

نخواهد بود.

ماده ۱۶۶. در خرید سهام جدید صاحبان سهام شرکت به نسبت سهامی که مالکند حق تقدم دارند و این حق قابل نقل و انتقال است مهلتی که طی آن سهامداران می توانند حق تقدم مذکور را اعمال کنند کمتر از شصت روز نخواهد بود. این مهلت از روزی که برای پذیره نویسی تعیین می گردد شروع می شود.

ماده ۱۶۷. مجمع عمومی فوق العاده که افزایش سرمایه را از طریق فروش سهام جدید تصویب می کند یا اجازه آن را به هیئت مدیره می دهد می تواند حق تقدم صاحبان سهام را نسبت به پذیره نویسی تمام یا قسمتی از سهام جدید از آنان سلب کند به شرط آنکه چنین تصمیمی پس از قرائت گزارش هیئت مدیره و گزارش بازرسی یا بازرسان شرکت اتخاذ گردد و گرنه باطل خواهد بود.

تبصره) گزارش هیئت مدیره مذکور در این ماده باید مشتمل بر توجیه لزوم افزایش سرمایه و سلب حق تقدم از سهامداران و معرفی شخص یا اشخاصی که سهام جدید برای تخصیص به آنها در نظر گرفته شده است و تعداد و قیمت این گونه سهام و عواملی که در تعیین قیمت در نظر گرفته شده است باشد. گزارش بازرسی یا بازرسان باید حاکی از تایید عوامل و جهاتی باشد که در گزارش هیئت مدیره ذکر شده است.

ماده ۱۶۸. در مورد ماده ۱۶۷ چنانچه سلب حق تقدم در پذیره نویسی سهام جدید از بعضی از صاحبان سهام به نفع بعض دیگر انجام می گیرد سهامدارانی که سهام جدید برای تخصیص به آنها در نظر گرفته شده است حق ندارند در اخذ رای در باره سلب حق تقدم سایر سهامداران شرکت کنند. در احتساب حد نصاب رسمیت جلسه و اکثریت لازم جهت معتبر بودن تصمیمات مجمع عمومی سهام سهامدارانی که سهام جدید برای تخصیص به آنها در نظر گرفته شده است به حساب نخواهد آمد.

ماده ۱۶۹. در شرکتهای سهامی خاص پس از اتخاذ تصمیم راجع به افزایش سرمایه از طریق انتشار سهام جدید باید مراتب از طریق نشر آگهی در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن نشر می گردد به اطلاع صاحبان سهام برسد در این آگهی باید اطلاعات مربوط به مبلغ افزایش سرمایه و مبلغ اسمی سهام جدید و حسب مورد مبلغ اضافه ارزش سهم و تعداد سهامی که هر صاحب سهم نسبت به سهام خود حق تقدم در خرید آنها را دارد و مهلت پذیره نویسی و نحوه پرداخت ذکر شود. در صورتی که برای سهام جدید شرایط خاصی در نظر گرفته شده باشد چگونگی این شرایط در آگهی قید خواهد شد.

ماده ۱۷۰. در شرکتهای سهامی عام پس از اتخاذ تصمیم راجع به افزایش سرمایه از طریق انتشار سهام جدید باید آگهی به نحو مذکور در ماده ۱۶۹ منتشر و در آن قید شود که صاحبان سهام بی نام برای دریافت گواهینامه حق خرید سهامی که حق تقدم در خرید آن را دارند ظرف مدت معین که نباید کمتر از بیست روز باشد به مراکز که از طرف شرکت تعیین و در آگهی قید شده است مراجعه کنند. برای صاحبان سهام با نام گواهینامه های حق خرید باید توسط پست سفارشی ارسال گردد.

ماده ۱۷۱. گواهینامه حق خرید سهم مذکور در ماده فوق باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

۱. نام و شماره ثبت و مرکز اصلی شرکت.
۲. مبلغ سرمایه فعلی و همچنین مبلغ افزایش سرمایه شرکت.
۳. تعداد و نوع سهامی که دارنده گواهینامه حق خرید آن را دارد با ذکر مبلغ اسمی سهم و حسب مورد مبلغ

اضافه ارزش آن.

۴. نام بانک و مشخصات حساب سپرده ای که وجوه لازم باید در آن پرداخته شود.
 ۵. مهلتی که طی آن دارنده گواهینامه می تواند از حق خرید مندرج در گواهینامه استفاده کند.
 ۶. هرگونه شرایط دیگری که برای پذیره نویسی مقرر شده باشد.
- تبصره)** گواهینامه حق خرید سهم باید به همان ترتیبی که برای امضای اوراق سهام شرکت مقرر است به امضاء برسد.
- ماده ۱۷۲.** در صورتی که حق تقدم در پذیره نویسی سهام جدید از صاحبان سهام سلب شده باشد یا صاحبان سهام از حق تقدم خود ظرف مهلت مقرر استفاده نکنند حسب مورد تمام یا باقیمانده سهام جدید عرضه و به متقاضیان فروخته خواهد شد.
- ماده ۱۷۳.** شرکتهای سهامی عام باید قبل از عرضه کردن سهام جدید برای پذیره نویسی عمومی ابتدا طرح اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید را به مرجع ثبت شرکتهای تسلیم و رسید دریافت کنند.
- ماده ۱۷۴.** طرح اعلامیه پذیره نویسی مذکور در ماده ۱۷۳ باید به امضای دارندگان امضای مجاز شرکت رسیده و مشتمل بر نکات زیر باشد:
۱. نام و شماره ثبت شرکت.
 ۲. موضوع شرکت و نوع فعالیتهای آن.
 ۳. مرکز اصلی شرکت و در صورتی که شرکت شعبی داشته باشد نشانی شعب آن
 ۴. در صورتی که شرکت برای مدت محدود تشکیل شده باشد تاریخ انقضاء مدت آن.
 ۵. مبلغ سرمایه شرکت قبل از افزایش سرمایه.
 ۶. اگر سهام ممتاز منتشر شده باشد تعداد و امتیازات آن.
 ۷. هویت کامل اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت.
 ۸. شرایط حضور و حق رای صاحبان سهام در مجامع عمومی.
 ۹. مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود و تشکیل اندوخته و تقسیم دارائی.
 ۱۰. مبلغ و تعداد اوراق قرضه قابل تبدیل به سهم که شرکت منتشر کرده است و مهلت و شرایط تبدیل اوراق قرضه به سهم.
 ۱۱. مبلغ باز پرداخت نشده انواع دیگر اوراق قرضه ای که شرکت منتشر کرده است و تضمینات مربوط به آن.
 ۱۲. مبلغ دیون شرکت و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط شرکت تضمین شده است.
 ۱۳. مبلغ افزایش سرمایه.
 ۱۴. تعداد و نوع سهام جدیدی که صاحبان سهام با استفاده از حق تقدم خود تعهد کرده اند.
 ۱۵. تاریخ شروع و خاتمه مهلت پذیره نویسی.
 ۱۶. مبلغ اسمی و نوع سهامی که باید تعهد شود و حسب مورد مبلغ اضافه ارزش سهم.
 ۱۷. حداقل تعداد سهامی که هنگام پذیره نویسی باید تعهد شود.
 ۱۸. نام بانک و مشخصات حساب سپرده ای که وجوه لازم باید در آن پرداخته شود.

۱۹. ذکر نام روزنامه کثیرالانتشاری که اطلاعیه ها و آگهی های شرکت در آن

نشر می شود.

ماده ۱۷۵. آخرین ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت که به تصویب مجمع عمومی رسیده است باید ضمیمه طرح اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید به مرجع ثبت شرکتها تسلیم گردد و در صورتی که شرکت تا آن موقع ترازنامه و حساب سود و زیان تنظیم نکرده باشد این نکته باید در طرح اعلامیه پذیره نویسی قید شود.

ماده ۱۷۶. مرجع ثبت شرکتها پس از وصول طرح اعلامیه پذیره نویسی و ضمائ آن و تطبیق مندرجات آنها با مقررات قانونی اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید را صادر خواهد نمود.

ماده ۱۷۷. اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید باید علاوه بر روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های شرکت در آن نشر می گردد اقلادر دو روزنامه کثیرالانتشار دیگر آگهی شود و نیز در بانکی که تعهد سهام در نزد آن بعمل می آید در معرض دید علاقمندان قرار داده شود. در اعلامیه پذیره نویسی باید قید شود که آخرین ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت که به تصویب مجمع عمومی رسیده است در نزد مرجع ثبت شرکتها و در مرکز شرکت برای مراجعه علاقمندان آماده است.

ماده ۱۷۸. خریداران ظرف مهلتی که در اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید معین شده است و نباید از دو ماه کمتر باشد به بانک مراجعه و ورقه تعهد سهام را امضاء کرده و مبلغی را که باید پرداخته شود تادیه و رسید دریافت خواهند کرد.

ماده ۱۷۹. پذیره نویسی سهام جدید به موجب ورقه تعهد خرید سهم که باید شامل نکات زیر باشد بعمل خواهد آمد.

۱. نام و موضوع و مرکز اصلی و شماره ثبت شرکت.
۲. سرمایه شرکت قبل از افزایش سرمایه.
۳. مبلغ افزایش سرمایه.
۴. شماره و تاریخ اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید و مرجع صدور آن.
۵. تعداد و نوع سهامی که مورد تعهد واقع می شود و مبلغ اسمی آن.
۶. نام بانک و شماره حسابی که بهای سهم در آن پرداخته می شود.
۷. هویت و نشانی کامل پذیره نویس.

ماده ۱۸۰. مقررات مواد ۱۴ و ۱۵ این قانون در مورد تعهد خرید سهم جدید نیز حاکم است.

ماده ۱۸۱. پس از گذشتن مهلتی که برای پذیره نویسی معین شده است و در صورت تمدید بعد از انقضای مدت تمدید شده هیئت مدیره حداکثر تا یکماه به تعهدات پذیره نویسان رسیدگی کرده و تعداد سهام هریک از تعهدکنندگان را تعیین و اعلام و مراتب را جهت ثبت و آگهی به مرجع ثبت شرکتها اطلاع خواهد داد. هرگاه پس از رسیدگی به اوراق پذیره نویسی مقدار سهام خریداری شده بیش از میزان افزایش سرمایه باشد هیئت مدیره مکلف است ضمن تعیین تعداد سهام هر خریدار دستور استرداد وجه سهام اضافه خریداری شده را به بانک مربوط بدهد.

۱۸۲. هر گاه افزایش سرمایه شرکت تا ۹ ماه از تاریخ تسلیم طرح اعلامیه پذیره نویسی مذکور در ماده ۱۷۴ به

مرجع ثبت شرکتها به ثبت نرسد به درخواست هر یک از پذیره نویسان سهام جدید مرجع ثبت شرکت که طرح اعلامیه نویسی به آن تسلیم شده است گواهینامه ای حاکی از عدم ثبت افزایش سرمایه شرکت صادر و به بانکی که تعهد سهام و تادیه وجوه در آن بعمل آمده است ارسال می دارد تا اشخاصی که سهام جدید را پذیره نویسی کرده اند به بانک مراجعه و وجوه پرداختی خود را مسترد دارند. در این صورت هر گونه هزینه ای که برای افزایش سرمایه شرکت پرداخت یا تعهد شده باشد به عهده شرکت قرار می گیرد.

ماده ۱۸۳. برای ثبت افزایش سرمایه شرکتهای سهامی خاص فقط تسلیم اظهار نامه به ضمیمه مدارک زیر به مرجع ثبت شرکتها کافی خواهد بود.

۱. صورت جلسه مجمع عمومی فوق العاده که افزایش سرمایه را تصویب نموده و یا اجازه آن را به هیئت مدیره داده است و در صورت اخیر صورت جلسه هیئت مدیره که افزایش سرمایه را مورد تصویب قرار داده است.

۲. یک نسخه از روزنامه ای که آگهی مذکور در ماده ۱۹۶ این قانون در آن نشر گردیده است.

۳. اظهار نامه مشعر بر فروش کلیه سهام جدید و در صورتی که سهام جدید امتیازاتی داشته باشد باید به شرح امتیازات و موجبات آن در اظهار نامه قید شود.

۴. در صورتی که قسمتی از افزایش سرمایه بصورت غیر نقد باشد باید تمام قسمت غیر نقد تحویل گردیده و با رعایت ماده ۸۲ این قانون به تصویب مجمع عمومی فوق العاده رسیده باشد مجمع عمومی فوق العاده در این مورد با حضور صاحبان سهام شرکت و پذیره نویسان سهام جدید تشکیل شده و رعایت مقررات مواد ۷۷ لغایت ۸۱ این قانون در آن قسمت که به آورده غیر نقد مربوط می شود الزامی خواهد بود و یک نسخه از صورت جلسه مجمع عمومی فوق العاده باید اظهار نامه مذکور در این ماده ضمیمه شود.

تبصره) اظهار نامه های مذکور در این ماده باید به امضاء کلیه اعضاء هیئت مدیره رسیده باشد.

ماده ۱۸۴. وجوهی که به حساب افزایش سرمایه تادیه می شود باید در حساب سپرده مخصوص نگهداری شود تا مین و توقیف و انتقال وجوه مزبور به حساب های شرکت ممکن نیست مگر پس از به ثبت رسیدن افزایش سرمایه شرکت.

ماده ۱۸۵. در صورتی که مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام افزایش سرمایه شرکت را از طریق تبدیل مطالبات نقدی حال شده اشخاص از شرکت تصویب کرده باشد سهام جدیدی که در نتیجه اینگونه افزایش سرمایه صادر خواهد شد با امضاء ورقه خرید سهم توسط طلبکارانی که مایل به پذیره نویسی سهام جدید باشند انجام می گیرد.

ماده ۱۸۶. در ورقه خرید سهم مذکور در ماده ۱۸۵ نکات مندرج در بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۵ و ۷ و ۸ ماده ۱۷۹ باید قید شود.

ماده ۱۸۷. در مورد ماده ۱۸۵ پس از انجام پذیره نویسی باید در موقع به ثبت رسانیدن افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکتها صورت کاملی از مطالبات نقدی حال شده، بستانکاران پذیره نویس را که به سهام شرکت تبدیل شده است به ضمیمه رونوشت اسناد و مدارک حاکی از تصفیه آنگونه مطالبات که بازرسان شرکت صحت آن را تایید کرده باشند همراه با صورت جلسه مجمع عمومی فوق العاده و اظهارنامه هیئت مدیره مشعر بر اینکه کلیه این سهام خریداری شده و بهای آن دریافت شده است به مرجع ثبت شرکتها تسلیم شود.

ماده ۱۸۸. در موردی که افزایش سرمایه از طریق بالا بردن مبلغ اسمی سهام موجود صورت می گیرد کلیه افزایش

سرمایه باید نقدا پرداخت شود و نیز سهام جدیدی که در قبال افزایش سرمایه صادر میشود هنگام پذیره نویسی برحسب مورد کلا پرداخت یا تهاتر شود.

ماده ۱۸۹. علاوه بر کاهش اجباری سرمایه مذکور در ماده ۱۴۱ مجمع عمومی فوق العاده شرکت می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره در مورد کاهش سرمایه شرکت بطور اختیاری اتخاذ تصمیم کند مشروط بر آنکه بر اثر کاهش سرمایه به تساوی حقوق صاحبان سهام لطمه ای وارد نشود و سرمایه شرکت از حداقل مقرر در ماده ۵ این قانون کمتر نگردد.

تبصره - کاهش اجباری سرمایه از طریق کاهش تعداد یا مبلغ اسمی سهام صورت میگیرد و کاهش اختیاری سرمایه از طریق کاهش بهای اسمی سهام به نسبت متساوی و رد مبلغ کاهش یافته هر سهم به صاحب آن انجام می گیرد.

ماده ۱۹۰. پیشنهاد هیئت مدیره راجع به کاهش سرمایه باید حداقل چهل و پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی فوق العاده به بازرس یا بازرسان شرکت تسلیم گردد.

پیشنهاد مزبور باید متضمن توجیه لزوم کاهش سرمایه و همچنین شامل گزارش درباره امور شرکت از بدو سال مالی درجریان و اگر تا آن موقع مجمع عمومی نسبت به حسابهای سال مالی قبل تصمیم نگرفته باشد حاکی از وضع شرکت از ابتدای سال مالی قبل باشد.

ماده ۱۹۱. بازرس یا بازرسان شرکت پیشنهاد هیئت مدیره را مورد رسیدگی قرار داده و نظر خود را طی گزارش به مجمع عمومی فوق العاده تسلیم خواهد نمود و مجمع عمومی پس از استماع گزارش بازرس تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۱۹۲. هیئت مدیره قبل از اقدام به کاهش اختیاری سرمایه باید تصمیم مجمع عمومی را درباره کاهش حداکثر ظرف یک ماه در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن نشر میگردد آگهی کند.

ماده ۱۹۳. در مورد کاهش اختیاری سرمایه شرکت هر یک از دارندگان اوراق قرضه و یا بستانکارانی که منشاء طلب آنها قبل از تاریخ نشر آخرین آگهی مذکور در ماده ۱۹۲ باشد میتوانند ظرف دو ماه از تاریخ نشر آخرین آگهی اعتراض خود را نسبت به کاهش سرمایه شرکت به دادگاه تقدیم کنند.

ماده ۱۹۴. در صورتی که بنظر دادگاه اعتراض نسبت به کاهش سرمایه وارد تشخیص شود و شرکت جهت تامین پرداخت طلب معترض وثیقه ای که بنظر دادگاه کافی باشد نسپارد در این صورت آن دین حال شده و دادگاه به پرداخت آن خواهد داد.

ماده ۱۹۵. در مهلت دومه مذکور در ماده ۱۹۳ و همچنین در صورتی که اعتراضی شده باشد تا خاتمه اجرای حکم قطعی دادگاه شرکت از کاهش سرمایه ممنوع است.

ماده ۱۹۶. برای کاهش بهای اسمی سهام شرکت و رد مبلغ کاهش یافته هر سهم هیئت مدیره شرکت باید مراتب را طی اطلاعیه ای به اطلاع کلیه صاحبان سهام برساند. اطلاعیه شرکت باید در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن نشر می گردد منتشر شود و برای صاحبان سهام با نام توسط پست سفارشی ارسال گردد.

ماده ۱۹۷. اطلاعیه مذکور در ماده ۱۹۶ باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

۱. نام و نشانی مرکز اصلی شرکت.
۲. مبلغ سرمایه شرکت قبل از اتخاذ تصمیم در مورد کاهش سرمایه.

۳. مبلغی که هر سهم به آن میزان کاهش می یابد یا بهای اسمی هر سهم پس از کاهش.

۴. نحوه پرداخت و مهلتی که برای بازپرداخت مبلغ کاهش یافته هر سهم در نظر گرفته شده و محلی که در آن این باز پرداخت انجام می گیرد.

ماده ۱۹۸. خرید سهام شرکت توسط همان شرکت ممنوع است.

بخش ۱۰: حسابهای شرکت

ماده ۲۳۲. هیئت مدیره شرکت باید پس از انقضای سال مالی صورت دارائی و دیون شرکت را در پایان سال و همچنین ترازنامه و حساب عملکرد و حساب سود و زیان شرکت را به ضمیمه گزارشی درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت طی سال مالی مزبور تنظیم کند. اسناد مذکور در این ماده باید اقلاً بیست روز قبل از تاریخ مجمع عمومی عادی سالانه در اختیار بازرسان گذاشته شود.

ماده ۲۳۳. در تنظیم حساب عملکرد و حساب سود و زیان و ترازنامه شرکت باید همان شکل و روشهای ارزیابی که در سال مالی قبل از آن بکار رفته است رعایت شود، با وجود این در صورتی که تغییری در شکل و روشهای ارزیابی سال قبل از آن مورد نظر باشد باید اسناد مذکور به هر دو شکل و هر دو روش ارزیابی تنظیم گردد تا مجمع عمومی با ملاحظه آنها و با توجه به گزارش هیئت مدیره و بازرسان نسبت به تغییرات پیشنهادی تصمیم بگیرد.

ماده ۲۳۴. در ترازنامه باید استهلاک اموال و اندوخته های لازم در نظر گرفته شود ولو آنکه پس از وضع استهلاک و اندوخته ها سود قابل تقسیم باقی نماند یا کافی نباشد.

پائین آمدن ارزش دارائی ثابت خواه در نتیجه استعمال خواه بر اثر تغییرات فنی و خواه به علل دیگر باید در استهلاکات منظور گردد. برای جبران کاهش احتمالی ارزش سایر اقلام دارائی و زیانها و هزینه های احتمالی باید ذخیره لازم منظور گردد.

ماده ۲۳۵. تعهداتی که شرکت آن را تضمین کرده است باید قبل از مبلغ در ذیل ترازنامه آورده شود.

ماده ۲۳۶. هزینه های تاسیس شرکت باید قبل از تقسیم هر گونه سود مستهلک شود. هزینه های افزایش سرمایه باید حداکثر تا پنج سال از تاریخی که اینگونه هزینه ها بعمل آمد مستهلک شود. در صورتی که سهام جدیدی که در نتیجه افزایش سرمایه صادر می شود به قیمتی بیش از مبلغ اسمی فروخته شده باشد هزینه های افزایش سرمایه را می توان از محل این اضافه ارزش مستهلک نمود.

ماده ۲۳۷. سود خالص شرکت در هر سال مالی عبارتست از در آمد حاصل در همان سال مالی منهای کلیه هزینه ها و استهلاکات و ذخیره ها.

ماده ۲۳۸. از سود خالص شرکت پس از وضع زیانهای وارده در سالهای قبل باید معادل یک بیستم آن برطبق ماده ۱۴۰ بعنوان اندوخته قانونی موضوع شود. هر تصمیم برخلاف این ماده باطل است.

ماده ۲۳۹. سود قابل تقسیم عبارتست از سود خالص سال مالی شرکت منهای زیانهای سالهای مالی قبل و اندوخته قانونی مذکوره در ماده ۲۳۸ و سایر اندوخته های اختیاری بعلاوه سود قابل تقسیم سالهای قبل که تقسیم نشده است.

ماده ۲۴۰. مجمع عمومی پس از تصویب حسابهای سال مالی و احراز اینکه سود قابل تقسیم وجود دارد مبلغی از

آن را که باید بین صاحبان تقسیم شود تعیین خواهد نمود. علاوه بر این مجمع عمومی می تواند تصمیم بگیرد که مبالغی از اندوخته هائی که شرکت در اختیار دارد بین صاحبان سهام تقسیم شود در این صورت در تصمیم مجمع عمومی باید صریحا قید شود که مبالغ مورد نظر از کدام یک از اندوخته ها باید برداشت و تقسیم گردد.

هر سودی که بدون رعایت مقررات این قانون تقسیم شود منافع موهوم تلقی خواهد شد. نحوه پرداخت سود قابل تقسیم توسط مجمع عمومی تعیین می شود و اگر مجمع عمومی در خصوص نحوه پرداخت تصمیمی نگرفته باشد هیئت مدیره نحوه پرداخت را تعیین خواهد نمود ولی در هر حال پرداخت سود به صاحبان سهام باید ظرف هشت ماه پس از تصمیم مجمع عمومی راجع به تقسیم سود انجام پذیرد.

ماده ۲۴۱. با رعایت شرایط مقرر در ماده ۱۳۴ نسبت معینی از سود خالص سال مالی شرکت که ممکن است جهت پاداش هیئت مدیره در نظر گرفته شود به هیچ وجه نباید در شرکتهای سهامی عام از پنج درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می شود و در شرکتهای سهامی خاص از ۱۰ درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می شود تجاوز کند.

مقررات اساسنامه و هر گونه تصمیمی که مخالف با مفاد این ماده باشد باطل و بلا اثر است.

ماده ۲۴۲. در شرکتهای سهامی عام هیئت مدیره مکلف است که به حسابهای سود و زیان و ترازنامه شرکت گزارش حسابداران رسمی را ضمیمه کند. حسابداران رسمی باید علاوه بر اظهار نظر درباره حسابهای شرکت گواهی نمایند کلیه دفاتر و اسناد و صورت حسابهای شرکت و توضیحات مورد لزوم در اختیار آنها قرار داشته و حسابهای سود و زیان و ترازنامه تنظیم شده از طرف هیئت مدیره وضع مالی شرکت را به نحو صحیح و روشن نشان می دهد.

تبصره) منظور از حسابداران رسمی مذکور در این ماده حسابداران موضوع فصل هفتم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندسال ۱۳۴۵ میباشد و در صورتی که به موجب قانون شرایط و نحوه انتخاب حسابداران رسمی تغییر کند و یا عنوان دیگری برای آنان در نظر گرفته شود شامل حسابداران مذکور در این ماده نیز خواهد بود.

بخش ۱۱: مقررات جزائی

ماده ۲۴۳. اشخاص زیر به حبس تادیبی از سه ماه تا دو سال یا به جزای نقدی از بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال یا بهر دو مجازات محکوم خواهند شد.

۱. هر کس که عالم او برخلاف واقع پذیره نویسی سهام را تصدیق کند و یا برخلاف مقررات این قانون اعلامیه پذیره نویسی منتشر نماید و یا مدارک خلاف واقع حاکی از تشکیل شرکت به مرجع ثبت شرکتهای تسلیم کند و یا در تعیین ارزش آورده غیر نقد تقلب اعمال کند.

۲. هرکس در ورقه سهم با نام یا گواهینامه موقت سهم مبلغ پرداخت شده را بیش از آنچه که واقعا پرداخت شده است قید کند.

۳. هرکس از اعلام مطالبی که طبق مقررات این قانون باید به مرجع ثبت شرکتهای اعلام کند بعضا یا کلا خودداری نماید و یا مطالب خلاف واقع به مرجع مزبور اعلام دارد.

۴. هر کس سهام یا قطعات سهام را قبل از به ثبت رسیدن شرکت و یا در صورتی که ثبت شرکت مزورانه

انجام گرفته باشد صادر کند.

۵. هر کس سهام یا قطعات سهام را بدون پذیره نویسی کلیه سرمایه و تا دیه حداقل سی و پنج درصد آن و نیز تحویل کلیه سرمایه غیر نقد صادر کند.

۶. هر کس قبل از پرداخت کلیه مبلغ اسمی سهم سهام بی نام یا گواهینامه موقت بی نام صادر کند.

ماده ۲۴۴. اشخاص زیر به حبس تادیبی از سه ماه تا یکسال یا به جزای نقدی از پنجاه هزار ریال تا پانصد هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد

۱. هرکس عالماً سهام یا گواهینامه موقت سهام بدون ذکر مبلغ اسمی صادر کند یا بفروشد یا به معرض فروش گذارد.

۲. هرکس سهام بی نام را قبل از آنکه تمام مبلغ اسمی آن پرداخت شده باشد بفروشد یا به معرض فروش گذارد.

۳. هرکس سهام با نام را قبل از آنکه اقلاً سی و پنج درصد مبلغ اسمی آن پرداخت شده باشد صادر کند یا بفروشد یا به معرض فروش گذارد.

ماده ۲۴۵. هرکس عالماً در هر یک از عملیات مذکور در ماده ۲۴۴ شرکت کند. یا انجام آن عملیات را تسهیل نماید بر حسب مورد به مجازات شریک یا معاون محکوم خواهد شد.

ماده ۲۴۶. رئیس و اعضاء هیئت مدیره هر شرکت سهامی در صورت ارتکاب هر یک از جرائم زیر به حبس تادیبی از دو ماه تا شش ماه یا به جزای نقدی از سی هزار تا ۳۰۰ هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

۱. در صورتی که ظرف مهلت مقرر در این قانون قسمت پرداخت نشده مبلغ اسمی سهام شرکت را مطالبه نکنند و یا دو ماه قبل از پایان مهلت مذکور مجمع فوق العاده را جهت تقلیل سرمایه شرکت تا میزان مبلغ پرداخت شده دعوت نمایند.

۲. در صورتی که قبل از پرداخت کلیه سرمایه شرکت به صدور اوراق قرضه مبادرت کرده یا صدور آن را اجازه دهند.

ماده ۲۴۷. در مورد بند یک ماده ۲۴۶ در صورتی که هر یک از اعضاء هیئت مدیره قبل از انقضاء مهلت مقرر در جلسه هیئت مزبور صریحاً اعلام کند که باید تکلیف قانونی برای سلب مسئولیت جزائی عمل شود و به این اعلام از طرف سایر اعضاء هیئت مدیره توجه نشود و جرم تحقق پیدا کند عضو هیئت مدیره که تکلیف قانونی را اعلام کرده است مجرم شناخته نخواهد شد سلب مسئولیت جزائی از عضو هیئت مدیره منوط به این است که عضو هیئت مدیره علاوه بر اعلام تکلیف قانونی در جلسه هیئت مزبور مراتب را از طریق ارسال اظهارنامه رسمی به هر یک از اعضاء هیئت مدیره اعلام نماید. در صورتی که جلسات هیئت مدیره به هر علت تشکیل نگردد اعلام از طریق ارسال اظهارنامه رسمی برای سلب مسئولیت جزائی از عضو هیئت مدیره کافی است.

ماده ۲۴۸. هر کس اعلامیه پذیره نویسی سهام یا اطلاعیه انتشار اوراق قرضه شرکت سهامی را بدون امضاهای مجاز و نام و نشانی موسسین یا مدیران شرکت منتشر کند به جزای نقدی از ۱۰ هزار تا ۳۰ هزار ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۴۹. هرکس با سوء نیت برای تشویق مردم به تعهد خرید اوراق بهادار شرکت سهامی به صدور اعلامیه پذیره

نویسی سهام یا اطلاعیه انتشار اوراق قرضه که متضمن اطلاعات نادرست یا ناقص باشد

مبادرت نماید و یا از روی سوء نیت جهت تهیه اعلامیه یا اطلاعیه مزبور اطلاعات نادرست یا ناقص داده باشد به مجازات شروع به کلاهبرداری محکوم خواهد شد و هرگاه اثری بر این اقدامات مترتب شده باشد مرتکب در حکم کلاهبرداری بوده و به مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۲۵۰. رئیس و اعضاء هیئت مدیره هر شرکت سهامی عام که قبل از تادیه کلیه سرمایه ثبت شده شرکت و قبل از انقضاء دو سال تمام از تاریخ ثبت شرکت و تصویب دو ترازنامه آن توسط مجمع عمومی مبادرت به صدور اوراق قرضه نمایند به جزای نقدی از بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵۱. رئیس و اعضاء هیئت مدیره هر شرکت سهامی عام که بدون رعایت مقررات ماده ۵۶ این قانون مبادرت به صدور اوراق قرضه بنماید به حبس تادیبی از سه ماه تا دو سال و جزای نقدی از بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵۲. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل هر شرکت سهامی عمومی که نکات مندرج در ماده ۶۰ این قانون را در اوراق قرضه قید نمایند به جزای نقدی بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵۳. اشخاص زیر به حبس تادیبی از سه ماه تا یکسال یا به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

۱. هرکس عامدا مانع حضور دارنده سهم شرکت در جلسات مجامع عمومی صاحبان سهم بشود.

۲. هرکس با خدعه و نیرنگ خود را دارنده سهم یا قطعات سهم معرفی کند و به این طریق در اخذ رای در مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت نماید اعم از آنکه این کار شخصا یا توسط دیگری انجام دهد.

ماده ۲۵۴. رئیس و اعضاء هیئت مدیره شرکت سهامی که حداکثر تا ۶ ماه پس از پایان هر سال مالی مجمع عمومی عادی صاحبان سهام را دعوت نکنند یا مدارک مقرر در ماده ۲۳۲ را به موقع تنظیم و تسلیم ننمایند به حبس از دو تا شش ماه یا به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵۵. رئیس و اعضاء هیئت مدیره هر شرکت سهامی که صورت حاضرین در مجمع را مطابق ماده ۹۹ تنظیم نکنند به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵۶. هیئت رئیسه هر مجمع عمومی که صورت جلسه مذکور در ماده ۱۰۵ را تنظیم نکند. به مجازات مذکور در ماده قبل محکوم خواهد شد.

ماده ۲۵۷. رئیس و اعضاء هیئت رئیسه هر مجمع عمومی که مقررات راجع به حق رای صاحبان سهام را رعایت نکرده باشند به مجازات مذکور در ماده ۲۵۵ محکوم خواهند شد.

ماده ۲۵۸. اشخاص زیر به حبس تادیبی از یکسال تا سه سال محکوم خواهند شد :

۱. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت که بدون صورت دارائی و ترازنامه یا به استناد صورت دارائی و ترازنامه مزور منافع موهومی را بین صاحبان سهام تقسیم کرده باشند.

۲. رئیس و اعضاء هیات مدیره و مدیر عامل شرکت که ترازنامه غیر واقع به منظور پنهان داشتن وضعیت واقعی شرکت به صاحبان سهام ارائه یا منتشر کرده باشد.

۳. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت که اموال یا اعتبارات شرکت را برخلاف منافع شرکت برای

مقاصد شخصی یا برای شرکت یا موسسه دیگری که خود بطور مستقیم یا غیرمستقیم در آن ذینفع می باشند مورد استفاده قرار دهند.

۴. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت که با سوء نیت از اختیارات خود بر خلاف منافع شرکت برای مقاصد شخصی یا بخاطر شرکت یا موسسه دیگری که خود بطور مستقیم یا غیرمستقیم در آن ذینفع می باشند استفاده کنند.

ماده ۲۵۹. رئیس و اعضاء هیئت مدیره شرکت که متعمدا مجمع عمومی صاحبان سهام را در هر موقع که انتخاب بازرسان شرکت باید انجام پذیرد به این منظور دعوت نمایند و یا بازرسان شرکت را به مجمع عمومی صاحبان سهام دعوت نکنند به حبس از دو تا شش ماه یا جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۲۶۰. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل که عمدا مانع یا مخل انجام وظایف بازرسان شرکت بشوند یا اسناد و مدارکی را که برای انجام وظایف آنها لازم است در اختیار بازرسان قرار ندهند به حبس تادیبی از سه ماه تا دو سال یا به جزای نقدی از بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۲۶۱. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل هر شرکت سهامی که قبل از به ثبت رسیدن افزایش سرمایه یا در صورتی که ثبت افزایش سرمایه مزورانه یا بدون رعایت تشریفات لازم انجام گرفته باشد سهام یا قطعات سهام جدید صادر و منتشر کنند به جزای نقدی از ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال محکوم خواهند شد. و در صورتی که قبل از پرداخت تمامی مبلغ اسمی سهام سابق مبادرت به صدور و انتشار سهام جدید قطعات سهام جدید بنماید به حبس تادیبی از دو ماه تا شش ماه و به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۲۶۲. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل هر شرکت سهامی که مرتکب جرائم زیر بشوند به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد.

۱. در صورتی که در موقع افزایش سرمایه شرکت به استثنای مواردی که در این قانون پیش بینی شده است حق تقدم صاحبان سهام را نسبت به پذیره نویسی و خرید سهام جدید و رعایت نکنند و یا مهلتی را که جهت پذیره نویسی سهام جدید باید در نظر گرفته شود به صاحبان سهام ندهند.

۲. در صورتی که شرکت قبلا اوراق قرضه قابل تعویض با سهم منتشر کرده باشد حقوق دارندگان اینگونه اوراق قرضه را نسبت به تعویض اوراق آنها با سهام شرکت در نظر گرفته یا قبل از انقضای مدتی که طی آن این قبیل اوراق قرضه قابل تعویض با سهام شرکت است اوراق قرضه جدید قابل تعویض یا قابل تبدیل به سهام منتشر کنند یا قبل از تبدیل یا تعویض اوراق قرضه یا بازپرداخت مبلغ آنها سرمایه شرکت را مستهلک سازند یا آن را از طریق باز خرید سهام کاهش دهند یا اقدام به تقسیم اندوخته کنند یا در نحوه تقسیم منافع تغییراتی بدهند

ماده ۲۶۳. رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل هر شرکت سهامی که عالما برای سلب حق تقدم از صاحبان سهام نسبت به پذیره نویسی سهام جدید به مجمع عمومی اطلاعات نادرست بدهند یا اطلاعات نادرست را تصدیق کنند به حبس از شش ماه تا سه سال یا به جزای نقدی از یکصد هزار ریال تا یک میلیون ریال یا بهره و مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۲۶۴. رئیس و اعضاء هیئت مدیره هر شرکت سهامی که در مورد کاهش سرمایه

عالما مقررات زیر را رعایت نکنند به جزای نقدی از بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال محکوم خواهند شد -

۱. در صورت عدم رعایت تساوی حقوق صاحبان سهام.
۲. در صورتی که پیشنهاد راجع به کاهش سرمایه حداقل چهل و پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی فوق العاده به بازرس شرکت تسلیم نشده باشد.
۳. در صورتی که تصمیم مجمع عمومی دائر بر تصویب کاهش سرمایه و مهلت و شرایط آن در روزنامه رسمی و روزنامه کثیرالانتشاری که اعلانات مربوط به شرکت در آن نشر می گردد آگهی نشده باشد.

ماده ۲۶۵. رئیس و اعضاء هیئت مدیره هر شرکت سهامی که در صورت از میان رفتن بیش از نصف سرمایه شرکت بر اثر زیانهای وارده حداکثر تا دو ماه مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را دعوت نمایند تا موضوع انحلال یا بقاء شرکت مورد شور و رای واقع شود و حداکثر تا یک ماه نسبت به ثبت و آگهی تصمیم مجمع مذکور اقدام نمایند به حبس از دو ماه تا شش ماه یا به جزای نقدی از ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۲۶۶. هرکس با وجود منع قانونی عالما سمت بازرسی را در شرکت سهامی بپذیرد و به آن عمل کند به حبس تادیبی از دو ماه تا شش ماه یا جزای نقدی از بیست هزار تا یکصد هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۲۶۷. هرکس در سمت بازرسی شرکت سهامی عالما راجع به اوضاع شرکت به مجمع عمومی در گزارشهای خود اطلاعات خلاف حقیقت بدهد و یا اینگونه اطلاعات را تصدیق کند به حبس تادیبی از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۶۸. مدیر یا مدیران تصفیه هر شرکت سهامی که عالما مرتکب جرائم زیر بشود به حبس تادیبی از دو ماه تا شش ماه یا به جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد

۱. در صورتی که ظرف یک ماه پس از انتخاب تصمیم راجع به انحلال شرکت و نام و نشانی خود را به مرجع ثبت شرکتهای اعلام نکنند.

۲. در صورتی که تا شش ماه پس از شروع به امر تصفیه مجمع عمومی عادی صاحبان شرکت را دعوت نکرده وضعیت اموال و مطالبات و قروض شرکت و نحوه تصفیه امور شرکت و مدتی را که جهت پایان دادن به امر تصفیه لازم می داند به اطلاع مجمع عمومی نرسانند.

۳. در صورتی که قبل از خاتمه امر تصفیه همه ساله مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت را با رعایت شرایط و تشریفات که در این قانون و اساسنامه شرکت پیش بینی شده است دعوت نکرده صورت دارائی منقول و غیر منقول و ترازنامه و حساب سود و زیان عملیات خود را به ضمیمه گزارشی حاکی از اعمالی که تا آن موقع انجام داده اند به مجمع مذکور تسلیم نکنند.

۴. در صورتی که در خاتمه دوره تصدی خود بدون آنکه تمدید مدت ماموریت خود را خواستار شوند به عملیات خود ادامه دهند.

۵. در صورتی که ظرف یکماه پس از ختم تصفیه مراتب را به مرجع ثبت شرکتهای اعلام نمایند.

۶. در صورتی که پس از اعلام ختم به تصفیه وجوهی را که باقیمانده است در حساب مخصوصی در یکی از

بانکهای ایرانی تودیع ننماید و در صورت اسامی بستانکاران و صاحبان سهامی را که حقوق خود را استیفاء نکرده اند به آن بانک تسلیم نکرده مراتب را طی آگهی ختم تصفیه به اطلاع اشخاص ذینفع نرسانند.

ماده ۲۶۹. مدیر تصفیه یا مدیران هر شرکت سهامی که مرتکب جرائم زیر شوند به حبس تادیبی از یک سال تا سه سال محکوم خواهند شد:

۱. در صورتی که اموال یا اعتبارات شرکت در حال تصفیه را برخلاف منافع شرکت یا برای مقاصد شخصی یا برای شرکت یا موسسه دیگری که خود به طور مستقیم یا غیرمستقیم در آن ذینفع می باشند مورد استفاده قرار دهند.

۲. در صورتی که بر خلاف ماده ۲۱۳ به انتقال دارائی شرکت مبادرت کنند یا بدون رعایت حقوق بستانکاران و موضوع کردن قروضی که هنوز موعد تادیه آن نرسیده دارائی شرکت را بین صاحبان سهام تقسیم نمایند.

بخش ۱۲: مقررات مختلف مربوط به شرکتهای سهامی

ماده ۲۷۰. هرگاه مقررات قانونی در مورد تشکیل شرکت سهامی یا عملیات آن یا تصمیماتی که توسط هر یک از ارکان شرکت اتخاذ می گردد رعایت نشود برحسب مورد بنا به درخواست هر ذینفع بطلان شرکت یا عملیات یا تصمیمات مذکور به حکم دادگاه اعلان خواهد شد لیکن موسسین و مدیران و بازرسان و صاحبان سهام شرکت نمیتوانند در مقابل اشخاص ثالث به این بطلان استناد نمایند.

ماده ۲۷۱. در صورتی که قبل از صدور حکم بطلان شرکت با بطلان عملیات یا تصمیمات آن در مرحله بدوی موجبات بطلان مرتفع شده باشد دادگاه قرار سقوط دعوای بطلان را صادر خواهد کرد.

ماده ۲۷۲. دادگاهی که دعوای بطلان نزد آن اقامه شده است می تواند بنا به درخواست مهلتی که از شش ماه بیشتر نباشد برای رفع موجبات بطلان تعیین نماید. ابتدای مهلت مذکور تاریخ وصول پرونده از دفتر به دادگاه است. در صورتی که ظرف مهلت مقرر موجبات بطلان برطرف نشده باشد دادگاه حکم مقتضی صادر خواهد کرد.

ماده ۲۷۴. دادگاهی که حکم بطلان شرکت را صادر می نماید باید ضمن حکم خود یک یا چند نفر را بعنوان مدیر تصفیه تعیین کند تا بر طبق مقررات این قانون انجام وظیفه نمایند.

ماده ۲۷۵. در هر مورد که بر اثر انحلال یا بطلان شرکت مدیر تصفیه باید از طرف دادگاه تعیین شود و مدیر یا مدیران تصفیه ای که توسط دادگاه تعیین حاضر به قبول سمت مدیریت تصفیه نباشند دادگاه امر تصفیه را به اداره تصفیه امور ورشکستگی حوزه خود ارجاع می نماید.

تبصره) تعیین حق الزحمه مدیر یا مدیران تصفیه ای که توسط دادگاه تعیین می شود بعهده دادگاه است.

ماده ۲۷۶. شخص یا اشخاصی که مجموع سهام آنها حداقل یک پنجم مجموع سهام شرکت باشد می تواند در صورت تخلف یا تقصیر رئیس و اعضاء هیئت مدیره و یا مدیر عامل بنام و از طرف شرکت و به هزینه خود علیه رئیس یا تمام یا بعضی از اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل اقامه دعوی نمایند و جبران کلیه خسارات وارده به شرکت را از آنها مطالبه کنند.

در صورت محکومیت رئیس یا هر یک از اعضاء هیئت مدیره یا مدیر عامل به جبران خسارات شرکت و پرداخت هزینه

دادرسی حکم برفع شرکت اجراء و هزینه ای که از طرف اقامه کننده دعوی پرداخت شده از مبلغ محکوم به وی مسترد خواهد شد.

ماده ۲۷۷. مقررات اساسنامه و تصمیمات مجامع عمومی نباید به نحوی از انحاء حق صاحبان سهام را در مورد اقامه دعوی مسئولیت علیه مدیران شرکت محدود نماید.

ماده ۲۷۸. شرکت سهامی خاص در صورتی می تواند به شرکت سهامی عام تبدیل شود که اولاً موضوع به تصویب مجمع عمومی فوق العاده شرکت سهامی خاص رسیده باشد ثانیاً سرمایه آن حداقل به میزانی باشد که برای شرکت های سهامی عام مقرر شده است و یا شرکت سرمایه خود را به میزان مذکور افزایش دهد. ثالثاً دو سال تمام از تاریخ تاسیس و ثبت شرکت گذشته و دو ترازنامه آن به تصویب مجمع عمومی صاحبان سهام رسیده باشد. رابعاً اساسنامه آن با رعایت مقررات این قانون در مورد شرکت های سهامی عام تنظیم یا اصلاح شده باشد.

ماده ۲۷۹. شرکت سهامی خاص باید ظرف یک ماه از تاریخی که مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام تبدیل شرکت را تصویب کرده است صورت جلسه مجمع عمومی فوق العاده را به ضمیمه مدارک زیر به مرجع ثبت شرکتها تسلیم کند.

۱. اساسنامه که برای شرکت سهامی عام تنظیم شده و به تصویب مجمع عمومی فوق العاده رسیده است.
۲. دو ترازنامه و حساب سود و زیان مذکور در ماده ۲۷۸ که به تأیید حسابدار رسمی رسیده باشد.
۳. صورت دارائی شرکت در موقع تسلیم مدارک به مرجع ثبت شرکتها که متضمن تقویم کلیه اموال منقول و غیر منقول شرکت بوده و به تأیید کارشناس رسمی وزارت دادگستری رسیده باشد.
۴. اعلامیه تبدیل شرکت که باید به امضاء دارندگان امضای مجاز شرکت رسیده و مشتمل بر نکات زیر باشد:
 - الف - نام و شماره ثبت شرکت.
 - ب - موضوع شرکت و نوع فعالیت های آن.
 - ج - مرکز اصلی شرکت و در صورتی که شرکت شعبی داشته باشد نشانی شعب آن
 - د - در صورتی که شرکت برای مدت محدود تشکیل شده باشد تاریخ انقضای مدت آن.
 - ه - سرمایه شرکت و مبلغ پرداخت شده آن.
 - و - اگر سهام ممتاز منتشر شده باشد تعداد و امتیازات آن.
 - ز - هویت کامل رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت.
 - ح - شرایط حضور و حق رای صاحبان سهام در مجامع عمومی.
 - ط - مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود و تشکیل اندوخته.
 - ی - مبلغ دیون شرکت و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط شرکت تضمین شده است.
 - ک - ذکر نام روزنامه کثیرالانتشاری که اطلاعیه ها و آگهی های شرکت در آن درج می گردد.

ماده ۲۸۰. مرجع ثبت شرکتها پس از وصول مدارک مذکور در ماده ۲۷۹ و تطبیق مندرجات آنها با این قانون تبدیل شرکت را ثبت و مراتب را به هزینه شرکت آگهی خواهد نمود.

ماده ۲۸۱. در آگهی تبدیل شرکت باید کلیه مندرجات اعلامیه تبدیل شرکت ذکر گردد و قید شود که اساسنامه شرکت و دو ترازنامه و حساب سود و زیان آن مربوط به دو سال قبل از اتخاذ تصمیم نسبت به تبدیل شرکت و

همچنین صورت دارائی شرکت و اموال منقول و غیرمنقول آن در مرجع ثبت شرکتها و در مرکز شرکت برای مراجعه علاقمندان آماده می باشند آگهی تبدیل شرکت باید علاوه بر روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های شرکت در آن درج می گردد اقلاً در یک روزنامه کثیرالانتشار دیگر نیز آگهی شود.

ماده ۲۸۲. شرکت سهامی خاص که بخواهد با افزایش سرمایه به شرکت سهامی عام تبدیل شود باید سهام جدید خود را که در نتیجه افزایش سرمایه بوجود می آید با رعایت مواد ۱۷۳ لغایت ۱۸۲ و ماده ۱۸۴ این قانون برای پذیره نویسی عمومی عرضه نماید. مرجع ثبت شرکتها در این مورد پس از وصول تقاضا و مدارک مربوط به تبدیل شرکت سهامی خاص به شرکت سهامی عام و تطبیق آنها با مقررات قانون در صورتی که شرکت بتواند با افزایش سرمایه از طریق پذیره - نویسی عمومی به شرکت سهامی عام تبدیل شود اجازه انتشار اعلامیه نویسی سهام را صادر خواهد نمود. در اعلامیه پذیره نویسی باید شماره و تاریخ اجازه نامه مزبور قید گردد.

ماده ۲۸۳. در صورتی که سهام جدیدی که به ترتیب مذکور در ماده قبل عرضه شده است تماماً تادیه نشود شرکت نمی تواند به شرکت سهامی تبدیل گردد.

ماده ۲۸۴. شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون باید ظرف سه سال از تاریخ اجرای این قانون به صورت شرکت سهامی خاص یا شرکت سهامی عام درآیند و وضع خود را با مقررات این قانون تطبیق دهند یا به نوع دیگری از انواع شرکتهای تجارتي مذکور در قانون تجارت مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۱۱ تبدیل شوند والا منحل محسوب خواهند شد و از لحاظ مقررات انحلال مشمول قانون تجارت مصوب اردیبهشت ۱۳۱۱ خواهند بود.

تا هنگامیکه شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون ظرف سه سال وضع خود را با مقررات این قانون تطبیق نداده اند تابع مقررات مربوط به شرکتهای سهامی مذکور در قانون تجارت مصوب اردیبهشت ۱۳۱۱ و مقررات اساسنامه خود خواهند بود.

تطبیق وضع شرکت با مقررات این قانون وقتی محقق می شود که مرجع ثبت شرکتها پس از احراز صحت تطبیق مراتب را ثبت و به هزینه شرکت آگهی کرده باشد. به استثنای هزینه آگهی اجرای این ماده در صورت عدم افزایش سرمایه شرکت مستلزم پرداخت هیچگونه هزینه دیگری نیست و در صورت افزایش سرمایه هزینه های مربوط فقط شامل میزان افزایش سرمایه می شود.

ماده ۲۸۵. تغییر اساسنامه هریک از شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون به منظور تطبیق وضع آنها با مقررات این قانون استثنائاً ممکن است به موجب تصمیم مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت صورت گیرد مگر در مورد افزایش سرمایه که باید به تصویب مجمع عمومی فوق العاده برسد. ترتیب دعوت تشکیل و حدنصاب و اکثریت لازم برای مجامع عادی و فوق العاده به منظور تطبیق وضع شرکت با مقررات این قانون تابع مقررات تجارت مصوب اردیبهشت ۱۳۱۱ در مورد شرکتهای سهامی و همچنین اساسنامه معتبر شرکتهای موجود در تاریخ تصویب این قانون می باشد.

ماده ۲۸۶. برای آنکه شرکتهای سهامی مورد در تاریخ تصویب این قانون بتوانند به صورت شرکت سهامی خاص درآیند باید اولاً سرمایه آنها حداقل به میزانی باشد که برای شرکتهای سهامی خاص مقرر شده است یا سرمایه خود را با رعایت مقررات این قانون در مورد افزایش سرمایه شرکت سهامی خاص به آن میزان افزایش دهند ثانیاً اساسنامه خود را به منظور تطبیق با مقررات این قانون اصلاح کرده مراتب را به مرجع ثبت شرکتها اعلام نمایند. مرجع ثبت شرکتها

پس از احراز صحت تطبیق وضع شرکت با مقررات این قانون مراتب را ثبت و به هزینه شرکت آگهی خواهند نمود.

ماده ۲۸۷. برای آنکه شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون بتوانند بصورت شرکت سهامی عام درآیند باید اولاً سرمایه آنها به میزانی باشد که برای شرکتهای سهامی عام مقرر شده است یا سرمایه خود را با رعایت مقررات این قانون در مورد افزایش سرمایه شرکت سهامی عام به آن میزان افزایش دهند. ثانیاً در تاریخ تبدیل شرکت به شرکت سهامی عام یکسال از ثبت شرکت گذشته و یک ترازنامه آن به تصویب مجمع عمومی عادی رسیده باشد. ثالثاً اساسنامه خود را با مقررات این قانون وفق دهند.

ماده ۲۸۸. در صورتی که شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون بخواهند برای تطبیق وضع خود با مقررات این قانون به افزایش سرمایه مبادرت کنند در صورتی که تمامی مبلغ اسمی سهام قبلی آنها تادیه نشده باشد نسبت مبلغ پرداخت شده قبلی نسبت به هر سهم در مورد سهام جدید نیز لازم الرعایه است و در هر حال این نسبت نمی تواند از سی و پنج درصد مبلغ اسمی سهام کمتر باشد. در موارد مذکور در این ماده رعایت ماده ۱۶۵ این قانون در مورد تادیه تمامی سرمایه قبلی شرکت الزامی نیست.

ماده ۲۸۹. شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون که بخواهند از طریق افزایش سرمایه به شرکت سهامی عام تبدیل شوند باید سهام جدید خود را در نتیجه افزایش سرمایه بوجود می آید با رعایت مقررات این قانون برای پذیره نویسی عمومی عرضه نمایند.

در صورتی که سهام جدیدی که به ترتیب فوق عرضه شده است تماماً تعهد نشود و مبلغی که باید بر طبق مقررات این قانون تادیه گردد تادیه نشود شرکت نمی تواند به شرکت سهامی عام تبدیل گردد.

ماده ۲۹۰. شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون که بخواهند به شرکت سهامی عام تبدیل شوند و به این منظور به افزایش سرمایه مبادرت کنند باید مدارک زیر را به مرجع ثبت شرکتها تسلیم نمایند.

۱. اساسنامه ای که برای شرکت سهامی عام به تصویب مجمع عمومی عادی یا فوق العاده رسیده است.
۲. صورت جلسه مجمع عمومی فوق العاده که افزایش سرمایه را مورد تصویب قرار داده است.
۳. صورت دارائی شرکت در موقع تسلیم مدارک به مرجع ثبت شرکتها. صورت مزبور باید متضمن تقویم کلیه اموال منقول و غیرمنقول شرکت بوده به تأیید کارشناس رسمی وزارت دادگستری رسیده باشد.
۴. طرح اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید که باید به ترتیب مقرر در ماده ۱۷۴ این قانون تنظیم شده باشد.
۵. آخرین ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت که باید به تصویب مجمع عمومی و تأیید حسابدار رسمی رسیده باشد.

ماده ۲۹۱. مرجع ثبت شرکتها پس از وصول مدارک مذکور در ماده قبل و تطبیق مندرجات آنها با قانون اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید را صادر خواهند نمود.

ماده ۲۹۲. کلیه مقررات مذکور در مواد ۱۷۷ لغایت ۱۸۱ این قانون برای تحقق افزایش سرمایه و تبدیل شرکت سهامی به شرکت سهام عام لازم الرعایه است، در آگهی مربوط ضمن ذکر افزایش سرمایه موضوع تبدیل نیز قید خواهد شد.

ماده ۲۹۳. در صورت عدم تحقق افزایش سرمایه برطبق ماده ۱۸۲ این قانون عمل خواهد شد. در هر صورت شرکت

باید در مهلت مذکور در ماده ۲۸۴ وضع خود را با مقررات این قانون تطبیق دهد.

ماده ۲۹۴. شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون که سرمایه آنها حداقل به میزان سرمایه شرکتهای سهامی عام مذکور در این قانون باشد و بخواهند به شرکت سهامی عام تبدیل شوند باید مدارک زیر را به مرجع ثبت شرکتهای تسلیم کنند.

- ۱ - اساسنامه ای که برای شرکت سهامی عام به تصویب مجمع عمومی عادی یا فوق العاده رسیده است.
- ۲ - صورت دارائی شرکت در موقع تسلیم مدارک به مرجع ثبت شرکتهای که باید متضمن تقویم کلیه اموال منقول و غیر منقول شرکت بوده و به تأیید کارشناس رسمی وزارت دادگستری رسیده باشد.
- ۴ - اعلامیه تبدیل شرکت سهامی به شرکت سهامی عام که باید به امضاء دارندگان امضاء مجاز شرکت رسیده و مشتمل بر نکات زیر باشد.
- ۵ - آخرین ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت که باید به تصویب مجمع عمومی و تأیید حسابدار رسمی رسیده باشد.

ماده ۲۹۱. مرجع ثبت شرکتهای پس از وصول مدارک مذکور در ماده قبل و تطبیق مندرجات آنها با قانون اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید را صادر خواهند نمود.

- الف - نام و شماره ثبت شرکت.
- ب - موضوع شرکت و نوع فعالیت‌های آن.
- ج - مرکز اصلی شرکت و در صورتی که شرکت شعبی داشته باشد نشانی شعب آن
- د - در صورتی که شرکت برای مدت محدود تشکیل شده باشد تاریخ انقضای مدت آن.
- ه - سرمایه شرکت و مبلغ پرداخت شده آن.
- و - اگر سهام ممتاز منتشر شده باشد تعداد و امتیازات آن.
- ز - هویت کامل رئیس و اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت.
- ح - شرایط حضور و حق رای صاحبان سهام در مجامع عمومی.
- ط - مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود و تشکیل اندوخته.
- ی - مبلغ دیون شرکت و همچنین مبلغ دیون اشخاص ثالث که توسط شرکت تضمین شده است.
- ک - ذکر نام روزنامه کثیرالانتشاری که اطلاعیه‌ها و آگهی‌های شرکت در آن درج می‌گردد.

ماده ۲۹۵. مرجع ثبت شرکتهای پس از وصول مدارک مذکور در ماده قبل و تطبیق مندرجات آنها با مقررات این قانون تبدیل شرکت سهامی را به شرکت سهامی عام ثبت و مراتب را به هزینه شرکت آگهی خواهند نمود.

ماده ۲۹۶. در آگهی تبدیل شرکتهای سهامی موجود در تاریخ تصویب این قانون ب شرکت سهامی عام باید کلیه مندرجات اعلامیه شرکت ذکر گردد و قیدشود که اساسنامه شرکت و صورت دارائی شرکت و اموال منقول و غیرمنقول و آخرین ترازنامه و حساب سود و زیان آن در مرجع ثبت شرکتهای و در مرکز شرکت برای مراجعه علاقمندان آماده می باشد. آگهی تبدیل شرکت باید علاوه بر روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی‌های شرکت در آن درج می‌گردد اقلأ در یک روزنامه کثیرالانتشار دیگر نیز آگهی شود.

ماده ۲۹۷. در مواردی که برای تطبیق وضع یک شرکت سهامی با مقررات این قانون یات بدیل آن به نوع دیگری

از انواع شرکتهای تجاری مذکور در قانون تجارت مصوب اردیبهشت ۱۳۱۱ دعوت مجمع

عمومی عادی یا فوق العاده صاحبان سهام شرکت یا تسلیم اسناد و مدارک خاصی به مرجع ثبت شرکتهای لازم باشد و رئیس و اعضاء هیئت مدیره توجه نشود عضو هیئت مدیره که تکلیف قانونی را اعلام کرده است مسئولیت جزائی و مدنی نخواهد داشت. سلب مسئولیت جزائی و مدنی از عضو هیئت مدیره منوط به اینست که عضو هیئت مدیره علاوه بر اعلام تکلیف قانونی در جلسه هیئت مدیره مزبور مراتب را از طریق ارسال اظهارنامه رسمی به هریک از اعضاء هیئت مدیره اعلام نماید. در صورتی که جلسات هیئت مدیره بهر علت تشکیل نگردد اعلام از طریق ارسال اظهارنامه رسمی برای سلب مسئولیت جزائی و مدنی از عضو هیئت مدیره کافی است.

ماده ۲۹۹. آن قسمت از مقررات قانون تجارت مصوب اردیبهشت ۱۳۱۱ مربوط به شرکتهای سهامی که ناظر بر سایر انواع شرکتهای تجاری می باشد نسبت به آن شرکتهای به قوت خود باقی است.

ماده ۳۰۰. شرکتهای دولتی تابع قوانین تاسیس و اساسنامه خود می باشند و فقط نسبت به موضوعاتی که در قوانین و اساسنامه های آنها ذکر نشده تابع مقررات این قانون می شوند.

لایحه قانونی فوق مشتمل بر سیصد ماده و ۲۸ تبصره در تاریخ روز شنبه بیست و چهارم اسفندماه یکهزار و سیصد و چهل و هفت به استناد قانون اجازه اجرای موقت لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۳/۹/۱۹ به تصویب کمیسیون خاص مشترک مجلسین رسیده است.

کانون کارگزاری بورس واورت بھادر

۳) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (مصوب ۸۸/۰۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۱. اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می‌باشند.

گواهی سرمایه‌گذاری؛ اوراق بهادار متحدالشکلی است که توسط صندوق سرمایه‌گذاری منتشر و در ازای سرمایه‌گذاری اشخاص در صندوق با درج مشخصات صندوق و سرمایه‌گذار و مبلغ سرمایه‌گذاری به آنها ارائه می‌شود.

سهام شناور آزاد؛ بخشی از سهام شرکت است که دارندگان آن همواره آماده عرضه و فروش آن سهام می‌باشند، و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

سازمان بورس و اوراق بهادار؛ سازمانی است که به موجب قانون "بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران" مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ تشکیل شده است و در این قانون "سازمان" نامیده می‌شود.

نهاد واسط؛ یکی از نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است که می‌تواند با انجام معاملات موضوع عقود اسلامی نسبت به تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اقدام نماید.

صندوق سرمایه‌گذاری؛ نهادی مالی است که منابع مالی حاصل از انتشار گواهی سرمایه‌گذاری را در موضوع فعالیت مصوب خود سرمایه‌گذاری می‌کند.

ماده ۲. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است صرفاً با مجوز سازمان، صندوق‌های موضوع بندهای (۱۹) و (۲۰) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و صندوقهای سرمایه‌گذاری مشترک موضوع بند (۱) ماده (۱۴) قانون "ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن" - مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵ - و سایر صندوق‌هایی را که به موجب مقررات قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نهاد مالی محسوب می‌شوند، ثبت نماید. این صندوق‌ها از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی می‌باشند.

ماده ۳. در ازای سرمایه‌گذاری در صندوق‌های موضوع ماده (۲)، گواهی سرمایه‌گذاری با نام صادر می‌شود. مسئولیت سرمایه‌گذاران در این صندوق‌ها محدود به میزان مبلغ سرمایه‌گذاری آنها است.

ماده ۴. تأسیس، ثبت، فعالیت، انحلال و تصفیه صندوقهای موضوع ماده (۲) طبق ضوابط زیر خواهد بود:

الف - مدت فعالیت این صندوقها باید متناسب با نوع فعالیت صندوق در اساسنامه قید شود.

ب - حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوقهای سرمایه‌گذاری پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال می‌باشد. شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌تواند حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوقهای سرمایه‌گذاری را با در نظر گرفتن تغییرات نرخ تورم افزایش دهد.

ج - متغیر یا ثابت بودن سرمایه و همچنین قابلیت و نحوه نقل و انتقال گواهی سرمایه‌گذاری صندوقها از طریق صدور و ابطال و یا خرید و فروش باید در اساسنامه صندوق قید شود.

د - صندوق به موجب ترتیباتی که در اساسنامه پیش‌بینی می‌شود باید حداقل یک رکن اداره کننده و یک رکن ناظر به عنوان بازرس/حسابرس داشته باشد.

هـ - وظایف، اختیارات و مسئولیتهای ارکان مذکور و سایر ارکان از قبیل ضامن بر

عهده اشخاص حقوقی واجد شرایطی خواهد بود که باید در صندوق قبول سمت نمایندند. حدود مسئولیت و اختیارات هر یک از ارکان در اساسنامه تعیین می شود. رکن اداره کننده را می توان از بین اشخاص حقیقی واجد شرایط تعیین کرد.

و - نحوه تصفیه صندوق در پایان مدت فعالیت و یا انحلال آن به موجب شرایط مندرج در اساسنامه بوده و مدیر صندوق نیز می باشد مگر اینکه شرایط لازم برای اداره صندوق را از دست بدهد. اداره صندوقهای سرمایه گذاری طبق اساسنامه آنها می باشد.

ماده ۵. هرگونه اختلاف ناشی از سرمایه گذاری در صندوقهای موضوع ماده (۲) و فعالیت آنها و نیز اختلاف بین ارکان صندوق در هیئت داورى موضوع قانون "بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران" رسیدگی می شود.

ماده ۶. ماده (۱۴۳) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره (۱) آن حذف و تبصره های (۲) و (۳) به عنوان تبصره های (۱) و (۲) ابقاء گردید:

ماده ۱۴۳ - معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس های کالایی پذیرفته شده و به فروش می رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکتهایی که سهام آنها برای معامله در بورسهای داخلی یا خارجی پذیرفته می شوند و پنج درصد (۵٪) از مالیات بردرآمد شرکتهایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می شوند، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکتهای پذیرفته شده در این بورسها یا بازارها حذف نشده اند با تأیید سازمان بخشوده می شود. شرکتهایی که سهام آنها برای معامله در بورسهای داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار خواهند شد.

ماده ۷. متن زیر به عنوان ماده (۱۴۳) مکرر و چهار تبصره ذیل آن به قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ الحاق می شود:

ماده ۱۴۳ مکرر - از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکتها اعم از ایرانی و خارجی در بورسها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد (۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد و نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورسها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره ۱: تمامی درآمدهای صندوق سرمایه گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده یک (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات

بردرآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب

۱۳۸۷/۰۳/۰۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره ۲: سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثناء سود سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره ۳: در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچگونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره ۴ - صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچگونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

ماده ۸. در ماده (۱۰۴) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ عبارت "بورسها، بازارهای خارج از بورس و کارمزد معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورسها و بازارهای خارج از بورس" قبل از کلمه "بانکها" و کلمه "قرارداد" قبل از عبارت "حمل و نقل" اضافه شود.

ماده ۹. بند (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۱. خدمات بانکی و اعتباری بانکها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه مجاز و خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس.

ماده ۱۰. معاملات کالا و اوراق بهادار در بورسهای کالایی و کلیه فعالیتهای اشخاص در آنها مشمول احکام مندرج در فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران بوده و مرتکبان جرائم مندرج در ذیل فصل مذکور با رعایت ماده (۵۲) همان قانون تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

ماده ۱۱. نهاد واسط از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض نقل و انتقال و مالیات بر درآمد آن دسته از دارایی‌هایی که تأمین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهادار به عموم صورت می‌گیرد معاف است. وجوه حاصل از اقدامات تأمین مالی که از طریق انتشار اوراق بهادار توسط این گونه نهادها صورت می‌گیرد، باید در حساب خاصی متمرکز شود و هرگونه برداشت از این حساب باید تحت نظارت و با تأیید سازمان انجام گیرد. دستورالعمل مربوط به فعالیت نهادهای واسط ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد سازمان به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار خواهد رسید.

ماده ۱۲. درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسط برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچگونه مالیات و عوارضی تعلق نمی‌گیرد. هزینه استهلاک ناشی از افزایش ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی نخواهد بود.

ماده ۱۳. مدیران نهادهای مالی، ناشران اوراق بهادار و تشکلهای خودانتظام شامل اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل باید فاقد محکومیت قطعی کیفری مؤثر بوده و از صلاحیت حرفه‌ای لازم برخوردار باشند. در صورت فقدان یا سلب صلاحیت حرفه‌ای نامبردگان، مرجع انتخاب‌کننده موظف است از انتخاب آنان به سمت‌های یاد شده خودداری

نموده و یا مدیران انتخاب شده را از آن سمت برکنار نماید. شرایط و معیارهای صلاحیت

حرفه‌ای مدیران مذکور صرفاً از حیث تحصیلات و سوابق تجربی مرتبط و همچنین نحوه سلب صلاحیت آنها توسط سازمان، به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴. ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکلهای خودانتظام و نیز اشخاصی که به عنوان مدیران آنها انتخاب می‌شوند، در صورت نقض قوانین و مقررات مربوط به فعالیت هر یک از آنها متخلف محسوب شده و سازمان علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در مواد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به اخذ جریمه نقدی از متخلفین از ده میلیون (۱۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال اقدام و به حساب خزانه واریز نماید. آئین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرائم نقدی متناسب با عمل ارتكابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱) مبالغ جزای نقدی هر سه سال یک بار متناسب با رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی اعلام می‌شود با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار و تصویب هیئت وزیران تعدیل می‌شود.

تبصره ۲) آراء صادره درخصوص جریمه‌ها لازم‌الاجرا بوده و از طریق دوائر اجرای ثبت و اجرای احکام دادگاهها قابل وصول است.

تبصره ۳) قوه قضائیه می‌تواند گزارش سازمان درخصوص وقوع جرائمی که آن سازمان به عنوان شاکی و در اجرای ماده (۵۲) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به طرح شکایت در مراجع ذیصلاح قضائی اقدام می‌نماید را در حکم گزارش ضابطان دادگستری تلقی نماید. کارکنان سازمان در اجرای دستورات قضائی مربوط به جرائم مذکور کلیه اختیارات و مسئولیتهایی را که برای ضابطان دادگستری در قانون آئین دادرسی کیفری تصریح یا بیان شده است دارا می‌باشند. کارکنان مرتبط با معرفی رئیس سازمان و حکم دادستان تعیین می‌شوند.

ماده ۱۵. در صورتی که اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس کالا پذیرفته می‌شود متضمن سود مصوب، سررسید شده یا تضمین شده باشد، باید به موقع و در چهارچوب مقررات توزیع و پرداخت شود. در صورت خودداری ناشران و شکایت صاحبان اوراق بهادار یا سازمان، موضوع در هیئت داورى قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران طرح و آراء صادره در این خصوص از طریق اجرای احکام دادگاهها قابل اجرا است.

ماده ۱۶. در صورت درخواست سازمان، کلیه اشخاص تحت نظارت از قبیل ناشران، نهادهای مالی و تشکلهای خودانتظام موظفند اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارشهای مورد نیاز برای انجام وظایف و مسئولیتهای قانونی سازمان را ارائه کنند. سازمان می‌تواند نسبت به ارائه اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارشهای مذکور به مراجع و نهادهای ذیصلاح داخلی و یا بین‌المللی با موافقت دادستان کل در چهارچوب صلاحیتهای قانونی آنها اقدام نماید. مدیران اشخاص حقوقی تحت نظارت در صورت خودداری از انجام موارد فوق به مجازات مندرج در صدر ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محکوم می‌شوند.

تبصره ۱) در صورتی که ارائه دهنده اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش اعلام نماید

که موارد ارائه شده جزء اسرار تجاری وی محسوب و غیرقابل انتشار می باشد، موضوع در هیئت مدیره سازمان مطرح و تصمیم گیری می شود. تصمیم هیئت مدیره سازمان در خصوص موضوع لازم الاتباع و مبنای اقدام خواهد بود.

تبصره ۲) اسرار تجاری محرمانه تلقی شده و در صورت افشای آن، سازمان مسئول جبران ضرر و زیان وارده به ارائه دهنده اسناد، مدارک و اطلاعات می باشد مشروط بر اینکه افشای اسرار تجاری توسط سازمان و در غیر موارد قانونی صورت گرفته باشد.

تبصره ۳) دولت، شرکتهای دولتی و شهرداریها از شمول تکالیف مربوط به ناشران اوراق بهادار موضوع مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) این قانون مستثنی هستند.

ماده ۱۷. خرید و فروش کالاهای پذیرفته شده در بورسهای کالایی که با رعایت مقررات حاکم بر آن بورسها مورد دادوستد قرار می گیرند توسط وزارتخانهها، سازمانها، نهادها و دستگاههای دولتی و عمومی و دستگاههای اجرایی نیاز به برگزاری مناقصه یا مزایده و تشریفات مربوط به آنها ندارد.

ماده ۱۸. دولت مکلف است کالای پذیرفته شده در بورس را از نظام قیمت گذاری خارج نماید.

تبصره) دارو از شمول این ماده مستثنی است.

وزارت اقتصاد
 و امور دارایی
 کانون کارگزاری بورس

۴) آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار (مصوب ۸۶/۴/۳ هیأت وزیران)

ماده ۱. اصطلاحات و واژه‌های اختصاری تعریف شده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، در این آیین‌نامه نیز به همان مفاهیم به کار برده می‌شوند. سایر اصطلاحاتی که در این آیین‌نامه به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. قانون: قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴
۲. نهادها و تشکل‌های تحت نظارت: کلیه نهادها و تشکل‌هایی که براساس قانون، مجوز تأسیس یا فعالیت خود را از شورا یا سازمان دریافت نموده باشند از قبیل بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، بازارهای مشتقه، بورس‌های کالایی، شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و نهادهای مالی.
۲. پس از پذیرش اوراق بهادار براساس ماده (۳۰) قانون، معاملات آن در هر بورس براساس مقرراتی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.
۳. بورس‌ها، کانون‌ها، بازارهای خارج از بورس و شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، تشکل خودانتظام محسوب می‌شوند. مصادیق سایر تشکل‌های خودانتظام توسط شورا تعیین می‌شوند.
۴. شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، شرکت‌های (هلدینگ) و سبذگردان‌ها از مصادیق نهاد مالی محسوب می‌شوند. سایر مصادیق نهادهای مالی با رعایت بند (۲۱) ماده (۱) قانون توسط شورا تعیین می‌شوند.
۵. نهادها و تشکل‌های تحت نظارت مشمول مقررات «قانون»، این آیین‌نامه و همچنین مقرراتی که در چارچوب اختیارات قانونی توسط ارکان ذی‌صلاح بازار اوراق بهادار وضع می‌گردد، هستند.
۶. شورا مرجع تعیین و تصویب انواع «اوراق بهادار قابل معامله» موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون است. سازمان از انتشار و یا معامله انواع اوراقی که هنوز در زمره اوراق مذکور قرار نگرفته‌اند جلوگیری می‌کند. مقررات لازم در این خصوص به پیشنهاد هیئت مدیره سازمان به تصویب شورا خواهد رسید.
۷. چگونگی تشکیل، رسمیت یافتن و اداره جلسات شورا، تصمیم‌گیری و ابلاغ مصوبات آن طبق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۸. سازمان باید نشان، مهر و یک نشریه ویژه داشته باشد. انتشار این نشریه با رعایت مقررات قانونی مربوطه یکسال پس از شروع فعالیت سازمان با درج موارد زیر الزامی است:

۱. مقررات و ضوابط مربوط به بازار اوراق بهادار با ذکر تاریخ تصویب، مرجع یا مراجع تصویب کننده و تاریخ لازم‌الاجرا شدن آنها.
۲. مجوزهای صادر، لغو یا تعلیق شده توسط ارکان بازار اوراق بهادار به همراه سایر اطلاعاتی که در این زمینه مطابق مقررات باید به اطلاع عموم برسد.
۳. مشخصات اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان.

- ۴.** آراء یا اجرائیه‌های صادره سازمان، هیئت داوری و یا احکام قطعی دادگاه‌ها و سایر مراجع قانونی در خصوص بازار اوراق بهادار، مگر این که هیئت مدیره نشر آنها را مغایر مصالح بازار تشخیص دهد.
- ۵.** هرگونه تغییر در اساسنامه، نشانی مرکز اصلی، نام و محل شعب و دفاتر سازمان.
- ۶.** سایر اموری که به تشخیص سازمان انتشار آنها در نیل به اهداف سازمان مؤثر باشد.
- تبصره)** سازمان مکلف است، ظرف دو سال از شروع فعالیت، اقدام به راه‌اندازی یک پایگاه الکترونیکی نماید که حداقل حاوی موارد مذکور در این ماده باشد.
- ماده ۹.** ناشران و نهادها و تشکلهای تحت نظارت سازمان موظفند ضوابطی را که سازمان با رعایت مقررات مربوط در خصوص نشر اطلاعات و تبلیغات اوراق بهادار وضع می‌نماید رعایت کنند.
- ماده ۱۰.** به منظور حفظ استقلال و اطمینان از کیفیت کار ارزشیابان، تحلیل‌گران مالی و حساب‌رسان معتمد سازمان که خدمات حرفه‌ای در بازار اوراق بهادار ارائه می‌دهند سازمان ضوابط و مقررات لازم را تهیه و جهت تصویب به شورا ارائه می‌نماید.
- ماده ۱۱.** راهکارها، ضوابط و مقررات مربوط به عملیات بانکی که معاملات اوراق بهادار و تسویه وجوه ناشی از معاملات را تسهیل می‌نماید به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد. مصوبات شورا به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام و بانک مرکزی در چهارچوب امتیازات و مقررات قانونی بانکی ترتیبات اجرای مصوبات شورا را فراهم می‌نماید.
- ماده ۱۲-** وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زیرساخت‌های فنی و مخابراتی مورد نیاز جهت توسعه بازار اوراق بهادار را فراهم نماید.
- ماده ۱۳.** به منظور ایجاد هماهنگی لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی موضوع بند (۱۲) ماده (۷) قانون، کلیه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و شوراهایی که به موجب قوانین و مقررات خاص تشکیل شده یا می‌شوند از قبیل کمیسیون اقتصادی دولت، شورای اقتصاد و امثال آن، موظفند در مواردی که تصمیم‌گیری در خصوص اوراق بهادار کشور و یا هرگونه سرمایه‌گذاری یا ایجاد تغییر و تحول در بازار اوراق بهادار در دستور کار آنها باشد، از رئیس سازمان جهت حضور در جلسات تصمیم‌گیری بدون حق رأی دعوت نمایند.
- ماده ۱۴.** مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری اشخاص خارجی در بورس و نحوه نظارت بر آن موضوع بند (۱۴) ماده (۷) قانون با رعایت قوانین و مقررات مربوط به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.
- ماده ۱۵.** طبقه‌بندی اطلاعات محرمانه و تعیین دسترسی اشخاص به آن به موجب مقرراتی است که به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.
- ماده ۱۶.** دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار و کالاها و کلیه ضوابط و مقررات نظارتی بورس‌ها و نهادهای مالی به تصویب سازمان می‌رسد.
- تبصره: پذیرش اوراق بهادار و کالاهایی که قبل از لازم‌الاجرا شدن قانون منتشر شده یا در بورس‌ها پذیرفته شده‌اند، براساس دستورالعملی که به تصویب سازمان می‌رسد، مجاز خواهد بود.



ماده ۱۷. در اجرای ماده (۳۵) قانون، هیئت مدیره بورس ها موظفند طبق مقررات آیین نامه

مربوط و براساس دستورالعملی که توسط سازمان ابلاغ می شود به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار / معامله گران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضای بورس رسیدگی کنند. یک نسخه از آرای صادر شده در مورد تخلفات انضباطی یاد شده باید حداکثر ظرف سه روز پس از صدور به سازمان ارسال شود.

ماده ۱۸. در اجرای بندهای (۳) و (۱۱) ماده (۷) قانون به تخلفات مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره بورس ها و ارکان سایر تشکل های خودانتظام در خصوص تکالیف و وظایف و اختیارات آنها در سمت های یاد شده مطابق دستورالعملی که به تصویب شورا می رسد، در هیئت مدیره سازمان رسیدگی می شود.

ماده ۱۹. مصادیق اقداماتی که نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات در بورس ها با ایجاد قیمت های کاذب یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار می شوند، به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می رسد.

ماده ۲۰. نحوه ارائه گزارش موضوع تبصره (۲) ماده (۴۶) قانون مطابق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب سازمان می رسد.

کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

۵) ضوابط نظارت سازمان بورس بر فرآیند تأسیس و افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام (مصوب ۱۳۸۶/۴/۲۷ هیأت مدیره سازمان بورس)

ماده ۱ - کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این ضوابط به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

قانون: منظور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی می‌باشد، که از این پس قانون نامیده می‌شود.

شرکت ثبتشده: شرکت سهامی عام که خود یا اوراق بهادار آن نزد سازمان به ثبت رسیده است.

شرکت ثبتنشده: شرکت سهامی عام که خود یا اوراق بهادار آن نزد سازمان به ثبت نرسیده است.

عرضه محدود: منظور عرضه سهام جدید به سهامداران فعلی ناشی از افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام، با رعایت ماده ۱۵۸ لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت، بدون سلب حق تقدم می‌باشد.

ماده ۲ - عرضه سهام جدید در هر یک از موارد زیر، عرضه عمومی محسوب می‌گردد:

- عرضه سهام شرکت‌های سهامی عام در شرف تأسیس،
 - عرضه سهام ناشی از افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام با سلب حق تقدم سهامداران فعلی،
 - عرضه سهام پذیرهنویسی نشده در مهلت استفاده از حق تقدم در افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام.
- ماده ۳ -** افزایش سرمایه "شرکت‌های ثبت شده"، اعم از "عرضه عمومی" یا "عرضه محدود"، منوط به اخذ مجوز از سازمان با رعایت مقررات مربوطه می‌باشد.

ماده ۴ - "عرضه محدود" سهام "شرکت‌های ثبت شده" مستلزم کسب مجوز از سازمان می‌باشد. در فرآیند انجام عرضه سهام این شرکت‌ها، رعایت مفاد دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار به استثنای مهلت زمانی پذیرهنویسی، الزامی است. در این عرضه‌ها، مهلت مزبور بر اساس الزامات قانون تجارت تعیین خواهد شد.

ماده ۵ - "عرضه محدود" سهام "شرکت‌های ثبت نشده"، مشمول مقررات عرضه عمومی نمی‌باشد.

ماده ۶ - ثبت سهام عرضه شده در "عرضه‌های محدود" "شرکت‌های ثبت نشده"، به تقاضای ناشر و با رعایت مقررات مربوطه بلامانع می‌باشد.

ماده ۷ - "عرضه عمومی" سهام "شرکت‌های ثبت نشده"، مستلزم کسب مجوز از سازمان و تابع مقررات از جمله قانون و دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار می‌باشد.

ماده ۸ - "عرضه عمومی" و محدود سهام کلیه شرکت‌های سهامی عام، در صورتی که بعد از انجام عرضه جمع حقوق صاحبان سهام آنها کمتر از ۱۰ میلیارد ریال باشد، معاف از ثبت خواهد بود.

ماده ۹ - این ضوابط در ۹ ماده به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.

۶) دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان (مصوب ۱۳۸۶/۵/۳ هیأت مدیره سازمان بورس)

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱. اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. **ناشر بورسی:** ناشری که اوراق بهادار آن در بورس پذیرفته شده باشد.
۲. **ناشر غیر بورسی:** ناشری که اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده ولی در بورس یا بازار خارج از بورس پذیرفته نشده است.
۳. **ناشر بازار خارج از بورس:** ناشری که اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده و در بازار خارج از بورس پذیرفته شده باشد.
۴. **افشای:** ارسال اطلاعات به سازمان و انتشار عمومی و به‌موقع اطلاعات مطابق ضوابط این دستورالعمل می‌باشد.
۵. **افشای فوری:** افشای اطلاعات به‌محض آگاهی ناشر، با رعایت شرایط این دستورالعمل است.
۶. **اطلاعات مهم:** اطلاعاتی درباره رویدادها و تصمیمات مربوط به ناشر که بر قیمت اوراق بهادار ناشر و تصمیم سرمایه‌گذاران تأثیر بااهمیت داشته باشد.
۷. **شایعه:** اخباری حاکی از وجود اطلاعات مهمی است که بطور غیررسمی منتشر شده و توسط ناشر تأیید یا تکذیب نشده است و احتمال می‌رود بر قیمت اوراق بهادار ناشر تأثیر بااهمیت داشته باشد.
۸. **مقررات:** منظور قانون تجارت، قانون مالیات‌ها، قانون بازار اوراق بهادار، استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی، مصوبات هیئت وزیران، شورا، سازمان و سایر قوانین و ضوابط موضوعه در خصوص بازار اوراق بهادار و ناشر می‌باشد.
۹. **کنترل:** توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی یک واحد تجاری به منظور کسب منافع از فعالیت‌های آن.
۱۰. **فعالیت نامتعارف بازار:** به هرگونه نوسان نامتعارف در قیمت یا حجم دادوستد اوراق بهادار ناشر اطلاق می‌شود.

فصل دوم - کلیات

ماده ۲. ناشر موظف است اطلاعات موضوع این دستورالعمل را در مهلت مقرر، مطابق

فرم‌های مورد نظر سازمان، بصورت الکترونیکی و یا کاغذی در سربرگ رسمی خود که به تأیید دارندگان امضای مجاز رسیده باشد، به سازمان ارسال و هم‌زمان به طرقی که سازمان تعیین می‌کند جهت اطلاع عموم منتشر نماید.

ماده ۳. سیستم‌های مالی و کنترل داخلی ناشر و همچنین مفاد و نحوه تنظیم گزارش‌های موضوع این دستورالعمل، باید مطابق مقررات باشد.

ماده ۴. موارد، ضرورت‌ها و روش‌های افشاء که در این دستورالعمل تأکید شده است، حداقل الزامات در زمینه افشاء اطلاعات می‌باشد. تعیین و تشخیص سایر اطلاعاتی که مهم است و باید افشای فوری شود، بر عهده ناشر است.

ماده ۵. اطلاعات افشاشده از سوی ناشر باید قابل اتکا، به موقع و به دور از جانبداری باشد. اطلاعات دارای تأثیر منفی باید به همان سرعت و دقتی که اطلاعات دارای تأثیر مثبت منتشر می‌شود، افشا شود. اطلاعات مهم باید صریح، دقیق و تا حد امکان بصورت کمی ارائه شود.

ماده ۶. ارائه اطلاعات به تحلیل‌گران، روزنامه‌نگاران، سهامداران و سایرین نباید به صورت فردی و یا انتخابی باشد، مگر اینکه اطلاعات مزبور قبلاً با رعایت مفاد این دستورالعمل افشاء شده باشد.

فصل سوم - موارد افشاء

بخش اول: گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای

ماده ۷. ناشر بورسی مکلف است گزارش‌ها و صورت‌های مالی زیر را مطابق استانداردهای ملی و یا فرم‌هایی که توسط سازمان ارائه می‌شود، ظرف مهلت‌های مقرر تهیه و افشا نماید:

۱. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و تلفیقی گروه، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی و حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی.
۲. گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس در مورد آن، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی.
۳. اطلاعات و صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه حسابرسی نشده، حداکثر ۳۰ روز پس از پایان مقاطع سه ماهه.
۴. صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده حداکثر ۶۰ روز بعد از پایان دوره ۶ ماهه و در مورد شرکت‌هایی که ملزم به تهیه صورت‌های مالی تلفیقی هستند، حداکثر ۷۵ روز پس از پایان دوره ۶ ماهه.
۵. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی نشده حداکثر ۶۰ روز پس از پایان سال مالی و در مورد شرکت‌هایی که ملزم به تهیه صورت‌های مالی تلفیقی هستند حداکثر ۹۰ روز پس از پایان سال مالی.
۶. برنامه‌های آتی مدیریت و پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه حداقل ۳۰ روز قبل از شروع سال مالی جدید و اظهارنظر حسابرس نسبت به آن حداکثر ۲۰ روز پس از ارائه توسط ناشر.
۷. پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه، بر اساس عملکرد واقعی ۳، ۶ و ۹ ماهه حداکثر ۳۰ روز پس از پایان مقاطع سه ماهه و اظهارنظر حسابرس نسبت به پیش‌بینی براساس عملکرد واقعی ۶ ماهه حداکثر ۲۰ روز پس از ارائه آن توسط ناشر.

ماده ۹. ناشر موظف است علاوه بر افشای فوری تصمیمات مجامع عمومی خود، حداکثر

ظرف مدت یک هفته پس از برگزاری مجامع عمومی، متنی از صورت جلسه مورد تأیید هیئت رئیسه مجمع را افشا نماید.

ماده ۱۰. ناشر موظف است صورت جلسه مجامع عمومی را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از تاریخ تشکیل مجمع به مرجع ثبت شرکتها ارائه و نسخه‌ای از آن را حداکثر ظرف یک هفته پس از ابلاغ ثبت، افشا نماید.

ماده ۱۱. در صورتی که افزایش سرمایه باشد، ناشر موظف است حداقل ۱۰ روز قبل از تاریخ برگزاری جلسه هیئت مدیره تصویب اجرای افزایش سرمایه باشد، ناشر موظف است حداقل ۱۰ روز قبل از تاریخ برگزاری جلسه هیئت مدیره، مراتب را افشا و علاوه بر افشای فوری تصمیمات اتخاذ شده، حداکثر ظرف ۳ روز کاری پس از برگزاری مجمع، متن صورت جلسه مورد تأیید اعضای هیات مدیره را افشا نماید.

ماده ۱۲. ناشر موظف است جدول زمان بندی پرداخت سود نقدی پیشنهادی توسط هیئت مدیره را قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی افشا نماید. در صورتی که مجمع عمومی عادی سود نقدی بیشتری را نسبت به پیشنهاد هیئت مدیره تصویب نماید، جدول زمان بندی پرداخت سود نقدی می بایست متناسب با آن اصلاح و حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از تاریخ مجمع افشا گردد.

بخش سوم: اطلاعات مهم

ماده ۱۳. ناشر موظف به افشای فوری اطلاعات مهم می باشد. برخی از مصادیق اطلاعات مهم به شرح زیر است:

الف) رویدادهای مؤثر بر فعالیت، وضعیت مالی و نتایج عملکرد ناشر از قبیل:

- تعلیق یا توقف تمام یا بخشی از فعالیت ناشر.
- تغییر در نوع فعالیت اصلی ناشر.
- تحصیل یا واگذاری سهام سایر شرکتها به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، که تأثیر بااهمیتی بر وضعیت عملکرد جاری یا آتی ناشر داشته باشد.
- برگزاری یا مشارکت در مناقصه‌ها و مزایده‌های بااهمیت و نتیجه آن.
- تغییر در روش یا رویه حسابداری به همراه دلایل و آثار مالی ناشی از آن.
- تغییر در ترکیب اعضای هیئت مدیره، تعیین و تغییر نمایندگان اشخاص حقوقی و تغییر مدیرعامل ناشر.
- انعقاد، انحلال یا هرگونه تغییرات اساسی قراردادهای مهم.
- دعاوی مهم مطروحه له یا علیه ناشر، ورود در دعاوی مهم یا جلب دعاوی مهم یا ارجاع اختلافات مهم به داوری و نیز اعلام نتیجه آرای قطعی دادگاهها و مراجع قانونی دیگر و نیز اعمال و وقایع مهم حقوقی که بر قیمت اوراق بهادار ناشر اثرگذار باشد.
- کشف ذخایر و منابع طبیعی یا کشف منابع قابل توجه توسط شرکت‌های تأمین کننده مواد اولیه ناشر.
- تولید محصولات جدید، ارائه خدمات جدید، دستیابی به منابع اولیه، فناوری، بازار فروش یا مشتری جدید.
- تأیید، تعلیق یا لغو مجوز فعالیت و امتیاز تجاری و انتقال، تحصیل، تغییر یا ابطال اسم یا علامت تجاری.
- مشخصات طرح‌های سرمایه‌گذاری و هرگونه تغییر بااهمیت در آن.

- توقف فعالیت مشتریان یا عرضه کنندگان عمده ناشر یا تغییر مشتریان یا عرضه کنندگان عمده ناشر.

- عدم توانایی در اجرای تعهدات و قراردادهای ناشر، اعلام ورشکستگی ناشر یا شرکت مادر آن.
- اعلام میزان سپرده بابت خسارات احتمالی طرح دعاوی یا جلوگیری از اجرای احکام.
- تصمیمات مجامع عمومی ناشر.

ب) تصمیمات و شرایط مؤثر بر ساختار سرمایه و تأمین منابع مالی ناشر از قبیل:

- افزایش یا کاهش سرمایه ناشر یا شرکت های تحت کنترل.
- انتشار اوراق بهادار جدید.
- تغییر در سیاست تقسیم سود ناشر.
- عوامل تأثیرگذار در سایر اجزاء ساختار سرمایه از قبیل قراردادهای لیزینگ، تضمین یا ارائه ضمانت نامه های بانکی با اهمیت و تأمین مالی خارج از ترازنامه.
- استقرای یا بازپرداخت مبالغ قابل توجه در مقایسه با گردش عملیات مالی ناشر.

ج) تغییر در ساختار مالکیت ناشر از قبیل:

- تغییر عمده در ساختار مالکیت ناشر به نحوی که کنترل شرکت تغییر یابد.
- تغییر در ساختار ناشر مانند ادغام، تحصیل و ترکیب.

د) سایر اطلاعات مهم مؤثر بر قیمت اوراق بهادار ناشر و تصمیم سرمایه گذاران از قبیل:

- انتقال یا واگذاری ماشین آلات و تجهیزات به منظور تغییر ساختار ناشر.
- خرید یا فروش با اهمیت دارایی های ناشر.
- توثیق یا فکرها بخش قابل توجهی از دارایی های ناشر.
- ایجاد یا منتفی شدن بدهی های احتمالی با اهمیت.
- تغییر با اهمیت در پیش بینی عملکرد ناشر یا برنامه های آتی مدیریت، به همراه دلایل مربوطه.
- افزایش یا کاهش با اهمیت درآمدها و هزینه های ناشر در آینده قابل پیش بینی به همراه دلایل مربوطه.
- ورود خسارت با اهمیت ناشی از رویدادهای طبیعی (آتش سوزی، سیل، زلزله و...) یا ورود خسارت به واسطه انجام فعالیت های عملیاتی و غیر عملیاتی ناشر.
- تعدیلات سنواتی با اهمیت.
- درخواست برای خروج از فهرست شرکت های پذیرفته شده در بورس و دلایل آن.
- هرگونه رویداد و یا تغییر در شرکت های تحت کنترل که اثر با اهمیتی بر فعالیت، وضعیت مالی و نتایج عملکرد شرکت مادر (اصلی) دارد.

تبصره) ناشر موظف است تغییر با اهمیت در پیش بینی عملکرد شرکت یا برنامه های آتی مدیریت را به همراه دلایل مربوطه، بلافاصله افشا و گزارش مربوط را در فرم های تعیین شده حداکثر ظرف ۲ روز کاری بعد به سازمان ارائه نماید.

ماده ۱۴- در صورت انتشار شایعه یا گزارشی که حاوی اطلاعات خلاف واقع و یا

گمراه کننده و یا مستندات جعلی باشد، ناشر مکلف است، بلافاصله اطلاعات و توضیحات کافی در خصوص شایعه یا گزارش مزبور را به سازمان ارسال و برای اطلاع عموم افشا نماید.

ماده ۱۵- ناشر می تواند در موارد زیر، اطلاعات مهم را با الزام به عدم افشا، با تأخیر (پس از رفع محدودیت های ذیل) افشا نماید:

الف - افشای فوری موجب زیان یا عدم النفع بااهمیت برای ناشر شود.

ب - ناشر در حال انجام مذاکره بوده و هنوز بر سر اصول آن توافق حاصل نشده باشد.

ج - افشای فوری مزایای قابل توجهی برای شرکت های رقیب فراهم کند.

د - موضوع مورد افشا پیوسته در حال تغییر باشد.

تبصره) ناشر مکلف است پس از رفع محدودیت های فوق نسبت به افشای فوری اطلاعات اقدام نموده و دلایل استناد به هر یک از بندهای این ماده را به همراه مستندات لازم به سازمان اعلام نماید.

ماده ۱۶- در صورتی که تأخیر در افشای اطلاعات موضوع ماده ۱۵ منجر به اشاعه اطلاعات مزبور یا دادوستد متکی به اطلاعات نهانی یا فعالیت نامتعارف بازار شود، ناشر مکلف به افشای فوری آن اطلاعات است.

ماده ۱۷- به منظور جلوگیری از انتشار اطلاعات افشاء نشده موضوع ماده ۱۶، ناشر ملزم به رعایت موارد زیر است:

الف - دسترسی به اطلاعات مزبور محدود به مدیران و کارکنان ذیصلاح ناشر باشد و این اطلاعات صرفاً در رابطه با وظایف و مسئولیت اشخاص در اختیار آنها قرار گیرد.

ب - در صورتی که لازم باشد اطلاعات مزبور در اختیار کارکنان، وکلا، حسابداران، حسابرسان، مشاوران مالی ناشر یا سایر اشخاص ذیصلاح قرار گیرد، نهانی بودن این اطلاعات و ممنوعیت استفاده شخصی از آن در دادوستد متکی به اطلاعات نهانی به آنها تأکید شود.

تبصره) اشخاص مذکور در این ماده جزء مصادیق اشخاص دارنده اطلاعات نهانی موضوع تبصره (۱) ماده (۴۶) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ محسوب می شوند.

ماده ۱۸- کلیه ناشران موضوع این دستورالعمل موظفند سایر اطلاعات مورد درخواست سازمان را حسب مورد افشا نمایند.

ماده ۱۹- سازمان می تواند مکاتبات فیما بین خود و ناشر را حسب مورد جهت اطلاع، به عموم اعلام نماید.

ماده ۲۰- در صورت عدم رعایت هر یک از مواد این دستورالعمل، موضوع مطابق با فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و مقررات انضباطی مربوطه پیگیری می گردد.

ماده ۲۱- این دستورالعمل یک ماه پس از تصویب هیئت مدیره سازمان لازم الاجرا می باشد.

۷) دستورالعمل عضویت در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (مصوب ۱۳۸۸/۸/۹ هیأت مدیره سازمان بورس)

ماده ۱. کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده‌ی یک قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. **کانون:** کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار است که با مجوز سازمان تشکیل شده و از مصادیق کانون تعریف شده در بند ۵ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار محسوب می‌شود.
۲. **عضو:** شخص حقوقی است که مجوز فعالیت کارگزاری، کارگزار/ معامله‌گری یا بازارگردانی را از سازمان دریافت نموده و طبق این دستورالعمل به عنوان عضو، در کانون پذیرفته شده است.
۳. **شخص وابسته به عضو:** شامل موارد زیر است: اعضای حقیقی هیأت مدیره، نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیأت مدیره، مدیرعامل، مدیران، معامله‌گران، مسئولین پذیرش سفارش مشتریان، نمایندگان سبدگردانی، بازارگردانی و تحلیل‌گری، مسئولین شعب و مسئولین مالی عضو و سایر اشخاص حقیقی مرتبط با عضو که حسب مورد توسط کانون به عنوان شخص وابسته به عضو اعلام می‌شوند.
۲. **ماده ۲.** کانون اعضا را بسته به مجوز فعالیت دریافتی از سازمان، به چهار گروه زیر طبقه‌بندی می‌کند. یک عضو می‌تواند در بیش از یک گروه طبقه‌بندی شود:
 ۱. اعضای فعال در معاملات اوراق بهادار به استثنای اوراق مشتقه؛
 ۲. اعضای فعال در معاملات اوراق مشتقه؛
 ۳. اعضای فعال در معاملات کالاهای گروه فلزات یا پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی پذیرفته شده در بورس کالا؛
 ۴. اعضای فعال در معاملات کالاهای کشاورزی؛
۳. **ماده ۳.** متقاضیان عضویت در کانون باید اطلاعات و مدارک زیر را در چارچوب فرم‌های مصوب کانون به کانون تسلیم نمایند:
 ۱. مجوز تأسیس و فعالیت از سازمان بورس و اوراق بهادار
 ۲. فرم تکمیل شده‌ی درخواست عضویت در کانون؛
 ۳. اسامی و مشخصات سهامداران، تعداد و درصد سهام هر یک؛
 ۴. مبلغ سرمایه‌ی ثبت شده و میزان پرداخت شده‌ی عضو؛
 ۵. اسامی اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل عضو که به تأیید سازمان رسیده است؛
 ۶. نمودار سازمانی؛
 ۷. نشانی دفاتر و شعب؛
 ۸. اسامی پرسنل و سایر اشخاص وابسته به عضو به همراه سمت آن‌ها؛

۹. برنامه‌ی دو سال آتی؛

۱۰. مشخصات نرم‌افزارها و تجهیزات عمده؛

۱۱. مستندات واریز حق ورودیه؛

تبصره: عضو باید هرگونه تغییر در اطلاعات ارائه شده طبق این ماده را حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری پس از تغییر، به کانون اعلام نماید.

ماده ۴. پس از ارائه‌ی اطلاعات و مدارک موضوع ماده‌ی ۳ و احراز کامل بودن آنها توسط کانون، متقاضی به عنوان عضو کانون پذیرفته شده و موضوع توسط کانون به وی اعلام می‌شود.

ماده ۵. عضو موظف است در صورت ایجاد ارتباط با شخص وابسته جدید یا قطع رابطه با هر شخص وابسته و همچنین هرگونه تغییر رابطه با شخص وابسته، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری به کانون اعلام نماید. اشخاص به محض ایجاد ارتباط از نوع مذکور در بند ۳ ماده‌ی ۱، با هر یک از اعضا، به عنوان شخص وابسته به عضو محسوب شده و مشمول ماده‌ی ۸ شده و موظف به رعایت مقررات موضوع ماده‌ی ۱۰ این دستورالعمل می‌باشند، ولو اینکه تحت عنوان شخص وابسته به کانون معرفی نشده باشند.

ماده ۶. عضو باید هنگام درخواست عضویت مبلغی جهت پذیرش تحت عنوان حق ورودیه، به کانون بپردازد. همچنین عضو باید سالانه در مواعیدی که کانون تعیین می‌کند، مبلغی به عنوان حق عضویت سالانه بابت خود و اشخاص وابسته به خود به کانون پرداخت نماید. مبالغ دریافتی قابل استرداد نمی‌باشد.

تبصره ۱) سقف حق ورودیه و حق عضویت سالانه اعضا و اشخاص وابسته به اعضا، به پیشنهاد کانون به تصویب سازمان می‌رسد. کانون موظف است میزان حق ورودیه و حق عضویت سالانه را پس از تصویب، به اعضا اعلام نماید.

تبصره ۲) عدم پرداخت حق عضویت سالانه در موعد مقرر، تخلف محسوب می‌شود. کانون می‌تواند از شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه حق عضویت سالانه پرداخت نشده را از محل سپرده اعضا نزد این شرکت یا سایر مطالبات آنها از این شرکت، مطالبه و دریافت نماید.

ماده ۷. اعضای کانون موظفند اطلاعات و مدارک درخواستی کانون را که در راستای اجرای وظایف خود و پس از تأیید سازمان درخواست می‌کند، در اختیار کانون قرار دهند.

تبصره) اطلاعات و مدارک اعضا نزد کانون محرمانه تلقی می‌شود و کانون نمی‌تواند در غیر موارد مصرح در قانون و مقررات، آنها را در اختیار اشخاص دیگر به استثنای عضو مربوطه، سازمان یا مراجعی که سازمان تعیین می‌کند، قرار دهد.

ماده ۸. اشخاص وابسته به اعضا موظفند در دوره‌های آموزشی که کانون به منظور ارتقای توانایی‌های علمی و عملی آنها برگزار می‌نماید، شرکت نمایند.

ماده ۹. عضو باید هنگام درخواست کناره‌گیری موقت یا دائم از فعالیت خود، مراتب را به سازمان، کانون و بورس مربوطه اعلام و مجوز فعالیت خود را نزد کانون تودیع نماید.

تبصره ۱) پذیرش درخواست کناره‌گیری توسط کانون، پس از موافقت سازمان براساس ضوابط مصوب سازمان صورت می‌گیرد.

تبصره ۲) عضو در دوره‌ی کناره‌گیری موقت موظف به پرداخت حق عضویت

سالانه می‌باشد.

ماده ۱۰- مقررات مصوب کانون برای تمام اعضا و اشخاص وابسته به اعضاء الزام‌آور است. در صورت مغایرت هر یک از مصوبات کانون با قوانین، اساسنامه‌ی کانون و سایر مقررات، هر یک از اعضای کانون می‌تواند در این خصوص، شکایت خود را تقدیم سازمان نماید. سازمان پس از رسیدگی، مصوبات مغایر با قوانین، مقررات و اساسنامه‌ی کانون را ملغی خواهد نمود.

ماده ۱۱- کانون در صورت تخلف هریک از اعضا از مقررات این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات مربوط، مراتب را به مرجع رسیدگی به تخلفات موضوع ماده‌ی ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار گزارش می‌نماید. در صورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی می‌تواند عضو متخلف را به یکی از موارد زیر محکوم نماید:

۱. تذکر کتبی بدون درج در پرونده‌ی عضو؛
۲. اخطار کتبی و درج در پرونده‌ی عضو؛
۳. محرومیت از انجام معامله در تمام یا برخی از بورس‌های اوراق بهادار، بورس‌های کالا یا بازارهای خارج از بورس به مدت معین؛
۴. تعلیق عضویت در کانون؛
۵. لغو عضویت در کانون.

تبصره: در صورت تعلیق یا لغو عضویت در کانون، فعالیت عضو مزبور در بورس‌ها نیز حسب مورد تعلیق یا لغو می‌گردد.

ماده ۱۲- در صورتی که شخص وابسته به عضو، از مقررات این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات مربوط تخلفی نماید، کانون می‌تواند موضوع را به مرجع رسیدگی موضوع ماده‌ی ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار گزارش نماید. در صورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی می‌تواند شخص وابسته به عضو خاطی را به یک یا چند مورد از موارد زیر محکوم نماید:

۱. تذکر کتبی بدون درج در پرونده؛
۲. اخطار کتبی و درج در پرونده؛
۳. محرومیت استفاده از تمام یا برخی از مزایای مدارک یا گواهینامه‌های حرفه‌ای برای مدت حداکثر دو سال
۴. انتشار نام و مشخصات شخص وابسته به همراه نوع تخلف برای اطلاع عموم در نشریه ویژه‌ی سازمان پس از قطعیت رأی؛

ماده ۱۳- مرجع رسیدگی باید در صورت تکرار تخلفات از یک نوع یا در طول کمتر از یک سال توسط اعضا یا اشخاص وابسته به عضو، مجازات‌ها را تشدید نماید.

ماده ۱۴: این دستورالعمل در ۱۴ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۱۳۸۸/۰۸/۰۹ به تصویب هیأت مدیره سازمان رسید.

۸) مقررات عضویت در کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران (مصوب ۱۳۸۶/۷/۲۷ هیأت مدیره سازمان بورس)

ماده ۱. کلیه اصطلاحات و واژه های تعریف شده در اساسنامه کانون نهادهای سرمایه گذاری ایران و قانون بازار اوراق بهادار، با همان مفاهیم در این مقررات کاربرد دارند.

ماده ۲. متقاضیان عضویت در کانون باید تقاضای عضویت خود را به هیأت مدیره کانون ارائه دهند. در صورتیکه متقاضی به تشخیص هیأت مدیره کانون از اشخاص موضوع ماده ۶ اساسنامه کانون محسوب شده و شرایط مندرج در ماده ۴۲ اساسنامه کانون را دارا باشد، به عضویت کانون پذیرفته می شود.

تبصره ۱) فرم تقاضای عضویت و مدارک لازم و نحوه ارسال آنها را هیأت مدیره کانون تعیین می نماید.

تبصره ۲) در مورد پذیرش عضویت اعضای اولیه کانون، وظایف هیأت مدیره کانون توسط هیأت مؤسس کانون صورت می‌پذیرد.

ماده ۳. حق پذیرش (مبلغ ورودیه) متقاضیان عضویت و حق عضویت اعضای کانون و زمان بندی پرداخت آنها با رعایت سقف های مصوب سبا، برای اعضای اولیه به تصویب هیأت مؤسس و پس از آن به تصویب هیأت مدیره کانون می رسد.

ماده ۴. مدارک و اقدامات لازم برای انصراف از عضویت در کانون با رعایت مفاد اساسنامه توسط هیأت مدیره کانون تعیین می شود.

ماده ۵. این مقررات در ۵ ماده و ۲ تبصره در هفتاد و دومین جلسه هیأت مدیره در تاریخ ۸۶/۰۸/۲۷ به تصویب سبا رسید و تغییر آن به تصویب سبا امکان پذیر است.

۹) مصوبه مربوط به تعریف سرمایه‌گذار نهادی (مصوب ۸۶/۶/۲۸ هیأت‌مدیره سازمان بورس)

سرمایه‌گذار نهادی موضوع بند ۲۷ ماده یک قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ا عبارتند از:

۱. بانک‌ها و بیمه‌ها،
۲. هلدینگ‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صندوق بازنشستگی، شرکت تأمین سرمایه و صندوق‌های سرمایه‌گذاری ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار،
۳. هر شخص حقیقی یا حقوقی که بیش از ۵ درصد یا بیش از ۵ میلیارد ریال از ارزش اسمی اوراق بهادار در دست انتشار ناشر را خریداری کند،
۴. سازمان‌ها و نهادهای دولتی و عمومی
۵. شرکت‌های دولتی،
۶. اعضای هیأت‌مدیره و مدیران ناشر یا اشخاصی که کارکرد مشابه دارند.

کانون کارگزاری بورس
واورق بهادار

۱۰) دستورالعمل کمیته سازش قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (مصوب ۱۰/۱۰/۱۳۸۷ هیأت مدیره سازمان بورس)

ماده ۱. کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است.

ماده ۲. به منظور ایجاد سازش در اختلافات ناشی از فعالیت حرفه‌ای کارگزاران، کارگزار/معامله‌گران، بازارگردانان که بین آنها با یکدیگر یا با سایر اشخاص به وجود می‌آید کمیته‌ای تحت عنوان "کمیته سازش" در قانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (که از این پس قانون نامیده می‌شود) تشکیل می‌گردد.

ماده ۳. کمیته سازش متشکل از سه عضو شامل نماینده‌ای از بورس ذیربط بر حسب موضوع اختلاف به انتخاب هیئت مدیره آن بورس، نماینده‌ای از قانون به انتخاب قانون و نماینده‌ای از سازمان به انتخاب هیئت مدیره می‌باشد. بورس ذیربط، قانون و سازمان علاوه بر نماینده اصلی خود، هر یک عضو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در جلسات کمیته سازش شرکت نمایند. شرایط اعضای علی‌البدل همانند اعضای اصلی است.

تبصره ۱) نماینده بورس از میان کارکنان خیره، مورد وثوق و با تجربه آن انتخاب می‌شود.

تبصره ۲) نماینده قانون از میان یکی از اعضای ارکان قانون، مدیر عامل یا عضو هیأت مدیره یکی از شرکت‌های کارگزاری انتخاب می‌شود.

تبصره ۳) مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های متوالی بلامانع است.

تبصره ۴) انتخاب جایگزین هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل، توسط شخص منصوب‌کننده امکان‌پذیر است.

ماده ۴. در موارد زیر عضو علی‌البدل به جای عضو اصلی در جلسات کمیته سازش شرکت خواهد کرد:

- الف- در صورت وجود عذر موجه، فوت، استعفاء یا سلب شرایط عضو اصلی.
- ب- قرابت نسبی یا سببی درجه اول از هر طبقه بین عضو اصلی با یکی از اصحاب دعوا.
- ج- دعوای حقوقی یا جزایی بین عضو اصلی با یکی از طرفین یا همسر یا فرزند او مطرح باشد و یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.

د- عضو اصلی، مدیر عامل، عضو هیأت مدیره یا مالک بیش از پنج درصد سهام، یکی از اصحاب دعوا باشد.

تبصره) در مواردی که عضو اصلی به دلیل یکی از موارد مندرج در بندهای الف تا دال نتواند در جلسه حضور یابد یا به هر دلیل عضو اصلی، خود را در پرونده مطروحه فاقد استقلال بداند موظف است قبلاً مراتب را به دبیرخانه اعلام نماید تا از عضو علی‌البدل جهت حضور در جلسه دعوت به عمل آید.

ماده ۵. جلسات کمیته با حضور ۲ عضو که یکی از آنها باید نماینده سازمان باشد، رسمیت

می‌یابد. حسب تشخیص اعضای کمیته، اشخاص ثالث نیز می‌توانند در جلسه به منظور ارایه مشاوره در حل و فصل موضوع اختلاف شرکت نمایند.

ماده ۶. دبیرخانه کمیته سازش در محل کانون مستقر است و امور مربوط را از قبیل دریافت شکایات، تشکیل پرونده، تعیین وقت جلسه، دعوت از تمامی اعضاء، تشکیل جلسات و تنظیم صورت‌جلسه‌ها و گواهی‌های سازش و عدم سازش انجام خواهد داد. مسئول دبیرخانه کمیته سازش که توسط کانون انتخاب می‌شود، به عنوان دبیر کمیته سازش در جلسات شرکت خواهد کرد. دبیرخانه کمیته سازش، از نظر سازمانی زیر نظر دبیر کل کانون فعالیت می‌کند.

ماده ۷. دبیرخانه کمیته سازش موضوع دعوا را ظرف سه روز کاری پس از دریافت شکایت به همراه مستندات آن به خواننده ابلاغ نموده و مهلت ده روزه‌ای را برای دریافت پاسخ تعیین می‌نماید. پس از انقضای مهلت مذکور، در صورت دریافت پاسخ، حداکثر ظرف سه روز پاسخ مربوطه به خواهان ابلاغ می‌شود. در غیر این صورت، پرونده به کمیته سازش ارسال خواهد شد.

تبصره ۵) دبیرخانه کمیته سازش نسخه‌ای از ادعای خواهان و مستندات مربوطه را ظرف دو روز کاری جهت پیگیری امور انضباطی به سازمان ارسال می‌نماید.

ماده ۸. در صورتی که خواهان، پاسخ خواننده را پذیرفت، طرفین ضمن حضور در دبیرخانه یا به نحو مقتضی مراتب سازش را اعلام و مستندات مربوطه را کتباً به دبیرخانه ارایه می‌نمایند.

ماده ۹. در صورتی که خواهان، پاسخ خواننده را نپذیرد، دبیرخانه ضمن تکمیل پرونده و دریافت هزینه رسیدگی از خواهان، پرونده را به کمیته سازش ارسال می‌نماید.

تبصره ۱) در صورتی که خواهان در جواب خواننده پاسخی ارایه ننماید، جریان پرونده تا پیگیری خواهان و پرداخت هزینه رسیدگی متوقف می‌شود.

ماده ۱۰. میزان هزینه رسیدگی، به پیشنهاد کانون به تصویب سازمان می‌رسد.

ماده ۱۱. کمیته سازش پس از بررسی مقدماتی پرونده، چنانچه تهیه گزارش کارشناسی را ضروری تشخیص دهد، مراتب را به دبیرخانه اعلام می‌نماید. پس از تهیه گزارش کارشناسی یا در صورت احراز عدم نیاز به تهیه گزارش کارشناسی توسط کمیته سازش، دبیرخانه به دستور کمیته سازش نوبت رسیدگی تعیین می‌نماید.

ماده ۱۲. طرفین دعوا یا نمایندگان آنان پس از تعیین وقت رسیدگی در جلسه شرکت کرده و در صورت حصول سازش، کمیته سازش گواهی سازش صادر می‌کند و پس از ابلاغ به طرفین پرونده را مختومه می‌نماید. در غیر این صورت، ضمن صدور گواهی عدم سازش و ارایه به طرفین دعوا و ارسال رونوشت به دبیرخانه هیأت داور، خواهان را جهت طرح دعوای خود به هیأت داورى ارشاد می‌نماید.

ماده ۱۳. گواهی عدم سازش شامل مشخصات اطراف دعوا، موضوع اختلاف و ادعای خواهان، پاسخ خواننده و پیشنهادات کمیته سازش نسبت به موضوع متنازعه و در نهایت اعلام عدم امکان حصول سازش بین طرفین می‌باشد.

ماده ۱۴- اعضای کمیته سازش به عنوان میانجی گر، موضوع اختلاف را برای طرفین

دعوا تحلیل و تشریح و در جهت حل و فصل مسالمت آمیز آن تلاش می نمایند. در هر صورت، حصول سازش با اعلام رضایت طرفین دعوا امکان پذیر بوده و کمیته حق تحمیل سازش بر طرفین را ندارد.

ماده ۱۵- عدم اجرای مفاد سازش از سوی هر یک از طرفین به منزله عدم سازش بوده و به درخواست هر یک از طرفین گواهی عدم سازش صادر می گردد.

ماده ۱۶- عدم حضور خواننده پس از سه بار دعوت به جلسه کمیته سازش و انقضای مهلت حداکثر دو ماه، در حکم عدم سازش تلقی می شود. در این صورت کمیته سازش با ذکر دلایل و ابلاغ مستندات و صدور گواهی عدم سازش، گواهی مزبور را به هیأت داوران ارسال می نماید.

ماده ۱۷- در صورت تعیین وقت و تشکیل جلسه و عدم حضور خواهان، مراتب صورت جلسه شده و پرونده تا پیگیری بعدی خواهان از فهرست پرونده های در جریان خارج می گردد. طرح مجدد پرونده بعد از یک سال از سپری شدن تاریخ دعوت مستلزم پرداخت مجدد هزینه رسیدگی می باشد.

کانون کارگزاری بورس و اوراق بهادار

۱۱) دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار (مصوب ۸۷/۱/۲۰ هیأت مدیره سازمان بورس)

ماده ۱. کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل بکار رفته‌اند.

ماده ۲. هر گونه فعل یا ترک فعلی که منجر به نقض قوانین و مقررات بازار سرمایه از قبیل قانون بازار اوراق بهادار، مصوبات شورا، سازمان، بورس یا تشکل‌های خودانتظام گردد، تخلف محسوب و متخلف طبق این دستورالعمل و سایر مقررات مربوط، به تنبیهات مقرر محکوم می‌گردد.

ماده ۳. مراجع رسیدگی به تخلفات عبارتند از:

۱. کمیته رسیدگی به تخلفات
۲. هیأت مدیره بورس مربوط
۳. هیأت رسیدگی به تخلفات
۴. هیأت مدیره سازمان

ماده ۴. کمیته رسیدگی به تخلفات (که از این پس کمیته نامیده می‌شود) به منظور تکمیل تحقیقات مقدماتی، رسیدگی بدوی، انجام سایر اقدامات مربوط به تکمیل پرونده تخلفاتی و صدور رأی پیشنهادی تشکیل می‌شود تا در هیأت مدیره بورس مربوط یا هیأت مدیره سازمان تصمیم مقتضی اتخاذ گردد. کمیته دارای سه عضو است که شامل نماینده ثابت سازمان، نماینده ثابت بورس مربوط و حسب مورد نماینده واحد گزارش دهنده در سازمان، بورس یا کانون مربوطه می‌باشد.

ماده ۵. نماینده بورس یا کانون از میان کارکنان خبره، مورد وثوق و با تجربه آنها انتخاب می‌شوند.

ماده ۶. در صورت کشف یکی از جرایم موضوع قانون بازار اوراق بهادار در جریان رسیدگی، کمیته یا نماینده سازمان مکلف است مراتب را به سازمان گزارش نماید.

ماده ۷. کمیته پس از رسیدگی به هر پرونده رأی پیشنهادی خود را با رعایت مواد (۸) و (۹) این دستورالعمل، حسب مورد به هیأت مدیره بورس یا سازمان ارائه می‌کند.

ماده ۸. هیأت مدیره هر بورس رأی پیشنهادی کمیته مربوطه را درخصوص تخلفات کارگزاران، کارگزار/معامله‌گران و بازارگردانان عضو آن بورس و ناشران پذیرفته شده خود بررسی نموده و تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید.

ماده ۹. هیأت مدیره سازمان به تخلفاتی که به موجب نظر کمیته مستوجب مجازات لغو یا تعلیق مجوز می‌باشد، رسیدگی و رأی قطعی صادر می‌نماید.

ماده ۱۰. هیأت رسیدگی به تخلفات (که از این پس هیأت نامیده می‌شود)، مرجع تجدیدنظر آراء صادره از سوی هیأت مدیره بورس‌ها است. این هیأت مرکب از سه عضو است که توسط هیأت مدیره سازمان تعیین می‌شود. آراء هیأت رسیدگی به تخلفات پس از تأیید هیأت مدیره سازمان قطعی است.

ماده ۱۱. اعضای مرجع رسیدگی کننده بدوی را نمی‌توان هم‌زمان به عنوان عضو مرجع تجدیدنظر منصوب کرد.

ماده ۱۲. جلسات مراجع رسیدگی با حضور اکثریت اعضای آن رسمیت یافته و مطابق نظر

اکثریت تصمیم گیری می شود. کلیه اعضای حاضر، ذیل صورتجلسه و رأی را باید امضاء نمایند. در صورت وجود نظر مخالف، نظر مزبور در ذیل صورتجلسه درج شده و به امضاء عضو مخالف خواهد رسید.

ماده ۱۳. دبیرخانه مراجع رسیدگی در سازمان مستقر می باشد و امور مربوط را از قبیل تشکیل پرونده، تعیین وقت رسیدگی، دعوت از اعضا، تشکیل جلسات و تنظیم آراء انجام خواهد داد.

ماده ۱۴. تمامی گزارش های تخلفاتی اعم از گزارش های واصله از سازمان، بورس ها، کانون ها، تشکل های خود انتظام و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، در دبیرخانه ثبت و در صورت کامل بودن پرونده در کمیته مطرح می گردد. در صورت ناقص بودن پرونده، دبیرخانه با قید موارد نقص، پرونده را جهت تکمیل به واحد مربوطه در سازمان ارسال می کند.

ماده ۱۵. دبیرخانه موظف است براساس دستور کمیته، موارد تخلف را مستنداً به اشخاص موضوع گزارش ابلاغ نموده و مهلت ۱۰ روزه ای را برای دریافت پاسخ تعیین نماید. در ابلاغیه ارسالی باید قید شود که شخص موضوع گزارش می تواند در جلسه رسیدگی حاضر شده و دفاعیات خود را مطرح نماید. تاریخ دقیق جلسه و محل آن باید مشخص شود. عدم دریافت پاسخ مکتوب یا عدم حضور شخص موضوع گزارش مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود.

تبصره سایر مراجع رسیدگی هم می توانند جهت استماع دفاعیات شخص یا اشخاص موضوع گزارش های تخلفاتی، از آنان دعوت به عمل آورند. عدم حضور شخص یا اشخاص مذکور، مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود.

ماده ۱۶. آراء مراجع رسیدگی باید علاوه بر تصمیم نهایی مشتمل بر مشخصات شخص یا اشخاص موضوع گزارش، خلاصه ای از شرح اتهامات وارده، گردش کار و دفاعیات مطروحه بوده و همچنین مستدل و مستند به قوانین و مقررات مربوط باشد. قطعی یا قابل تجدیدنظر بودن و مرجع تجدیدنظر، باید در ذیل آراء قید شود.

ماده ۱۷. هیأت مدیره بورس موظف است در اجرای ماده ۱۷ آیین نامه اجرایی قانون بازار، یک نسخه از آراء صادره خود را حداکثر ظرف مدت ۳ روز از تاریخ صدور، به سازمان ارسال نماید.

ماده ۱۸. آراء صادره هیأت مدیره بورس ها در موارد زیر در هیأت قابل تجدیدنظر است:

۱. به درخواست متخلف

۲. با اعلام سازمان مبنی بر عدم رعایت قوانین و مقررات در جریان رسیدگی یا صدور رأی

تبصره ۱ مهلت درخواست تجدیدنظر، حداکثر یک ماه پس از ابلاغ رأی است.

تبصره ۲ در صورت عدم درخواست تجدیدنظر از رأی صادره در مهلت مقرر، رأی هیأت مدیره بورس قطعی و لازم الاجرا می باشد.

ماده ۱۹. چنانچه مراجع رسیدگی در جریان رسیدگی به گزارش های تخلفاتی تشخیص دهند که تداوم فعالیت اشخاص موضوع گزارش های تخلفاتی در حین رسیدگی و قبل از صدور رأی قطعی منجر به تداوم تخلف یا وقوع تخلفات جدید می شود باید مراتب را به هیأت مدیره سازمان اعلام کنند تا نسبت به تعلیق فعالیت اشخاص مزبور اتخاذ تصمیم شود.

۱۲) دستور العمل اجرائی فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۲۲ هیأت مدیره سازمان بورس)

ماده ۱. اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستورالعمل‌بکار رفته‌اند، دارای معانی زیر می‌باشند:

قانون: منظور "قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران" مصوب ۸۴/۰۹/۰۲ مجلس شورای اسلامی است که در تاریخ ۸۴/۰۹/۰۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

سازمان: منظور "سازمان بورس و اوراق بهادار" موضوع ماده ۵ قانون است که از این پس به اختصار "سازمان" نامیده می‌شود.

معاونت حقوقی: منظور از معاونت حقوقی در این دستورالعمل، "معاونت حقوقی سازمان" زیر نظر ریاست سازمان است که در اجرای فصل ششم قانون تکالیف سازمان را بر عهده دارد.

ماده ۲. معاونت حقوقی مکلف است در صورت کشف و اطلاع از وقوع جرایم موضوع قانون، مستندات و مدارک مربوط به هریک از جرایم را گردآوری نموده و به مراجع ذیصلاح تقدیم و نیز دستورات قضایی مربوط را اجرا نماید.

ماده ۳. تعقیب متهم، صدور قرار منع یا موقوفی تعقیب یا برائت او از سوی مراجع قضایی، مانع از رسیدگی به دیگر تخلفات متهم در مراجع صالح مربوطه نخواهد بود.

ماده ۴. اشخاص زیان‌دیده از وقوع جرم می‌توانند به شرح ذیل ماده ۵۲ قانون به استناد مدارک و دلایل گردآوری شده از سوی سازمان در مراجع ذیصلاح قضایی اقامه دعوی ضرر و زیان نمایند.

ماده ۵. در مواردی که به منظور رسیدگی به شکایات اشخاص قرار اناطه صادر می‌شود و ذی‌نفع باید در دادگاه دیگری طرح دعوا نماید، معاونت حقوقی مکلف است در تهیه و ارائه مدارک و مستندات به مقام صالح قضایی با ذی‌نفع همکاری نماید.

ماده ۶. معاونت حقوقی مکلف است کلیه دستورات قضایی صادره از مرجع ذیصلاح را حسب مورد در حدود و حوزه صلاحیت سازمان اجرا نماید.

ماده ۷. معاونت حقوقی پس از تشخیص ضرورت می‌تواند نسبت به جمع‌آوری مدارک، مستندات و اطلاعات مورد نیاز با مجوز نماینده دادستانی کل کشور از نهادها، سازمانها، شرکتها و سایر اشخاص موضوع ماده ۱۹ قانون اقدام کند.

تبصره ۱) در مواردی که پرونده کیفری نزد مراجع قضایی مطرح است اعمال ماده فوق توسط معاونت حقوقی از طریق مقام قضایی به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲) در اجرای ماده ۱۹ قانون هر یک از اشخاص مذکور مکلف‌اند در مهلت مقرر نسبت به اجرای دستور دادستانی کل کشور اقدام نمایند. تشخیص فوریت اقدام با سازمان و تایید آن با دادستانی خواهد بود.

ماده ۸. کلیه اشخاص تحت نظارت سازمان مکلف‌اند به هنگام کشف تخلف یا جرم در حدود و حوزه صلاحیت خود فوراً مراتب را به معاونت حقوقی اطلاع و تا قبل از اقدام، نسبت به جمع‌آوری دلایل و مستندات و نیز جلوگیری از گسترش تخلف یا جرم و یا امحاء دلایل و آثار آن اقدام نمایند.

ماده ۹. جهات شروع به تحقیقات اولیه در معاونت حقوقی به قرار زیر است:

الف) وصول گزارش.

ب) اعلام و اخبار هریک از فعالان مشمول قانون بازار.

ج) اعلام و اخبار سایر اشخاص.

د) اعلام مقامات قضایی، اداری، انتظامی و مأمورین به خدمات عمومی.

ه) اطلاع معاونت حقوقی نسبت به وقوع جرم به هر نحو ممکن.

ماده ۱۰. تحقیقات اولیه که در حوزه معاونت حقوقی انجام می شود عبارت از مجموعه اقداماتی است که برای کشف تخلفات و جرایم، حفظ آثار و دلایل وقوع آن، شناسایی متهم و جمع آوری مستندات شکایت و ارسال آن به مراجع ذیصلاح انجام می گیرد.

ماده ۱۱. معاونت حقوقی می تواند در اجرای وظایف و مسئولیت های خود به شرح ماده ۵۲ قانون حسب مورد متهم را جهت اخذ توضیح دعوت نماید.

ماده ۱۲. معاونت حقوقی مکلف است ظرف مهلت مقرر نسبت به اجرای دستورات قضایی اقدام و در صورت عدم امکان اجرا در مهلت مقرر، با ذکر دلایل حسب مورد تقاضای استمهال یا کسب تکلیف نماید.

ماده ۱۳. معاونت حقوقی می تواند علاوه بر درخواست، در هریک از بخش های مختلف سازمان جهت جمع آوری دلایل، مدارک و گزارش ها، در جریان تحقیقات حضور یافته و نظارت نماید.

ماده ۱۴. هرگاه در جریان تحقیقات اولیه دلایل کافی بر وجود اتهام علیه متهم موجود باشد، معاونت حقوقی فوراً نسبت به طرح شکایت اقدام و علاوه بر انجام اقدامات پیشگیرانه نسبت به جلوگیری از گسترش جرم یا ادامه عملیات مجرمانه ضمن طرح تقاضای لازم از مرجع قضایی رأساً دستورات را به بخش های دیگر سازمان اعلام خواهد کرد.

ماده ۱۵. در صورتی که در جریان تحقیقات اولیه معلوم شود متهم مرتکب جرایم دیگری نیز شده که مرتبط با حوزه بازار سرمایه نیست، معاونت حقوقی مراتب را فوراً با مدارک و مستندات مربوط به مقام قضایی ذیصلاح اعلام خواهد کرد.

ماده ۱۶. پس از ارسال پرونده به دادسرا چنانچه معاونت حقوقی با مواردی از قبیل: اطلاعات و مدارک جدید مواجه گردد که نیاز به دستور قضایی دیگری باشد، مورد تا کسب نظر مقام قضایی پیگیری خواهد شد.

ماده ۱۷. مستندات و مدارک مورد نظر ماده ۵۲ قانون عبارتند از:

الف - گزارش نظارتی، عملیاتی و مالی از یک معامله خاص.

ب - گزارش مبتنی بر بانکهای اطلاعاتی سامانه معاملاتی.

ج - گزارش فعالیت اشخاص در بازار و تحلیل اثرات القایی آن بر بازار.

د - گزارش اتکای عملیات بازار بر اطلاعات نهانی.

ه - گزارش بازسازی شده بازار در زمان وقوع جرم بر اساس اطلاعات آرشیو در سامانه معاملات.

و - گزارش از اطلاعات تهیه شده از سیستم های ثبت الکترونیکی سفارشات.

ز - گزارش از کمیت و کیفیت افشای الکترونیکی اطلاعات.

ح - کلیه اسناد و مدارک کاغذی و الکترونیکی که مستند گزارش های مزبور قرار می گیرد.

ط- سایر مدارک، دلایل، قرائن و امارات.

ماده ۱۸. معاونت حقوقی وفق ماده ۵۲ قانون و قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۷۸ پس از طرح شکایات و دعاوی تا حصول نتیجه نهایی کلیه اقدامات لازم از قبیل: پیگیری دعوی مطروحه، دفاع در برابر ادعای متهم، اعتراض به آراء صادره، تجدید نظر و فرجام خواهی از آنها و تقاضای صدور اجرائیه را انجام خواهد داد.



۱۳) مصوبه در خصوص مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون مربوطه (هیأت مدیره سازمان بورس ۱۳۸۷/۷/۲)

مقرر گردید اختلافات آن دسته از فعالان بازار اوراق بهادار، (موضوع ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ا) که فاقد کانون مربوطه هستند در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار حل و فصل شود.



۱۴) سوالات قوانین و مقررات اصول بازار سرمایه

۱. فرآیند قانونی در خواست اطلاعات توسط سازمان بورس و اوراق بهادار از اشخاص تحت نظارت و خارج از نظارت چگونه است؟
 - ۱) اشخاص تحت نظارت با درخواست سازمان بورس و اوراق بهادار و اشخاص خارج از نظارت با مجوز دادستان کل کشور ملزم به ارائه اطلاعات می باشند.
 - ۲) کلیه اشخاص ملزم به ارائه اطلاعات به سازمان بورس و اوراق بهادار می باشند.
 - ۳) اشخاص تحت نظارت و اشخاص خارج از نظارت صرفاً با مجوز دادستان کل کشور ملزم به ارائه اطلاعات به سازمان بورس و اوراق بهادار می باشند.
 - ۴) اشخاص تحت نظارت و خارج از نظارت با مجوز هیئت داورى ملزم به ارائه اطلاعات می باشند.
۲. ریاست شورای عالی بورس و اوراق بهادار بر عهده چه شخصی است؟
 - ۱) رئیس کل بانک مرکزی
 - ۲) رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار
 - ۳) وزیر امور اقتصادی و دارایی
 - ۴) وزیر بازرگانی
۳. عرضه عمومی اوراق بهادار در بازار اولیه منوط به ثبت آن نزد سازمان بورس و اوراق بهادار می باشند. ثبت اوراق بهادار نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به چه منظور صورت می گیرد؟
 - ۱) ثبت اوراق بهادار به منظور تأیید و مزایا و تضمین سودآوری شرکت صورت می گیرد.
 - ۲) ثبت اوراق بهادار نزد سازمان و اوراق بهادار به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات سازمان بورس و اوراق بهادار و شفافیت اطلاعاتی صورت می گیرد.
 - ۳) ثبت اوراق بهادار به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی، مصوبات سازمان بورس و اوراق بهادار، شفافیت اطلاعاتی و تأیید مزایا و تضمین سودآوری شرکت صورت می گیرد.
 - ۴) ثبت اوراق بهادار هم چون ثبت شرکت نزد مرجع ثبت شرکت ها به منظور رعایت تشریفات شکلی و آگاه نمودن اشخاص ثالث صورت می گیرد.
۴. رسیدگی به اختلافات بین فعالان بازار بر عهده چه مرجعی است؟
 - ۱) هیئت داورى یا هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
 - ۲) هیئت داورى
 - ۳) هیئت داورى یا هیئت مدیره بورس مربوط
 - ۴) ابتدا کانون ها در مقام سازش و در مرحله بعد در صورت عدم سازش، هیئت داورى
۵. چنانچه در جریان رسیدگی به شکایت کارگزار از خریدار، کارگزار در جلسه کمیته سازش حاضر نشود،.....
 - ۱) مراتب صورت جلسه شده و پرونده تا پیگیری بعدی کارگزار از فهرست پرونده های در جریان خارج می شود.
 - ۲) عدم حضور به منزله عدم سازش است و بر این اساس، گواهی عدم سازش صادر می شود.
 - ۳) کارگزار می تواند ظرف مدت یک هفته پس از عدم حضور، با پرداخت هزینه مجدد رسیدگی در خواست پیگیری نماید.
 - ۴) عدم حضور کارگزار پس از سه بار دعوت، در حکم عدم سازش است و بر این اساس گواهی عدم سازش صادر می شود.
۶. مطابق دستور العمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار بهادار، کمیته رسیدگی به تخلفات چه مرجعی است؟
 - ۱) مرجع تکمیل کننده تحقیقات مقدماتی و صدور رأی پیشنهادی به هیئت مدیره بورس مربوط یا هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار می باشد.
 - ۲) مرجع تجدید نظر از آرای صادره از هیئت مدیره بورس ها است.
 - ۳) مرجع بدوی رسیدگی به تخلفات انضباطی و صدور رأی بدوی است.
 - ۴) مرجع رسیدگی به تخلفات انضباطی در هر بورس یا فرا بورس و جرایم بورسی می باشد.

۷. در صورتی که شرکت بورس اوراق بهادار متوجه شود شخصی با اقدام خود منجر به ایجاد

ظاهری گمراه کننده از روند معاملات سهام یک شرکت شده است، باید.....

- ۱) مستندات و مدارک مربوط را گرد آوری و به هیئت داوری تقدیم نماید.
- ۲) مستندات و مدارک مربوطه را گرد آوری و به مراجع ذیصلاح قضایی تقدیم نماید.
- ۳) فوراً مراتب را به معاونت حقوقی سازمان بورس و اوراق بهادار اطلاع دهد و تا قبل از اقدام معاونت حقوقی نسبت به جمع آوری دلایل و مستندات اقدام نماید.
- ۴) مستندات و مدارک مربوطه را گرد آوری و به هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار تقدیم نماید.

۸. حل و فصل اختلافات موضوع ماده ۳۶ قانون بازار، برای آن دسته از فعالان بازار اوراق بهادار که فاقد کانون هستند

در..... صورت می پذیرد.

- ۱) هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۲) کانون کارگزاران
- ۳) هیئت مدیره بورس مربوط
- ۴) هیئت داوری

۹. انجام کدام یک از موارد زیر توسط کارگزار بر اساس قانون بازار اوراق بهادار، جرم، محسوب نمی شود؟

- ۱) انجام معاملات اوراق بهادار با استفاده از اطلاعات نهانی
- ۲) مبادرت به انجام فعالیت کارگزاری بدون اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۳) افشای اسرار مشتریان، بدون مجوز
- ۴) کناره گیری دائم از فعالیت بدون تودیع مجوز فعالیت نزد کانون

۱۰. مهلت پرداخت سود توسط شرکت پذیرفته شده در بورس و بازار خارج از بورس چند ماه است و مرجع صالح برای

شکایت سهامداران در این خصوص کدام است؟

- ۱) هشت ماه پس از تصمیم مجمع عمومی - هیئت داوری یا دادگاه ها
- ۲) هشت ماه پس از زمان بندی تقسیم سود - دادگاه ها
- ۳) شش ماه پس از تصمیم مجمع عمومی - دادگاه ها
- ۴) هشت ماه پس از تصمیم مجمع عمومی - هیئت داوری بازار اوراق بهادار

۱۱. در صورت انقضای مدت مأموریت مدیران شرکت سهامی و عدم انتخاب مدیران جدید در مجمع....

- ۱) مدیران سابق مسئولیتی برای اداره شرکت نخواهد داشت.
- ۲) مدیران صرفاً می توانند امور ضروری برای ادامه فعالیت شرکت را انجام دهند.
- ۳) مدیران سابق کماکان مسئول امور شرکت و اداره آن خواهند بود.
- ۴) دادگاه به درخواست هر ذینفعی، مدیری اداره امور شرکت به صورت موقت نصب خواهد کرد.

۱۲. در صورتی که مدیر عامل شرکت سهامی عام بدون رعایت تشریفات قانونی انتخاب شده باشد، اعمال و اقدامات وی

در شرکت.....

- ۱) غیر نافذ است
- ۲) باطل است.
- ۳) معتبر است.
- ۴) در مقابل اشخاص ثالث غیر قابل استناد است.

۱۳. مدیران شرکت سهامی در حدود موضوع شرکت دارای کلیه اختیارات لازم برای اداره امور شرکت می باشند، محدود

کردن اختیارات مدیران به موجب تصمیمات مجامع عمومی.....

- ۱) معتبر است.
- ۲) باطل و کان لم یکن است.
- ۳) فقط از لحاظ روابط بین مدیران و صاحبان سهام معتبر بوده و در مقابل اشخاص ثالث باطل و کان لم یکن است.
- ۴) در صورتی که به اتفاق آراء مقرر شده باشد، معتبر است.

۱۴. شرکت سهامی عام شرکتی است که:

- ۱) موسسین آن، قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می کنند.
- ۲) موسسین آن، تمام سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می کنند.
- ۳) تمام سرمایه آن ها در موقع تأسیس منحصرأ توسط موسسین تأمین گردیده است.
- ۴) سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام به نسبت آورده آنها می باشد.

۱۵. کدام یک از موارد زیر در صلاحیت مجموع عمومی فوق العاده می باشد؟

- ۱) تغییر مواد اساسنامه - تعیین مدیران شرکت - تصویب ترازنامه
- ۲) تغییر موارد اساسنامه - تغییر سرمایه شرکت - انحلال شرکت قبل از موعد
- ۳) تغییر موارد اساسنامه - تغییر سرمایه شرکت - تعیین مدیران شرکت
- ۴) انحلال شرکت قبل از موعد - تغییر سرمایه شرکت - تعیین روزنامه کثیر الانتشار

۱۶. در صورتی که قبل از تأدیه تمام مبلغ اسمی، سهم به دیگری انتقال یابد،.....

- ۱) انتقال دهنده، مسئول پرداخت بقیه مبلغ اسمی آن خواهد بود.
- ۲) دارنده سهم مسئول پرداخت بقیه مبلغ اسمی آن خواهد بود.
- ۳) قبل از تأدیه تمام مبلغ اسمی، سهم قابل انتقال نمی باشد.
- ۴) امضاء کننده ورقه تعهد سهم مسئول پرداخت بقیه مبلغ اسمی آن خواهد بود.

۱۷. مسئولیت سرمایه گذاران در صندوق های سرمایه گذاری،..... است.

- ۱) بر اساس درصد مبلغ سرمایه گذاری در صندوق، نسبت به کل سرمایه صندوق.
- ۲) به میزان نسبت تعداد گواهی های سرمایه گذاری تحت تملک به کل گواهی های سرمایه گذاری صندوق.
- ۳) محدود به میزان ارزش خالص گواهی های سرمایه گذاری تحت تملک در هر زمان.
- ۴) محدود به میزان مبلغ سرمایه گذاری آنها است.

۱۸. در صورت فقدان یا سلب صلاحیت حرفه ای یکی از اعضای هیئت مدیره نهادهای مالی،.....

- ۱) هیئت مدیره او را عزل می کند.
- ۲) فعالیت نهاد مالی بلافاصله و تا معرفی عضو جدید متوقف می شود.
- ۳) مرجع انتخاب کننده مشمول جرایم نقدی می شود.
- ۴) مرجع انتخاب کننده موظف است از انتخاب وی به سمت های یاد شده خودداری نماید.

۱۹. کدام یک تشکل خود انتظام محسوب نمی شود؟

- ۱) بورس ها
- ۲) کانون کارگزاران
- ۳) سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۴) سپرده گذاری مرکزی

۲۰. افشای پیش بینی عملکرد سالانه شرکت توسط ناشران غیر بورسی.....

- ۱) اختیاری است
- ۲) طبق مقررات افشای اطلاعات، الزامی است.
- ۳) حسب درخواست سازمان بورس و اوراق بهادار باید صورت گیرد.
- ۴) حسب درخواست حسابرس باید صورت گیرد.

۲۱. ناشر پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار قرارداد مهمی در حوزه فعالیت های خود منعقد نموده است. بر اساس دستور

العمل افشای اطلاعات، وی مکلف است.....

- ۱) در صورت ایجاد مزایای قابل توجه برای شرکت های رقیب در صورت افشای فوری موضوع، پس از رفع آن مراتب را بلافاصله افشا و دلیل عدم افشای فوری را به سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام نماید.
- ۲) مراتب را بلافاصله به شرکت بورس اوراق بهادار اعلام و به عموم مردم افشا نماید.
- ۳) مراتب را بلافاصله به اطلاع شرکت بورس و اوراق بهادار برساند.
- ۴) با الزام به عدم افشاء، با تأخیر مراتب به عموم افشاء نماید.

۲۲. عدم پرداخت حق عضویت سالانه عضو کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار.....



- (۱) تخلف محسوب نمی شود، اما عضویت عضو در کانون لغو می شود.
- (۲) تخلف محسوب شده و مراتب به مرجع رسیدگی به تخلفات موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار گزارش می شود.
- (۳) تخلف محسوب شده و ادامه عضویت عضو متخلف موقوف به نظر دبیر کل کانون است.
- (۴) تخلف محسوب نمی شود، اما عضو مزبور حق حضور و اعمال رأی در جلسه مجمع عمومی را نخواهد داشت.

۲۳. کدام یک سرمایه گذاری نهادی به حساب نمی آید؟

- (۱) صندوق بازنشستگی
- (۲) بانک ها و بیمه ها
- (۳) نهادهای دولتی و عمومی
- (۴) شرکت های کارگزاری

۲۴. رسیدگی و صدور رأی قطعی در خصوص تخلفاتی که مستوجب مجازات لغو یا تعلیق مجوز می باشد، در صلاحیت..... می باشد.

- (۱) هیئت رسیدگی به تخلفات
- (۲) هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- (۳) هیئت مدیره بورس مربوط
- (۴) کمیته رسیدگی به تخلفات

۲۵. اعضای که در زمان برگزاری مجمع عمومی کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار دوره تعلیق خود را سپری می کنند،.....

- (۱) حق حضور و اعمال رأی در جلسه مجمع عمومی را نخواهند داشت.
- (۲) می توانند مدیر عامل خود را جهت شرکت در جلسه مجمع عمومی و اعمال رأی معرفی کنند.
- (۳) حق حضور در مجمع را داشته، ولی حق اعمال رأی نخواهند داشت.
- (۴) می توانند یکی از اعضای هیئت مدیره خود را جهت شرکت در جلسه مجمع عمومی و اعمال رأی معرفی کنند.

کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

۱۵) پاسخ سوالات قوانین و مقررات اصول بازار سرمایه

- ۱) گزینه ۱
ماده ۱۹ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و ماده ۱۹ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
- ۲) گزینه ۲
تبصره ۱ ماده ۳ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- ۳) گزینه ۲
ماده ۲۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- ۴) گزینه ۴
ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- ۵) گزینه ۱
ماده ۱۷ دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران
- ۶) گزینه ۱
ماده ۴ دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار
- ۷) گزینه ۳
ماده ۸ دستورالعمل اجرایی فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
- ۸) گزینه ۲
مصوبه در خصوص مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون
- ۹) گزینه ۴
ماده ۹ و ۱۱ دستورالعمل عضویت در کانون کارگزاران
- ۱۰) گزینه ۴
- ۱۱) گزینه ۳
ماده ۱۳۶ قانون تجارت
- ۱۲) گزینه ۳
ماده ۱۳۵ قانون تجارت
- ۱۳) گزینه ۳
ماده ۱۱۸ قانون تجارت
- ۱۴) گزینه ۱
ماده ۴ قانون تجارت
- ۱۵) گزینه ۲
ماده ۸۳ قانون تجارت
- ۱۶) گزینه ۲
ماده ۳۴ قانون تجارت
- ۱۷) گزینه ۴

ماده ۳ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

(۱۸) گزینه ۴

ماده ۱۳ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

(۱۹) گزینه ۳

بند ۲، بند ۳، بند ۵ و بند ۶ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

(۲۰) گزینه ۱

تبصره ۱ ماده ۷ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان

(۲۱) گزینه ۱

ماده ۱۵ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان

(۲۲) گزینه ۲

تبصره ۲ ماده ۶ و ماده ۱۱ دستورالعمل عضویت در کانون کارگزاران

(۲۳) گزینه ۴

مصوبه مربوط به سرمایه گذار نهادی

(۲۴) گزینه ۲

ماده ۹ دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار

(۲۵) گزینه ۱

ماده ۲۰ اساسنامه کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار